át
rrmann
TUR
ONTYNA
NÝCH SPISŮ
A HERRMANNA
V.
NÍ DRUHÉ
ČOVA EDICE

Sebrané spisy Ignáta Herrmanna.

I. **BLEDNOUCÍ OBRÁZKY.** Vzpomínky nejstarší a drobné episody z maloměstské kroniky. Vydání čtvrté. Kč 35·—

II. **OTEC KONDELÍK A ŽENICH VEJVARA.** Drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny. Vydání šestnácté. „ 35·—

III. **TCHÁN KONDELÍK A ZEŤ VEJVARA.** (Pokračování Otce Kondelíka.) Vydání dvanácté. „ 40·—

IV. **Z CHUDÉHO KALAMÁŘE.** Drobné náčrty. Vydání šesté. **PRAŽSKÉ FIGURKY.** Rázové obrázky ze života. Vydání šesté. **PAN MELICHAR.** Obrázek z „tiché" pražské domácnosti. Vydání páté. „ 45·—

V. **Z PRAŽSKÝCH ZÁKOUTÍ.** Humorist. a rázovité obrázky ze života. Vydání čtvrté. „ 15·—

VI. **STAŘÍ MLÁDENCI.** Humorné obrázky ze života „přespočetných". Vydání páté. „ 22·—

VII.—VIII. **U SNĚDENÉHO KRÁMU.** Líčení z pražského života. I. a II. Vydání osmé. „ 55·—

IX. **BODŘÍ PRAŽANÉ.** Postavičky z pražských zdí a ulic. Vydání páté. „ 28·—

X. **RODINY A RODINKY.** Drobné výjevy z pražského života. Vydání druhé. „ 18·—

XI. **DVĚ PRAŽSKÉ IDYLLY.** Vydání čtvrté. „ 21·—

XII. **DOMÁCÍ ŠTĚSTÍ.** Dva stínové obrazy z manželského života. Vydání čtvrté. „ 20·—

XIII. **ŽENITBA PÁNĚ KARAFIÁTOVA** a jiné povídky staroměstenecké. Vydání druhé. „ 20·—

XIV. **PÁTÉ PŘES DEVÁTÉ.** Třicet nedělních povídek. Vydání čtvrté. „ 25·50

XV. **ZTŘEŠTĚNÉ HISTORKY.** (Chráněnka. — Pouhé smyšlenky. — Strašidelné. — „Amerikánské".) Vydání čtvrté. „ 28·50

XVI. **KANCELÁŘSKÝ PRACH. — SMÍŠENÉ ZBOŽÍ.** Drobné črty z ovzduší kancelářského a kupeckého. Vyd. druhé. „ 20·—

XVII. **FOXL-VOŘÍŠEK A JINÉ HISTORKY KRATOCHVILNÉ.** (Povídky o paní Angelině Knedlhansové, bývalé kvartýrské. — Mládenci a ženichové.) Vydání druhé. „ 14·—

XX. **O ŽIVÝCH, O MRTVÝCH.** Díl I. O literátech, umělcích a hercích. — Dvě vzpomínky zcela intimní. Vydání druhé. „ 24·—

XXI. **PŘÍBĚH DUŠIČKOVÝ.** Rodinná historka z let sedmdesátých. Vydání třetí. „ 21·—

XXII.—XXIII. **Z NOTÝSKŮV PAVLA ČAMRDY,** písaře při výpomocném úřadě. Díl prvý a druhý. Vydání čtvrté. „ 44·—

XXIV.—XXV. **VDAVKY NANYNKY KULICHOVY A CO SE KOLEM NICH SBĚHLO.** Díl I. a II. Vydání šesté. „ 56·—

XXVI. **EVIČKA A JINÉ VÝJEVY RODINNÉ.** Vyd. druhé. „ 18·—

XXVII.—XXVIII. **DROBNÍ LIDÉ.** I. a II. díl. Vydání páté. „ 50·—

XXIX. **PŘED PADESÁTI LETY.** I. díl. „ 20·—

XXX. **PŘED PADESÁTI LETY.** II. díl. „ 24·—

XXXI. **MUŽ BEZ TŘINÁCTKY** a jiné povídky nedělní. „ 18·—

XXXII. **PŘED PADESÁTI LETY.** III. díl. Kč 24·—

XXXIII. **O ŽIVÝCH, O MRTVÝCH.** Kniha drobných vzpomínek. II. díl. „ 24·—

XXXIV. **BLEDNOUCÍ OBRÁZKY,** díl II. „ 28·—

XXXV. **ŽENITBA BRATŘÍ ADAMŮ.** Podivuhodný příběh amerikánský a jiné historky. „ 24·—

XXXVI. **O TŘECH NEBOŽTÍCÍCH** a j. historky nedělní. „ 28·—

XXXVII. **PŘÍBĚH JEDNOHO DNE** a jiné. „ 20·—

XXXVIII.—XXXIX. **HISTORIE JAROMÍRA TYKVY.** I. a II. díl. „ 42·—

XL.—XLI. **FELÍČKŮV ROMÁN.** I. a II. díl. „ 52·—

XLII. **PAN KORIANDL A SPOL.** „ 32·—

XLIII. **ROZHÁZENÉ KAPITOLY.** „ 28·—

XLIV. **VÁNOČNÍ KOLEDY.** Drobné historky vánoční a sylvestrovské. „ 28·—

XLV. **ARTUR A LEONTYNA.** Příběh z doby nedávné. Vydání druhé. „ 24·—

Samostatně vydáno:

JÍRA ZBOJNÍK, knížka pro velké i malé. Brož. Kč 12·—, v perg. vazbě „ 48·—

LIDIČKY A ZVÍŘÁTKA. Ilustroval Prokop Laichter. Nákladem F. Topiče 1926. „ 32·—

TRÉ KAPITOL Z MALOMĚSTSKÉ KRONIKY. Váz. Kč 48·—, na ručním papíře v pergamenu, s podpisem autorovým. „ 180·—

MANŽELOVA PŘÍTELKYNĚ. Žert z mladé domácnosti o jednom jednání. (Divadelní bibliotéky Pospíšilovy svazek 183., obsahuje též aktovku Karla Šípka: Starší závazky.)

TOBIÁŠKŮV ŠTĚDRÝ DEN A NĚKOLIK ŽERTOVNÝCH POVÍDEK O ZVÍŘÁTKÁCH. U F. Topiče v Praze. (Osení, knihy mladých čtenářů, svazek 19.) Třetí vydání 1915. Rozebráno.

Z POVÍDEK NEDĚLNÍHO KRONIKÁŘE. Deset kratších i delších historek.

ARTUR A LEONTYNA. Pražský příběh z doby nedávné.

FELÍČKŮV ROMÁN. Dva díly. Celkem 462 stran.

K-KE-KU. Podivný přelud zrakový i sluchový a trochu mluvnice pro všeobecnou potřebu.

Překlady do polštiny:

OJCIEC KONDELIK I NARZECZONY WEJWARA. Za pozwoleniem autora z czeskiego przełożył Paweł Laskowski. (Biblioteka dzieł wyborowych. No. 257—259.) Ve Varšavě 1903. Druhé vydání 1924.

TEŚĆ KONDELIK I ZIEĆ WEJWARA. Z czeskiego przetłomaczyła Kazimiera Uhlenfeld. (Biblioteka dzieł wyborowych 736—738.) Ve Varšavě 1912.

ZJEDZONY SKLEP. (U snědeného krámu.) Do polštiny přeložil Adam Lach. „Dzennik dla wszystkich". Ve Varšavě 1905.

Překlady do charvatštiny:

DOMAĆA SREĆA. (Domácí štěstí.) Dvie slike iz brašnoga života. Přeložil Makso Kuntarić. „Národne novine" v Záhřebě, září-listopad 1905.

OSVETA ZALJUBLJENOGA I DRUGE HUMORESKE. V Záhřebě 1917.

Do holandštiny:

VADER KONDELIK EN BRUIDEGOM WEJWARA. Kleine gebeurtenis sen uit het leven van een Prager gezin. Naar het Boheemsch door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgave. Amsterdam. H. J. W. Becht 1909.

SCHOONVADER KONDELIK EN SCHOONZOON WEJWARA. Kleine gebeurtenissen uit het leven van een Prager familie. Naar het Boheemsch door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgave, Amsterdam, H. J. W. Becht 1911.

MIJNHEER MELCHIOR. (Pan Melichar.) Geautoriseerde vertalin van Jo Arenberg. V amsterodamském deníku Het Volk v listopadu 1912.

KINDERLOOS. (Bezdětná.) MIJNHEER MELCHIOR. (Pan Melichar.) Naar het Boheemsch van Ignát Herrmann (Schrijver van Vader Kondelik en bruidegom Wejwara enz.), door S. J. Barentz-Schönberg. Geautoriseerde uitgaze. 185 stran. Amsterdam. H. J. W. Becht, v listopadu 1914.

DE IDYLLE VAN MIJNHEER POTÁPKA. V deníku Het Volk. Amsterodam 1923.

Do slovinštiny:

OČE KONDELIK IN ŽENIN VEJVARA. Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina. „Narodni dnevnik" v Celju (Štyrsko), 1910.

TAST KONDELIK IN ZET VEJVARA. (Tchán Kondelík a zeť Vejvara.) Poslovenil Stanko Svetina. „Narodni dnevnik" v Celju (Štyrsko), v podzimu 1910.

IVANČKOV SVETI VEČER IN NEKOLIKO VESELIH POVESTIC O ŽIVALCAH. (Tobiáškův Štědrý den atd.) Prevel iz češčine dr. Fran Bradač. Lublaň 1923.

KAKO SE JE KULICHOVA NANINKA MOŽILA IN KAJ SE JE OKOLI NJE SPLETLO. (Vdavky Nanynky Kulichovy.) Poslovenil Dr. Bradač, Ig. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Lublani.

Do franštiny:

MONSIEUR KONDELIK ET SON FUTUR GENDRE. (Otec Kondelík a ženich Vejvara.) Přeložil J. L. Chollet. „Gazette de Prague" 1923.

Do angličtiny:

CHILDLESS. (Bezdětná.) Ve sbírce The world's classics (Selected Czech tales Oxford university press). Přeložila Marie Buschová, 1925.

CHILDLESS. Druhý otisk překladu ve veliké antologii Great Short Novels of the world z r. 1927, London, William Heinemann.

Do rumunštiny:

FĂRĂ COPIL. (Bezdětná.) Ve sbírce Biblioteca dimineata svaz. 147. Bukurešt 1932.

Do němčiny:

HERR MELCHIOR. (Pan Melichar.) DER FRATER AUS PODSKAL. (Fráter z Podskalí.) DER TONI LIEFERT. (Tonda odvádí.) Deutsch von Johann Michael. „Prager Zeitung" 1896—7.

VATER KONDELIK UND BRÄUTIGAM WEJWARA. Kleine Episoden aus dem geordneten Haushalte einer Prager Bürgerfamilie. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Luise Tlučhoř. Berlin, Dr. Franz Ledermann, 1907. Dva svazky.

SCHWIEGERVATER KONDELIK UND SCHWIEGERSOHN WEJWARA. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Luise Tlučhoř. Berlin, A. W. Hayn's Erben, 1911.

AUSGEWÄHLTE GESCHICHTEN von Ignát Herrmann. Autorisierte Übersetzung aus dem Böhmischen von Annie Aufedníček (Slavische Romanbibliothek, Band X.) Prag, Verlag von J. Otto, 1908.

ZWEI PRAGER IDYLLEN. (Dvě pražské idyly.) Přeložila Klára Hübschová. „Union" v Praze, únor-květen 1910.

HÄUSLICHES GLÜCK. (Domácí štěstí.) Autorisovaný překlad Em. Schicka. „Union" v Praze, 1911. Též samostatně nákladem Ed. Beauforta.

FOXL - SPITZ und andere kurzweilige Geschichten. (Foxl-Voříšek.) Autorisovaný překlad Viktora Nesslera. „Union" v Praze, prosinec 1913 — březen 1914.

Do esperanta:

FOKSO - NUKSO. (Foxl-Voříšek.) Eldonis Moraviaj Esperanto Pioniroj. Olomouc 1932.

SEBRANÉ SPISY

IGNÁTA HERRMANNA

DÍL XLV.

ARTUR A LEONTYNA

PG
5038
H45
1905
díl 45

V PRAZE

TOPIČOVA EDICE

ARTUR A LEONTYNA

PRAŽSKÝ PŘÍBĚH Z DOBY NEDÁVNÉ

NAPSAL

IGNÁT HERRMANN

DRUHÉ VYDÁNÍ

V PRAZE

TOPIČOVA EDICE

Právo překladu do všech jazyků, jakéhokoli zdramatisování neb zfilmování a všechna práva vůbec si vyhrazuje autor.

Tiskem Československé grafické UNIE a. s. v Praze — 1937

Vzácné ženě a vzácné básnířce české

ELIŠCE KRÁSNOHORSKÉ

knihu tuto s nejupřímnější úctou podává

I. H.

V Praze, v říjnu 1921.

ARTUR A. LEONTYNA

I.

NÁMLUVY.

Když slečna Leontyna seděla zabořena v pohovku, sklánějíc se nad nějakou zábavnou knihou nebo čtouc příjemný dopis od přítelkyně, měla výraz patnáctileté žabky, která se před chvílí dobyla do knihovny, u níž tatínek zapomněl klíček, a zmocnila se zakázaného románu. Tak dychtivě její oči přelétaly písmo, prsty pravice se nedočkavě chvěly ve vzduchu, aby jižjiž obrátily stránku, a prsa na chvíle zapomínala dýchati. Když však položila knihu neb dopis na stůl, polehla trupem na opěradlo pohovky a zamyšlena se zadívala před sebe do prázdna pokoje, naskočilo jejímu vzezření rázem několik let. Líce zvážnělo, a pojednou to byla dívka, která se dávno s dívčí školou rozloučila. Ale když se pak vzchopila s pohovky a popošla k oknu, zpytavě vyhlížejíc na ulici, jako by kohosi vyčkávala, tu se neviditelnému pozorovateli zjevila štíhlá a přece plná postava slečny v dokonalém rozpuku ženskosti, dámy na vdaní.

Všechnu tu trojí podobu vystřídala taky dnes odpoledne, když seděla sama v přívětivém pokoji pro návštěvy, do něhož se vcházelo přímo z předsíně. Přečtla dvě stránky knihy, zavřela ji zas a položila stranou. Sáhla do kabelky, vyňala malé psaníčko, přečtla je dvakrát, vsunula je do obálky a s obálkou zase do kabelky. Dvakrát nebo třikrát přešla po tlustém koberci, ještě vyhlédla oknem, pak s netrpělivým výrazem přistoupila k zrcadlu a přihlazovala si vlasy na spáncích. Potom se ohlédla po kabelce, po rukavicích, a zdálo se, že shledává věci, aby odešla.

Ale než se k tomu přihotovila, ozvalo se na dveře tiché zaťukání. Tak tiché a skoro škádlivé, jako by chtělo říci: „Hádej, kdo to jest!"

Zdálo se, že slečna Leontyna zaklepání přeslechla. Snad je přeslechla úmyslně. Nebo kdežto dříve byla obrácena ke dveřím, po zaklepání rychle se otočila k oknu a s předstíraným napětím pozorovala cosi na ulici, ač se tam v tu chvíli nic neobyčejného a poutavého nejevilo. Ženy však někdy hrají mistrněji než herečky na jevišti. Snad i slečna Leontyna měla kousek takového nadání.

Tu se tedy dveře beze všeho šustu otevřely a na prahu se objevil urostlý krasavec v bezvadném šviháckém úboru. Bylo na něm vše, co v ty dny ukládala móda tak řečená „pánská", kteréžto slůvko žilo již nejen v novinářských inserátech a v „Nějakém klubu", ale které se poznenáhlu vkrádalo již i do krásného písemnictví. Krasavec, abychom tak

řekli, skvěl se vyzývavou novostí od nákrčníku až po střevíce, z nichž pod ohrnutými nohavicemi vyhlížely hedvábné a vyšívané „ponožky“, kterýmž slovem ještě pitomějším obohatil poklad českého jazyka nějaký neznámý aranžér módních skříní výkladních. Poctivý český punčochář nebyl by to udělal. Ale k celému zjevu hostovu slušela nejen jeho „pánská“ móda, nýbrž i ty „ponožky“. Stejnou nádherou vynikali dojista všichni členové Nějakého klubu, jehož činovníkem byl taky ten, kdo tu právě vstoupil.

Vešel potichu, stanul mezi dveřmi, vypoulil udivené zraky na dívku v pokoji, čekal chvilku, a konečně z jeho úst zaznělo:

„Haló! Slečno Tynko Leontynko! Má úcta!“

Zvolal to mačkaným, trumpetkovým hlasem, jako kňourávají nezpůsobné, rozmazlené děti, ač jeho mocný, široký hrudník i masitý, pevný krk svědčily o tom, že by se mohl ozvati zvukem mladého býka, jímž by naplnil všechnu tu nevelikou prostoru, až by se každý kus nábytku zatřásl a štíhlé vázičky a jiné nádobky na stolcích a konsolách by poskočily a zazvonily.

Slečna Týna se neulekla a nebyla překvapena. Přes to se však rázem obrátila, stiskla levicí ňadro, jako by ji u srdce bylo píchlo, a zvolala káravě:

„Bože, člověče, vy máte manýry!“

A hned potom řekla docela lhostejně:

„To jste vy, Arture?“

Znělo to skoro jako zklamání. Jako by byla očekávala někoho jiného.

„Jsem-li já to, slečno Tynko Leontynko?“ odpovídal mladý muž hlasem stejně kňouravým jako dřív. „Kdo pak by to byl? Což nedostala mé psaníčko?“

„Arciže jsem dostala, Arture. Ale právě proto jsem se vás nenadála. Myslila jsem, že dávno zapomenete, jako pokaždé. Vždyť ještě nikdy nikdo se vás nedočkal. Každého prý vyvádíte aprilem. Jde za vámi ještě někdo, že stojíte mezi dveřmi a nezavíráte?“

„Kdo by za mnou šel?“ odpovídal krasavec, zavíraje za zády plnou dlaní dveře. „Nepotřebuji nikoho, chci-li promluviti s ní. Byl jsem náramně šťasten, když mi děvče řeklo, že je sama doma. — Pan otec?“

„Je ve své pisárně, jako vždy.“

„Ať žije! — A paní matinka?“

„Odešla na návštěvu.“

„Sláva jí! — Bude tam dlouho?“

„Bývá někdy až do večera. Ale doufám, že tak dlouho se mnou nemáte co mluvit.“

„Ach bože, slečno Tynko, jak dlouho bych s ní chtěl mluvit! Po celý život! Smím tedy dále?“

„Jak je libo. Vždyť u dveří nemůžete seděti. Bylo by to Terině velmi podezřelé, kdyby je našla vámi zatarasené. A mohl by přijíti taky někdo jiný.“

„Očekává někoho?“ otázal se pan Artur fistulkou, mžouraje pravým okem.

„Neočekávám. Vás taky jsem určitě neočekávala, a přišel jste.“

„Nuže, s dovolením.“

Pan Artur opřel třtinovou hůl s těžkou stříbrnou berličkou do koutku vedle dveří, položil klobouk na nízké plyšové sedátko a šinul se po tlustém koberci dále. Šinul se kroky tak titěrnými, jako by byl ještě neuměl choditi, jako dítě, které se bojí, že se náhle překotí, ač bylo zjevno, že jeho nohy kdyby se byly důkladně rozkročily, byly by mohly ušlápnouti ochranný rám elektrické tramky nebo gumové kolo automobilu. Slovem, Artur vyšlapoval jako nějaký varietní komik.

Slečna Tynka se dívala s jistou nechutí na toto „prostné“ cvičení Arturovo, patrně úmyslné, naučené, a pronesla:

„Poslyšte, Arture...“

„Ale slečno Tynko Leontynko,“ zvolal host žalostně, „proč pak mi vůbec vyká, proč mi nevonoká? Cožpak zapomněla, že je to v našich klubovních stanovách?“

„Ale jen v klubu, Arture, ve společnosti. Zde však jsem doma, a jsme tu jen sami dva. To za prvé. A za druhé, což kdyby děvče za dveřmi naslouchalo?“

„A což pak jsem ve vašem domě po prvé?“ namítl Artur plačtivě. „Starý přítel rodiny — —“

„Když jsem sama, nesluší se to.“

„Ale slečno Tynko Leontynko...“

„Arture, říkejte mi buď Tynko nebo Leontynko! Druhé jméno vám jednou provždy odpouštím, a dokonce si je zapovídám. Není možno vážně s vámi promluviti. Hrajete stále hloupého Augusta. Ale zde vám nesluší. Toho si nechte do klubu. Tam vám kyne úspěch, tam se vám všichni chechtají.“

„Ale vždyť vy taky se vždycky smějete, slečno Tynko.“

„Kdo by se nesmál, když vidí takového kolohnáta — ach, odpusťte mi to slovo! Vyletělo mi nerado.“

„Ó, jen si posloužila, drahá Leontynko.“

„Nechybí vám nic jiného, než dětské madlotky, Arture,“ pokračovala káravě, „vzadu zapínací.“

„Já bych je nosil, slečno Tynko,“ řekl Artur ochotně, „kdybych měl někoho, kdo by mi je zapínal.“

A nakřiviv hlavu, zamžoural poťouchle, což mělo znamenati, že pronesl vtip a že očekává, kterak se slečna zasměje.

Slečna Týna se však nezasmála. Naopak, řekla velmi nevrle:

„Arture, chcete-li takto pokračovati, můžete se mi poroučeti.“

„Ale pak jsem nemusil ani přijíti,“ protáhl Artur nosem. „A zdá se mi, slečno Leontynko — vidíte, užívám vašeho dovolení a střídám vaše jméno. Jednou Tynko, jednou Leontynko. Zdá se

mi tedy, že jste mi chtěla říci něco jiného. Začala jste: Poslyšte, Arture...“

„Ano, Arture, chtěla jsem vám říci, abyste změnil svůj způsob, aspoň pokud jste u mne návštěvou. Domnívala jsem se, že se mnou chcete promluviti nějaké vážné slovo, jak jste napsal ve svém lístku — —“

„Ano, velmi vážné, slečno Tynko,“ zapištěl Artur.

„— — a tu jsem chtěla říci, abyste si tatrmany zachoval pro klub. Tedy nemluvte jako nekáraný chlapec a odložte manýry, které snad slušely tanečníkům na Klamovce.“

Teď se pan Artur zarazil. Jeho důvěrní kamarádi věděli, že chodíval kdysi na Klamovku v Košířích, do nedělních tanečních věnečků, aby se tam „otrkal“, jak říkával; aby se tam zbavil všeho ostychu v obcování s druhým pohlavím, aby se tam dokonale naučil tančit. Nebo v tom prý byly nedělní zábavy na Klamovce nade všechny pražské školy taneční. A nechodil tam pan Artur sám. Zapadávali tam mnozí příslušníci „zlaté mládeže“ pražské, kvítka i z nejlepších rodin. Pan Artur i jeho důvěrní přátelé a bývalí žáci Klamovky udržovali to v největší tajnosti — a tu pojednou, slečna Tynka o tom něco ví!“

„Na Klamovce?“ protáhl Artur, jako by se byl tomu nápadu divil. „Kdepak je to?“

Ještě chtěl hovořiti fistulí, ale již mu selhávala. Poznámka Leontynina překvapila jej příliš

náhle, neočekávaně. Do smrti by se nebyl nadál, že se s Klamovkou setká právě v salonku slečny Leontyny.

„Vskutku o ní nevíte?“ pronesla dívka s pohledem, kterému by se pan Artur nesmírně rád byl uhnul. „Pak tedy se Katynka Vovísková mýlila.“

„Pro Krista Pána, Leontynko!“ užasl Artur. „Co vy víte o Katynce Vovískové?“

A tu již nadobro vypadl ze svého naučeného a se zálibou pěstovaného kňourání. To jméno jej usvědčovalo.

„Nu, milý pane Arture, sloužila nějaký čas u tety Luisy, zahlédla vás jednou se mnou. Ostatek si domyslíte. Ale již byste jí sotva poznal. Měla neštovice, a nejvíc v obličeji. Náramně ji změnily.“

„A chudinka, nebohá Katynka!“ zvolal Artur, docela již zapomenuv zapírati.

„A teď tedy se posaďte, Arture, a mluvte. Jsem věru zvědava, co mi chcete pověděti. Mnoho vážného jsem od vás nikdy neslyšela. Vlastně nic, abych řekla upřímně. Bude to po prvé.“

„Ona to neuhodne, Leontynko?“

„Ještě jednou ona, Arture, a seberu se a půjdu, když nepůjdete vy. Nejsem dnes v náladě.“

„Můj bože,“ povzdychl Artur, „ona není — pardon, slečna Leontynka není v náladě. Pak se má člověk odhodlat...“

„K čemu se odhodláváte?“

„Můj ty bože!“ zaúpěl Artur. „Kdyby jen slečna Tynka mluvila rozumně! Což nepozorovala dávno, že k ní mám náklonnost? Slečna Leontynka to nepozorovala?“

„Na to vám slečna Leontyna odpovídá, že pozorovala leckterou náklonnost k sobě, ale nikdy o tom dlouho nepřemýšlela, poněvadž projevy všelijakých těch náklonností byly velmi laciné a přelétavé. Jednoho večera se jich dostávalo slečně Leontyně, a již druhý den třeba slečně Adéle, Emilii, Vlastě. Proto.“

„Ale dovolte — bože, to je mi nezvyklé a cizí, říkat jí dovolte — dovolte, Leontynko, já jsem nikdy neprojevoval náklonnost ani slečně Adéle, ani Emilii nebo Vlastě. To mi křivdíte.“

„Nemluvila jsem o vás, ale o jiných, kteří mi projevovali náklonnost. A vy tedy —“

„Ano, já tedy pociťuji k vám dávno náklonnost, skoro od toho dne či večera, kdy jsem vás — bože, to je slovo, vás! — kdy jsem vás viděl po prvé. A tehda jsem si řekl: Arture, to by bylo křidýlko pro tebe!“

„Dovolte, Arture, kterak jste si něco takového mohl říci?“

„Totiž myslil jsem si to, Leontynko. Snad víte, že si člověk může myslit, co chce.“

„Byla bych doufala ve větší úctu a šetrnost ke mně i ve vašich myšlenkách.“

„Sečkejte, slečno Tynko, tehda jsem ještě nevěděl, že to u mne vytrvá. Chtěl jsem se dříve vy-

zkoušeti, a pak jsem chtěl vyzkoušeti vás. Obstála jste."

„Děkuji vám, Arture," řekla Tynka s lehkým úsměškem.

„Nu ano, obstála jste, slečno Leontynko. Pokud se vás týkalo, věděli přátelé máloco povídat."

„Kdo o mně mluvil, a co?" vyhrkla Leontyna.

„Ach bože, já to nezapisoval. Ale ujišťuji vás nic nehezkého. O jiných se toho napovídá víc, to byste si vyposlechla! — A teď tedy se známe bezmála rok. A tu jsem si řekl: Sáhneš slečně Tynce na zub."

„Arture!"

„Když vy se pořád čepejříte, slečno Leontynko. Konečně se tedy odhodlávám, přicházím k vám a táži se: Chtěla byste si mě vzít? Nebo chtěla byste, abych si vzal já vás?"

„Jaký je v tom rozdíl, Arture?"

„Dosti závažný, milá slečno Tynko. Ale k tomu jsme ještě nedospěli. Tedy mi odpovězte: chtěla byste mě?"

Slečna Leontyna upřela dlouhý, předlouhý pohled na sebevědomého nápadníka, jako by jej byla chtěla až do nejhlubší hloubi prozkoumati. Arturovi bylo pod tímto pohledem až nevolno. Rád by byl zraky uhnul, avšak Leontyna je svým pohledem přidržovala jako magnetem. A když se dosti nadívala, pronesla vážně, odměřeně:

„Odpověď si musím dobře rozmysliti, milý Arture. Zeptejte se mne za tři dni.“

Arturovi se zjevně ulevilo. Již se obával odpovědi záporné, naprostého zamítnutí — hlavně když pomyslil, že Leontyna ví cosi o Klamovce — a zatím Leontyna si vyžaduje čas na rozmyšlenou. To mu dodalo nové naděje. Přes to vyhrkl netrpělivě:

„To je dlouhá šibeniční lhůta, Leontynko —“

„Ale Arture!“

Slečna Leontyna se vzchopila.

Taky Artur vstal, otřel si šátkem čelo a řekl plačtivě:

„Vidíte, to je tím, že mě nutíte do tónu tak hrobového. Kdybych byl směl mluvit po svém, jako v klubu, kde pak už jsme byli! — A již tedy mám odejíti, drahá slečno Leontyno?“

„Kamkoli je vám libo, Arture. Omeškala jsem se beztoho, vyčkávajíc vás.“

„Kampak se chystáte, Leontynko?“ otázal se Artur, který by svou návštěvu rád byl prodloužil.

„Neptám se vás, Arture, kam půjdete, a tedy se neptejte, kam půjdu já. Naše cesty se ještě rozcházejí.“

„Ale ručičku mi přece podáte, viďte?“

„Ano, na rozloučenou, Arture.“

„Pardon, Leontynko, na shledanou,“ řekl Artur.

Sklonil se, poceloval dívce ruku a povznesl k Leontyně žadonivý, toužebný pohled.

„Tedy za tři dni, Leontynko drahá!“

„Za tři dni.“

Artur si došel plavnými kroky pro klobouk, pro hůl, učinil před slečnou Leontynou poklonku jako dítě, a dveře se za ním tiše zavřely.

II.

PAN ARTUR V PŘEDSÍNI.

Za tři dni, v touž hodinu a skoro na minutu bylo zazvoněno u dveří, na nichž visela tabulka se jménem pana Soboty. Lesklá, skleněná, asi centimetr tlustá tabulka, na okrajích šikmo zbroušená, spodem černá, a na té černé půdě krásným, zlatým písmem renesančním nic než Alexandr Sobota. K tomu ani Dr. nebo Prof., ani továrník nebo velkoobchodník. Pyšně, hrdě skvělo se tu jen prosté jméno. Nebylo třeba žádného titulu jiného, žádného přívlastku. Znamenalo to skoro více než jakékoli jméno s přídomkem šlechtickým. Celá Praha a všechna její předměstí věděla, kdo jest Alexandr Sobota, a věděla, že se pod tímto štítem ukrývá nanejmíň milion staré měny. Velmi dobře to věděli také členové Nějakého klubu; ti věděli vůbec a skoro na haléř, co je v které nedobytné pokladně žádoucích tchánů a „kolik váží" která nevěsta z jejich společnosti. Věděli to lépe než berní úřady, a pokud se týkalo pana Alexandra Soboty

a jeho jediné dcery Leontynky, věděl to dojista i náš pan Artur. Uměliť všichni členové Nějakého klubu znamenitě „lustrovati v knihách“. Lustrovati jest výraz advokátský a značí podívati se příslušné partaji do nejhlubších útrob, majetkových totiž. Prozkoumati knihy gruntovní, všechna aktiva a pasiva, která jsou v nich zapsána. Tyto knihy jsou u soudů každému a hlavně advokátům přístupné. A ježto dům Arturova otce byl v obchodních stycích s domem páně Sobotovým, mohl Artur skoro navlas věděti, jak si pan Sobota i kromě gruntovních knih „stojí“. Pan Alexandr Sobota byl pak velmi přičinlivý, obezřelý a zámožný průmyslník i obchodník. Toto vysvětlení jsme dlužni každému, kdo by jen pouhou náhodou nevěděl, kým byl nebo kým jest pan Sobota.

Po zazvonění cvaklo víčko okrouhlé špehýrky ve dveřích, odsunulo se, spadlo zas, a Terina otevřela dveře. A rozumí se, že z jejích úst skoro s otevřením zaznělo:

„Rukulíbám, vašnosti!“

„Servus, Terinko. Pan Sobota je doma?“ otázal se pan Artur.

„Co pak by tu dělal? V závodě je.“

„Milostpaní je doma?“ ptal se pan Artur již trochu váhavěji.

„Ale není, vašnosti. Musela z domu, má nějakou poradu v asylu pro děti.“

Panu Arturovi se očividně ulehčilo. A teď se již mnohem srdnatěji otázal:

„Tedy je doma jen slečna Leontyna?“

„Je doma. Ale taky se chystá někam ven, aspoň povídala — — — Račte dále!“

Pan Artur se vsunul do předsíně. Vyňal z vesty připravenou dvoukorunu, ještě stříbrnou, vtiskl ji do dlaně dívčiny, zamžoural a řekl:

„Ona je výborné děvče, Terinko. Jak jí žere pes?“

„Pes?“ podivila se Terina. „Vždyť my žádného nemáme.“

Terina byla zanedbané, zaostalé děvče. Krom toho nebyla členem Nějakého klubu, v kterém bylo obvyklým pozdravením: „Jak ti žere pes? — Jak ti píská klavír?“

Nezasvěcený člověk, zaslechl-li takovou otázku, domníval se, že tu běží o nemocného psa, o porouchané piano. Ale nebylo to nic jiného než pouhá společenská „pitominka“, jak říkali sami členové klubu, a byla výhradním majetkem jen příslušníků zlaté mládeže pražské. Tato zlatá mládež vůbec a členové Nějakého klubu zvláště měli vždy velmi případný a duchaplný způsob společenského pozdravu. Kdysi dávněji jistý příslušník této družiny zaslechl v nějaké krčmě — a kdož ví, nebylo-li to taky na Klamovce — nové pozdravení z úst nějakého domorodce košířského: „Tě péro, Véno!“ — Zaslechl a byl nad tím vynálezem všecek u vytržení. Něco podobného nebylo by mu do smrti připadlo. Kde to ti lidé berou! Již neměl na Klamovce stání, již tam nevytrval do konce, ale spě-

chal do svého klubu, aby se tam se svým objevem vytasil, a jen měl trhání, aby ho nikdo nepředešel. Nebo tato dvě slova byla podle jeho úsudku neobyčejným vtipem, přímo perlou, nesmírným obohacením společenské krasomluvy. Chvátal, aby nepřišel do klubu prázdného, a když vstoupil, zvolal ke všem dvanácti přítomným členům vítězoslavně a dvanáctkrát, každému ruku tiskna:

„Tě péro, Alfréde! Tě péro, Gustave!" — a na konec si ponechal Václava Truksu: „Tě péro, Véno!"

Všichni vyvalovali oči, kde to sebral, všichni záviděli, a z hloubi sklepa musilo vyvandrovati šest čerstvých lahví mělnického, aby krásný ten pozdrav horlivým připíjením důstojně oslavili. Tak bylo ve vrstvě „vrchních desíti tisíc", v ústech pražské smetánky zavedeno roztomilé to úsloví. Bohužel však, všeho do času. „Tě péro" zatím se bylo rozletělo mnohem šíře, než se toho nadáli členové Nějakého klubu, až se pak stalo majetkem téměř všeobecným, až je i každý rošťák pokřikoval na kamaráda. Bylo svrchovaně třeba nahraditi je něčím novým, a tu zas jiný zasloužilý člen přišel s novou kořistí, kterouž taky ulovil kdesi na obvodu Prahy, ve společnostech, o kterých se nemluvilo nikdy nahlas a do kterých se vstupovalo bez klubovního odznaku, v kabátě na poslední knoflík upjatém a pokud možno s límcem ohrnutým, aby vrstevní různost nebyla tak nápadná. A nové to úsloví znělo: „Jak ti žere pes? — Jak ti hrajou varhany?"

Věc byla neskonale krásná, členové Nějakého klubu byli nadšeni. Byla krásná i proto, že mohla míti nekonečné a nevyčerpatelné variace. Na počátku byla arci podstatná jména spojována s přiměřenými slovesy: „Jak ti píská kanár? — Jak ti mňouká kocour?" Potom však shledáno, že takováto kombinace je příliš prostá, průhledná, ba přirozená. A tu jistý duchaplný člen klubu (bohužel, jméno jeho nezůstalo zachováno pro věk potomstva) vymyslil, že klubovní pozdrav bude tím zdařilejší, čím méně se sloveso hodí ke jménu podstatnému. V tom že vězí pravý vtip. „Jak ti svítí kalendář? — Jak ti melou kamna?" Bylo to tak svůdné, že mládenecký ten pozdrav skoro za tepla pochytily a sobě osvojily také dívčí členové klubu, příslušnice zlaté mládeže ženské, a pozdravovaly se tak se zálibou na promenádě, o svátcích, narozeninách, při návratu z letního bytu, o čajových dýcháncích. A bylo svrchovaně půvabné, když se dvě taková poupata setkala a z krásných rtíků jedné či druhé zaznělo:

„Jak ti vrčí perka, Milado?" Nebo: „Jak ti duje vítr, Vlastičko?"

Bohužel, o tom o všem Terina Sobotovic ještě nevěděla. Řekli jsme, že byla zanedbaného vychování, dívka ze starého sekula, ač jí bylo teprve dvaadvacet let. Pro její vrstvu dělo se vždycky velmi málo. Terina posud neměla ani potuchy o snahách eugenických, nerozuměla, proč byla v Praze zařízena filiálka Armády spásy se vší tou pouliční

komedií, a divila se nesmírně, proč se starodávnému čaji pojednou říká fajfoklok. Když se jí časem přihodilo, že pozapomněla a slila čaj o chvilku později, zaklela si v kuchyni:

„Zatracený fajfoklok! Zas je dnes tmavý jak bulijón!"

Ostatně, abychom upřímně řekli, sám pan Artur měl chvíle — sice velmi vzácné, řídké — kdy se mu zdálo, že jeho výchova ještě není naprosto dokonalá, a proto mu nedostatky Terininy nepřekážely. V tom byl velmi shovívavý. Nemůže každá víla kuchyňská míti takovou turnýru a polituru jako dcery z rodin. Vzpomínal vděčně na Klamovku, kde se od tamních junáků i dívek naučil mnohému, o čem mu nepověděli ani ve škole, ani v taneční škole Kaskově. A potom jen hořce litoval, že tamní jeho výchovné neděle byly náhle, předčasně a navždy přerušeny, když Klamovka byla zakoupena pro nějaký špitál nebo jaký jiný účel veřejného blaha.

Nad udivenou odpovědí Terininou se pan Artur docela nic nepozastavil. Že v domácnosti Sobotových není psa, věděl dávno. I řekl k děvčeti:

„Tedy šla, Terinko, a ohlásila mě slečně. Doufám, že mne očekává."

Terina ještě nedošla ke dveřím pokoje, z něhož se vcházelo do komnatky slečniny, když se tyto dveře otevřely a na prahu stála slečna Leontyna, ustrojena na vycházku.

Pan Artur vypoulil oči, otevřel ústa, a překva-

pením jako by byl náhle pozbýval vlády v těle i v prstech: nejprve mu z ruky vypadl klobouk, potom hůl se stříbrnou berličkou. Nechal obé ležet na podlaze, rozpřáhl obě ruce a zvolal žalostně:

„Jak to, slečno Leontynko? Jdu si pro odpověď, a ona — totiž slečna Leontynka je na odchodu. Což jste zapomněla?“

„Nezapomněla, Arture. Ale počítala jsem se vším. Že přijdete i že nepřijdete. Mám nějakou obstarávku, kterou bych si ráda vyřídila ještě dnes. Za druhé bych vás nejraději slyšela a vám odpovídala na neutrální půdě. To jest ulice, procházka, park. Toužím po čerstvém vzduchu, myslím, že mi ho za hovoru s vámi bude třeba. Víte, v těchto omezených prostorách je mi někdy těsno. Doufám, že jste srozuměn?“

Ochotná Terina zdvíhala Arturovi, co upustil, a on, přijímaje s jedné strany klobouk, s druhé hůl, odpovídal všecek schlíplý, jako zmoklý, zatím co Terina mizela v kuchyni:

„Co mám dělat? Musím být srozuměn. Ačkoli věc tak důvěrná, jako jest má, byla by vyžadovala taky důvěrného místa, žádného nepovolaného ucha, ani vzdáleného, žádného všetečného pohledu. Vždyť víte, co je všady protivných lidí.“

„Vím, Arture, vím, vždy si to připomenu, kdykoli s vámi — totiž kdykoli mezi lidi musím. Ale možná, že bychom nebyli dlouho sami. Maminka tu může být každou chvíli.“

„Leda to,“ povzdychl Artur. „Maminka při

tom zatím být nemusí. Matinku necháme na konec, pravda-li?“

„Možná, že jí vůbec vším ušetříme, Arture,“ řekla slečna Leontyna s významným pohledem. Ale poněvadž v předsíni nebylo zcela jasno a poněvadž v tu chvíli slečna Týna byla od okna odvrácena, pan Artur toho pohledu neviděl. A slečnina slova jen tak mu letěla kolem uší.

„Nuže vpřed, Arture!“ pobídla slečna krasavce. Potom vstrčila hlavu do kuchyně a povelela:

„Terinko, zavěste řetěz na dveře!“

Vyšli na chodbu, na dveřích uvnitř zachrastil řetěz, oba mladí lidé dusali se schodů. Totiž: slečna Leontyna se snášela beze všeho hluku, jako pěna, a jen pan Artur klopýtal za ní hlučně v nových, tvrdých střevících amerických tvaru dřevákového, a všecek nesvůj, nevrlý a nevěda, co si má o počínání slečny Tynky mysliti. Téhle změny dnešního programu se nenadál. Vše si představoval docela jinak. Byl i na to připraven, že před slečnou Tynkou klekne, uspořádal si na to doma pečlivou zkoušku. Ale kdepak teď bude klekat, na ulici nebo v parku! To by bylo velmi nápadné a křiklavé. O tom se ani v Nějakém klubu nikdy nikdo nezmínil.

III.

PAN ARTUR NA SKŘIPCI.

Pan Artur kráčel podle slečny Leontyny hodnou chvíli mlčky, popleten a zmaten, že ho vyvedla na ulici, a teprv teď se mu rozleželo v hlavě, kterak to udělala. Řekla mu: „Maminka tu může být co nevidět.“ — Ale Terina povídala, že milostpaní šla do nějakého asylu, tedy do schůze, a pan Artur věděl, nebo aspoň tušil, že paničky s takovými schůzemi nespěchají. Když se jednou sejdou, důkladně si pohovoří. Měl doma taky maminku a sestru, i věděl, jak vypadá ženská návštěva. Povídají-li si dámy celou hodinu v saloně, loučí se pak ještě půl hodiny v předsíni, ba, i na prahu v otevřených dveřích vydrží státi dalších dvacet minut, než padnou poslední věty: „Tak s bohem, Klárinko — Mínynko — Pepinko — to jste hodná, že jste si na nás vzpomněla, tak dávno jste tu nebyla, a přijďte zas brzy, budeme se těšit, abychom si trochu lépe pohovořily —“ atd., atd. A pak ještě nekonečné potřásání rukou, div že se prsty ve dveřích již zapadajících

neuskřípnou. Ani průvan tu paničkám a slečinkám nepřekáží, hlava jim netřeští, nohy dlouhým stáním neobolí. Všechno to znal ze zkušenosti, a pojednou slečna Leontyna: „Maminka tu může být co nevidět!“ Jen aby ho tím z domu vystrnadila. Kdyby se měl o svém rozpoložení v tu chvíli vyjádřiti v klubu, řekl by dojista: „Byl jsem vám z toho jelen, hoši, hlavou přes klandr, skrz naskrz v pytli!“ Arcižeť o tomhle vyvedení z Egypta nebude vyprávěti nikomu. Utržil by pěkný výšklebek. Ale v duchu si něco podobného povídal.

A teď teprv mu připadlo, že měl říci: „Ne, slečno Leontyno, nehnu se, dokud mi neodpovíte.“ Ale bylo pozdě. Pan Artur vůbec velmi často věděl až v noci na posteli, jak měl někomu odpověděti odpůldne nebo večer, a pak mu připadaly po čertech břitké parády, chceme-li hovořiti po šermířsku; neboť pan Artur byl krom svého Nějakého klubu taky členem klubu šermířského.

Ani slečna Leontyna mnoho nemluvila. Když vyšla z domu, polibovala si, že je krásný den, za chvíli se zeptala, je-li v rodině páně Arturově všechno zdrávo, a zase za chvíli se zastavila u nějaké modní skříně a poznamenala:

„To jsou splašené nápady.“

„Však ty taky máš splašené nápady!“ byl by rád odpověděl pan Artur, ale chránil se. Jen si to pomyslil a při tom se opatrně odvrátil stranou, aby Leontynka ani z jeho pohledu neuhodla, jakou to má neuctivou myšlenku.

Ale když prošli Mikulášskou* třídou a když Leontyna zamířila na Čechův most, Artur se již nezdržel.

„Povídala jste, drahá Leontynko, že máte jakousi obstarávku, a teď mě vedete někam až do Holešovic."

Jako by na to byla čekala, odpověděla Leontyna bez rozmýšlení:

„Ano, Arture, a nejdříve si chci vyříditi vás, abych pak mohla jít klidně po svém. Víte? A tam za Vltavou chodí méně lidí."

„Ale to jsme mohli jít k dětské nemocnici," řekl Artur žalostně. „Tam teprv chodí málo lidí, a pak Horskou ulicí dolů k Vyšehradu — tam už dokonce nikoho nepotkáte."

Slečna Leontyna se usmála.

„V tak pusté končiny přece se mi nechtělo, Arture. Tam bych s vámi byla nadobro bezbranná."

„Chudáčku," řekl Artur malomyslně. „Vy asi máte ze mne strachu! Proč mě takhle zavádíte? Jak jsem se těšil, že si tam ve vašem pokoji upřímně ze srdce pohovoříme."

„Chci s vámi promluvit upřímně, Arture, a proto jsem se rozhodla pro tento způsob. Snad se dostaneme k věcem, při kterých bych vám nemohla pohlédnouti v tvář — nebo vy mně. Takto jdu podle vás a musím dávat pozor na cestu — vy

---

* Nynější Pařížskou.

taky — naše zraky se nesetkají při každém slově, bude nám oběma snáze. Chápete již?"

„Vás je někdy těžko chápat, drahá Leontynko," odpovídal Artur, a jeho pohled, jejž upřel na půvabnou svou družku, svědčil zřejmě o tom, že Tynčiným slovům nerozumí.

Byli přes most. Leontyna se rozhlédla na obě strany a dala se vlevo, k Malé Straně, podél Občanské plovárny, ke Strakovské akademii. Artur poslušně capal podle ní, nemaje ponětí, kam až jej slečna povede a kdy konečně začne mluvit. A tu pojednou, beze všeho úvodu, Leontyna řekla:

„Arture, před třemi dny jste mi nabídl ruku. Přemýšlela jsem o tom. Vlastně jsem o tom přemýšlela již dříve, neboť jsem věděla, že jednoho dne tak učiníte. Očekávala jsem to. Uvědomil jste si všechny důsledky svého vyjádření?"

„Jaké důsledky to myslíte, drahá Leontynko?"

„Arture, vidím, že s vámi musím hovořit lopatitěji, abych se vyjádřila ve vašem slohu klubovním. Máte vy mě rád?"

Artur vyvalil oči a zastavil se.

„Ale, má drahá Leontynko! Kdybych vás neměl rád — — —"

„Nestůjte a pojďte, Arture. Co by si lidé pomyslili, kdybychom se každých dvacet kroků zastavili! — Máte vy mě tak rád, že byste beze mne nemohl žíti? K zbláznění rád?"

„K zbláznění, Leontynko? Vidíte, tahle otázka z vašich úst mě překvapuje. Znám vás jako roz-

umnou dámu, a vy chcete, abych se zbláznil. To bych nerad. Zdali bych bez vás nemohl žíti? Snad tím nechcete říci, kdybyste mě odmítla, abych se šel utopit?"

„Máte mě tedy rád zcela rozumně, pravda-li, Arture? To ráda slyším. Zdá se mi, že bláznivé lásky za mnoho nestojí. Připadlo vám také, mám-li i já vás ráda?"

„To právě bych od vás rád slyšel, drahá Leontynko. Ale proto jste mě nemusila vláčet až pod Belveder. To jste mi mohla říci v Praze, doma."

„Jste roztomilý nápadník, Arture! Bude ona mít s vámi co dělat, než vás trochu vychová."

„Kdožpak?" podivil se Artur.

„Vaše budoucí žena, která si vás konečně vezme."

„Vždyť já žádnou jinou nechci!" skoro vykřikl. „Chci vás."

„Dobrá, Arture. Uvažoval jste taky o tom, jak spolu budeme živi? Z čeho?"

Artur poznovu oči vyvalil.

„Vy jste výborná, Leontynko! Což si myslíte, že nevím, kterak si pan Alexandr Sobota stojí? Váš tatínek je dávno milionář a můj taky. A za tu vojnu snad si taky oba ještě trochu nakeťasili."

Jen to pan Artur vyslovil, a teď stanula Leontyna. Její líce, rázem zbledlé, nabylo ostrých, tvrdých rysů, skoro hran, její zraky jen sršely. A když promluvila, její hlas se chvěl.

„Arture, nevím, co dělal váš otec. Ale ještě

jedno takové slovo o mém otci, a můžete se vrátit po mostě domů. Neodvažujte se hanebné to slovo, hanebný ten pojem uvádět v jakékoli spojení se jménem otce mého. Můj otec nekeťasil, zapište si to! Na jeho prstech nelpí žádný špinavý a dokonce snad krvavý zisk. V tu dobu, kdy celý svět myslil, že se pod ním půda propadne a kdy mnozí podnikatelé náhle propouštěli své lidi nebo jim po plantážnicku strhli polovinu mzdy, podržel můj otec všechny do posledního a platil jim i tehdy, když celý závod přestal na tři měsíce pracovati. Můj otec předvídal, že se všechno zase vzpamatuje, a doufá podnes, že se tak stane. Přes to můj podíl se o něco ztenčil, abyste věděl vše. Nejsem dcera keťasova a nejsem keťaská nevěsta. Pamatujte si to! — A teď pojďte dál!"

Artur se díval na Leontynu jako spráskaný pes, před očima se mu kmitalo cosi jako pavučiny.

„Slečno Leontyno, pokorně vás prosím za odpuštění," žebronil. „Nemyslil jsem to tak. Vždyť víte sama — jste taková inteligentní dívka — hrabal kdekdo — je to pouhý technický výraz —"

„Mlčte, Arture!" velela Leontyna, kráčejíc o krok napřed. „Pěkný technický výraz! Hanba každému, o kom se to právem řekne. Věčná skvrna ulpí i na jeho potomcích. Mamon vydřený z rukou nejpotřebnějších! Krev vyssátá z hladových lidí! A vy jste se odvážil..."

„Leontynko," zaúpěl Artur, spínaje ruce.

A potom řekl žalostně:

„Jaký to závidění hodný otec, váš tatínek! Jakého to má zastánce v dceři!“

„Kéž by taky váš měl takového syna!“

„Vždyť já nejsem tak opovržení hodný, Leontynko.“

„Doufám, Arture, a proto ještě smíte jíti se mnou. Jen si časem nevidíte do úst.“

„Dám si pozor, předrahá Leontynko,“ ujišťoval Artur, „dám si pozor.“

„Ano, Arture, dávejte si pozor, a nevyjadřujte se tak neomaleně jako mezi svými kamarády v klubu. Ta škola vám nesvědčí.“

„Ale, drahá Leontynko,“ odpovídal Artur schlíplý, „nehněvejte se na mne — vždyť tam taky chodíte.“

„Někam choditi musím, Arture, a nevěděla jsem — ani snad maminka — kam se to dáváme zapisovat. Řeklo se: Nesmíte tak doma zasychati, musíte trochu do společnosti. Chápejte přece: dcery se vyvádějí na tržiště. Tak jsme padly na nepravé. Ale nelituji toho, že jsem poznala tu vaši společnost. Vím aspoň, co mne čeká.“

Leontyna se na chvilku odmlčela, potom pokračovala:

„Arture, jednoho dne se vdáti musím, vdáti se chci. Nechci uschnouti a zakysati. Ach, kdybych navždycky měla rodiče, snad bych od nich do smrti nechtěla. Ale každé děvče touží po vlastní domácnosti. Vdám-li se však, chci míti muže, na nějž bych mohla ukázati s pýchou. — Zkoumala jsem vás

tam všechny, všichni se mi zprotivili svou jalovostí, prázdnotou, ba mnozí nízkým smýšlením. Honba za nevěstami. Která má více! S kterou bych mohl bezstarostně žít! Na kterou bych nemusil nic vynakládati! Tato myšlenka vede je všechny, rozumíte mi? Všechny!"

„Ale dovolte, Leontynko," řekl Artur nesměle, aby zas nějak neklopýtl, „vždyť taky dívky z našich kruhů mnoho pro sebe potřebují. Toť aby měl člověk doly v Kalifornii, aby mohl ženu vydržovati..."

„Fuj, Arture! Vydržovati! Vidíte, jak smýšlíte. Což si ženu vydržujete? Přenášíte i na ženu slovo, které může platit jen o těch vašich dočasných přítelkyních, které si mladí pánové vaší vrstvy vydržují? Dnes tu, zítra onu? Ale mne tedy nepočítejte k oněm, které i jako ženy chtějí býti vydržovány. Chci býti milována —"

„Vždyť vás mám rád, Leontynko — "

„— a chci býti ženou, pro kterou je muž schopen všech obětí. Jste schopen něčeho takového?"

Artur nevěděl, jak by odpověděl. Mlčel.

„Nakonec tedy, Arture, jsem zavrhla šmahem všechny vaše kamarády, všechny vaše vrstevníky a nadějné ženichy, a zastavila jsem se ve svém zkoumání u vás. Ve váš prospěch jsem shledala, že jste dokonale vyvinutý a dobře urostlý junák. (Artur se po těchto slovech bezděčně narovnal, vypjal hruď, povznesl hlavu.) Zjistilo se taky, že jste zcela zdráv. Přijala vás na vysoké pojištění spo-

lečnost, u které vás otec váš pojistil a která má nejpřísnější podmínky. Vysílá na prohlídku svých klientů tři lékaře, z nichž jeden o druhém neví...“

„Proboha vás prosím, drahá Leontynko!“ poulil Artur oči. „Vy jste na mne zjednala detektivy!“

„Šlo to bez detektivů, Arture. Těšilo mne, že jste zdráv; vdám-li se, chci muže zdravého. To je tedy ve váš prospěch. Ve váš neprospěch však jsem shledala, že jste veliký chlapec. Posud bez rozumu.“

„Ježíšmarjá, Leontynko, taky vy začínáte s rozumem? Toho jsem se kdysi od svého papá naposlouchal až do omrzení. Teprve když viděl, že mluví na dluh, měl jsem od něho pokoj. Rozum, rozum! Ale copak se vším tím rozumem! Vždyť je mi teprv třicet let. Až budu jako náš starý pán nebo váš tatínek, taky budu mít rozum.“

„Nemluvíte právě příliš uctivě o svém otci, Arture, a nechápete, že mne tím nenaplníte velikým nadšením pro sebe. Ale tolik vězte, že kdo se chce oženiti, má mít aspoň kousek rozumu. Aby věděl, co to jest, založiti vlastní domácnost, rodinu, vésti ženu, děti. — — Za druhé jsem shledala, že nejste sice člověk zkažený, ale pokažený. Vaše okolí, vaše společnost vás pokazila. Jste lenošivý, lelkujete celý den, pídíte se jen po zábavách. Váš otec sedí od rána do večera v své pisárně a pracuje — vy kradete pánubohu čas. Chodíte stále jako panák ze žurnálu, ale viděla bych vás ráda jednou zaprášeného, unaveného — prací unaveného, rozumíte mi? Abyste přišel domů v košili propocené, pře-

vlékl se, sedl k večeři a řekl: „Ach, jak jsem rád, že sedím tuhle, že si odpočinu — za zlaté tele mne nikdo nikam nevytáhne.“ — Ale tak vás ještě nikdy nikdo neviděl. Vaším živlem jsou kabarety, biografy, noční vinárny, závody, dostihy — —“

„Kdo pak vám tohle všecko pověděl, Leontynko?“ žasl Artur.

„Sám jste to na sebe pověděl, Arture, v klubu; dnes to, zítra ono. Ne mně, v tom jste byl dost opatrný, ale jiným, a ti a ty řekli zas mně. Byl jste velmi upřímný k děvčatům, po kterých jste nepásl. Nepomyslil jste, že my si taky povídáme, že máme také své důvěrnosti. To byli moji detektivové.“

„Zatrápené žáby — heleďte je!“ ulevil si Artur.

„To všechno bych vám já jako vaše žena netrpěla, Arture. Vězte to dříve, než bude pozdě. — Utrácíte peníze svého otce — —“

„Vždyť jsem jeho tichým společníkem, Leontynko.“

„Vím to. Ano, velmi tichým společníkem. Lépe byste řekl neviditelným. Ve vašem závodě snad jsou lidé, kteří vás tam ještě okem nespatřili, kteří snad vás ani neznají. Vždycky jsem litovala, že jsem se nenarodila chlapcem. Jak by mě těšilo pracovati v závodě s otcem, probíhati všemi prostorami, všemu se naučiti, všemu rozuměti, a pak bych zasedla v pisárně, abych se naučila taky samostatnému vedení obchodu. Pomáhám otci arci i takto, píši na stroji, udržuji v pořádku jeho registraturu —“

Teď se Artur zastavil podruhé, rozpřáhl ruce, vypoulil oči jako kapr, otevřel ústa a konečně zvolal ve svrchovaném úžase:

„Vy píšete na stroji, slečno Leontyno!? Vy udržujete registraturu — —?“

„Ano, Arture“, odpověděla Leontyna pevně. „Zatím arci jen dopoledne, abych uvykla. Snad ani nevíte, že jsem vychodila obchodní školu.“

„Vy máte obchodní školu, Leontynko?“ žasl Artur víc a více.

„Co je v tom tak neobyčejného, že se tolik divíte? Slyšel jste, kterak lituji, že jsem se nezrodila chlapcem. Věčně otec nebude mlád — neboť on je mlád, třebaže mu je padesát let. A jestliže — kdyby měl syna — by mohlo na jeho domě býti napsáno Alexandr Sobota a syn, proč by tam jednoho dne nemohlo býti napsáno Alexandr Sobota a dcera? Proč?

Zraky slečny Leontyny plály, jako by ten zlatý nápis v duchu na štítě již viděla.

„Leontynko,“ řekl Artur, smekaje klobouk a ukláněje se, „veškerá úcta! Tohle jsem o vás nevěděl.“

„Nevíte mnoho ještě věcí, Arture, poněvadž se staráte o samé ničemnosti — a chcete se ženit. Já však vím ještě něco.“

Pokyvem hlavy i ruky pobídla Artura, aby šli dále. Její tvář zvážněla a Leontyna řekla teď odměřeně a vyslýchavě jako vyšetřující soudce:

„Konečně mám k vám velmi závažnou otázku: Řekl jste jednoho večera, kdyby vám neparírovala žena, kterou byste si vzal, že by vám pranic nezáleželo na tom a že byste si ani za nehet z toho nic nedělal, poslat ji domů a dát se s ní rozvésti. Řekl jste tak čili nic? Odpovězte, ano nebo ne!“

„Proboha vás prosím, Leontynko, kdo vám tohle —?“

„Pravím, abyste odpověděl určitě. Ano nebo ne?“

„Drahá Leontynko, abych řekl pravdu, na mou duši, nepamatuji se ... Člověk leckdy něco řekne — —“

„Ano, Arture, člověk někdy mnoho tlachá, o tom jsem se ve vašem klubu mnohokrát přesvědčila. Řekl jste tak nebo neřekl?“

Panu Arturovi vyvstával pot na čele. Byl to první pot z rozhovoru s dívkou. Ať kdy tlachal co tlachal, nezpotil se při tom nikdy, leda horkem. Ale v tuto chvíli, co mu na čele vyrazil pot, nebylo mu horko. Spíše ho po těle trochu zamrazilo.

„Slečno Leontyno...“ řekl všecek stísněn, jako by prosil za smilování, aby ho déle netrýznila.

„Pomohu vám, Arture. Seděl při tom taky mladý Vavák.“

„Taky svědka na to máte, Leontynko! A ten pacholek...“

„Vyjadřujete se jako nakladač, Arture. Pamatujte, že nesedíte v klubu, že mluvíte se mnou.“

„Pardon, pardon, drahá Leontynko!“ omlouval se. „Ale když na člověka píchne takovou věc — —“

„Ne, pan Vavák mi ‚nepíchl‘ nic. Pronesl jste se takto ke Klárce Rumpálovic.“

„Ta vám to donesla? To je mrcha!“ vyhrkl Artur.

„Pošlu vám velké vydání Galantoma, Arture, abyste o poznání zušlechtil svou mluvu. Klárka Rumpálovic je docela hodné děvče. Nevyzváněla, ale urazilo ji to. A když se rozhorlila po tomto vašem vyjádření a přiměřeně vám odpověděla, naprosto jste se nevzpamatoval a řekl jste: ‚Já se vůbec ožením jenom na zkoušku, tak na půl, na čtvrt léta. První manželství málokdy za něco stojí.‘ — A teď tedy přicházíte ke mně, Arture, a mně nabízíte, abych právě já byla na půl nebo na čtvrt léta vaším pokusným králíkem? Na mně chcete vyzkoušet manželství, abyste se vyškolil pro druhé, lepší, a mne pak za půl nebo za čtvrt léta poslal domů, k rodičům? Právě já bych vás pak měla potkávat s onou druhou, vydařenější a snad šťastnější ženou, a měla bych tu vždy a poznovu být otravována pohledem ženy, která opanovala mé místo? Nebo vy nemáte ani ponětí, jaký strašlivý, vražedný jed jest v pohledu ženy, která zvítězila, byť se přitom i nejvlídněji usmívala. Mne by věčně měla otravovati vzpomínka na vaše první a na vaše poslední objetí, provázená vědomím, že jsem žena odložená? Arture, pomyslil jste

na to na všechno? Právě Leontynu Sobotovu jste si k tomu vyhlédl?“

Tato slova dopověděla Leontyna na zámeckém předhradí u Černé věže, na kterém oba mladí lidé stanuli. Byliť za hovoru prošli podél Strakovské akademie i Klárovem a dali se potom vzhůru ke hradu. Ne však po Starých zámeckých schodech. Slečna Leontyna zúmysla zabočila vpravo, na Opyš, v onu křivolakou, strmou a v tu dobu prázdnou uličku středověkého rázu, ve které jest chodec jak ze světa ztracen. Dopověděla svá slova udýchána zlézáním příkrého Opyše i rozčilena hovorem, opřela se pravicí o zubatou, vydrolenou, chátrající obrobu bašty a upřela pohled na kamenné panorama Prahy, rozkládající se hluboko ve vltavském údolu a skvějící se v záři slunce, schylujícího se ponenáhlu k západu. Sotva však v tu chvíli viděla tajemnou a zdaleka tichou pohádku Prahy. Na řasy se jí kladlo cosi jako lehounký a přece neprůzračný závoj. Nutkalo ji, aby sáhla pro kapesní šátek a přetřela si oči. Ale něco takového nemá Artur viděti. Chtěla zůstati pevná do posledního slova. Stála tak chvíli, až se jí podařilo setřásti ten závoj rychlým pomžikáváním, a teprve pak pomalu otočila hlavu, aby pohlédla na svého průvodce. Teď jest na něm, aby odpovídal.

IV.

ARTUROVO PRVNÍ POLEPŠENÍ A JEHO PŘÍSAHA.

Pan Artur si své námluvy u slečny Leontyny myslil docela jinak. Když k ní před třemi dny přicházel se svým vyjádřením, šel docela najisto, bezpečen, že se mu nemůže dostati jiné odpovědi než příznivé. Nebo tolik věděl, aspoň se toho domýšlel: Kdyby se stejným návrhem přišel ke kterékoli jiné dívce své vrstvy, své společnosti, k dívce, která by ho byla hodna a jeho rodiny důstojna — tu by mu každá podala ne jednu ruku, nýbrž obě, padla by mu kolem krku a všecka rozjařena by zvolala: „Tak ano, Arturku! A kdy pak budeme mít svatbu?“

Snad ani nemohl za toto své mínění. Stejným způsobem soudili o svých budoucích vyvolených všichni členové Nějakého klubu, opakovali si to při každé příležitosti, utvrzovali se v tom navzájem, kolovalo to v jejich krvi. Měli to z domova, vychovávalo se to v nich, slýchali to od maminek již od chlapeckých let.

„Ty si vybereš podle své chuti, Francínku, Karlíčku, Venoušku," říkávaly ty maminky, „kterou budeš chtít. A takovou, která nám i tobě bude dělat čest, rozumíš?"

V obyčejnou mluvu přeloženo, znamenalo to: „Takovou, která bude mít aspoň tolik jako ty, a raději víc."

Neboť tyto maminky od té chvíle, kdy jim synáček vyrůstal z dětských madlotek, spisovaly si v duchu adresář všech pražských rodin, z kterých by si Francínek, Karlíček, Venoušek mohl přivésti nevěstu. A požadavkem nejdůležitějším byla otázka majetková. Jak bude která nevěsta těžká. Vlastnosti duševní, povahové, byly celkem lhostejné. Dívka „z rodiny" nemůže míti žádnou vadu. Její maminka ji vychovává právě tak, jako tato maminka svého synáčka. Proto se k sobě hodí, ať si kdokoli vybere kteroukoli do páru. Jen jednu obavu mívaly maminky (i tatínkové) nadějných ženichů a nevěst. Aby se jim dětičky „nezapletly" s někým pod karakter a pod váhu svých rodičů. To bylo vždycky pro dobrou rodinu nehodou největší. V těchto vrstvách totiž odedávna a důsledně bylo uváděno v praksi známé přísloví o čertu a té jeho povědomé hromadě.

Vším tím byl napojen i pan Artur, sám nevěda, o ničem nepřemýšleje. Tak uvykl měřiti všechny dívky své vrstvy stejnou měrou, a tak se rozhodl pro Leontynu. Podivná věc, Leontynka mu nepodala obě ruce, nepadla mu kolem krku, vyžádala si

tři dni na rozmyšlenou. Nu, dobrá, řekl si pan Artur, Leontynka je trochu jiná. Dělá trochu drahoty. (Kdyby se měl vyjádřiti mluvou klubovní, řekl by: Chce tě na chvíli potahat, aby se tak lacino neprodala.) Ale dnes ti tedy řekne: „Jsem vaše, Arture." A dojista dojde i k tomu objetí, a snad padne i první políbení. Pan Artur sklidil již nejednu hubičku od dívek, Leontyna však byla v té věci velmi zdrželivá. Taky při společenských hrách pokaždé tomu dovedla uniknouti.

A tu pojednou, krom všeho nadání, Leontyna mu tu povídá něco jiného, vzala jej na paškál (klubovním výrazem!), zmentorovala ho, jako by k ní chodil do školy.

Jestliže si Artur kdy pomyslil, že by jeho námluvy měly výsledek nepříznivý (pravíme opatrně jestliže!), pak dojista věděl, co učiní. Řekne jí: „Tak mi neměla za zlé, milá Leontynko, a mívala se hezky. Půjdeme o dům dále!" Obrátí se na podpatku a vybere si časem jinou, a ne takovou křehotinku. Nemá naspěch, je mu teprve třicet let. Pro jednu pannu — — —!

Podivná věc, teď to neudělal. Sice ještě, když se plahočil strmým Opyšem (má ta holka nápady! což pak je členem alpského klubu?), našpoulil ústa a potichu si pohvizdoval, vlastně jen pofukoval, aby to neslyšela a zas ho nějak nezkárala. Když je taková mentorka, zavzdoruje si taky on, a po všem tom kázání jí řekne: „Tedy dobrá, Leontynko, nedomluvili jsme se. Dám jí ještě tři dni na rozmyšle-

nou, a pak mi napsala, chce-li nebo nechce-li. Vždyť já taky nejsem za krejcar."

Ale teď to neřekl. Když Leontyna v svém rozhorlení domluvila a na Prahu se zahleděla, jako by tu jeho ani nebylo; když tu stála jako socha, on pak viděl jen se strany jemnou její tvář, odrážející se od pozadí temného zdiva, její ňadra, vzdouvající se po námaze stoupání do příkrého vrchu a horlivého řečnění při tom; když popatřil na její štíhlý pás a oblý bok — tu se mu teprv zdála žádoucnější než kdykoli před tím. Do dneška po jeho mínění byla zcela lehce dosažitelná, náhle mu uniká. Rozumí-li dobře všemu, co pronesla, znamená to kvinde. On, Artur, kterému nejedna dívka v klubu kladla léčky, odmítnut! Co tomu řeknou kamarádi? Utajeno to nezůstane. Snad již zpozorovali, že má právě na ni spadeno (vyjádřeno klubovně). Ale vzal čert kamarády, o ty neběží — o něj tu běží. Když teď pomyslil, že je všemu konec, že si Leontynka dříve či později vezme někoho jiného a že pak on, pan Artur, bude „odloženým" nápadníkem, tu ho to popadlo za srdce. Nebo konečně taky on měl srdce, které tu není míněno jen ve smyslu anatomickém.

Ale ještě hůře. Náhle se milému panu Arturovi zdálo, že mu padají šupiny s očí, že ze sebe vystoupil a že na sebe hledí z jisté dálky. A že se vidí skutečně tak, jak jej bezděky vylíčila Leontyna. Do dneška se domýšlel, že jest učiněným kavalírem, chlapíkem bez vady, rytířem beze vší

hany. Leontynin krátký rozklad jako by mu byl oči otevřel. Starý tatík byl by si mohl jazyk z huby vymluviti, tomu nevěřil. V maminčiných očích býval vždy vzorným synáčkem. A Leontyna mu řekla, že krade Pánubohu den!

Když všechno domyslil, nač v tu chvíli mysliti mohl a dovedl, vztáhl Artur pravou paži, aby pojal slečnu Leontynu za ruku. Chtěl se jí tak zadržeti, jako vzpíná ruce člověk tonoucí. Jako by doufal, že jej Leontyna k sobě pozdvihne a tím ho zachrání. Dojista má tolik moci a síly, jen bude-li také chtíti. Ale zůstalo při pouhém nesmělém pokuse, a ruka Arturova zase sklesla podle těla. Stálať tu Leontyna, jako by se byla odmyslila ze světa, naprosto nepozorujíc hnutí Arturova. Nebylo lze poznati, vpíjí-li se tak celým pohledem v obraz Prahy nebo noří-li se v sama sebe.

A tak tedy Artur započal hovořiti. A poněvadž v tu chvíli zněly něčí kroky od Starých zámeckých schodů, mluvil hlasem ztlumeným, skoro šeptem.

„Pověděla jste mi věci, drahá slečno Leontyno, jakých si ke mně netroufal ještě nikdo. Kdyby mi to řekl některý muž, se zlou by se potázal; kdyby mi to řekla kterákoli jiná ženština, obrátil bych se k ní zády a nechal bych ji stát uprostřed náměstí. To mi věřte. Vy jste jediná dívka, která mi to směla povědět a byla jista, že se ode mne nedočká urážky...“

Leontyna sebou ani nehnula a řekla rovně před sebe:

„Ani já jsem nechtěla uraziti člověka, který mi nabídl ruku a požádal o mou. Ale ve chvíli tak vážné, která měla rozhodnouti snad o mém celém dalším životě, o veškeré budoucnosti, kterou bych nerada lehkovážně prohrála, musila jsem upřímně povědět, jak o něm soudím."

„Tedy jste mě nadobro odsoudila, slečno Leontyno?"

Leontyna postihla v otázce zvláštní záchvěv hlasu Arturova, který ji skoro potěšil. Ale neodpověděla. A toto její mlčení zas naplnilo Artura nadějí, že snad není vše ztraceno. I pokračoval, a teď pronikalo z jeho hlasu cosi hořkého:

„Jste učiněným kazatelem, Leontynko, jen škoda, že jste si vše, co jste mi chtěla vyslípnouti, ponechala až na dnešek, že jste mi něco neřekla již dávno v klubu. Vždyť jsme tam všichni stejní. Nikdy jste se neprojevila."

„Nedával jste dobrý pozor, Arture. Není třeba vždy mluviti, aby bylo zřejmo, co si člověk myslí."

„Budiž, Leontynko, byl jsem zaslepen. Vytýkáte mi mé vyjadřování, ale pro Pánaboha, což jste nikdy neslyšela naše slečinky? Věřte mi, že dobrou polovinu všeho jsem pochytil právě od nich."

„Mám za to, že jim křivdíte, Arture."

„Nebudu vám nic dokazovati, Leontynko. Nesejde mi na tom — jen se u vás chci poněkud ospravedlnit. Ale když musím slyšeti z vašich úst, že jsem chlapec..."

„Řekla jsem veliký chlapec, Arture, a v tom

jest jistý rozdíl. Ani tím jsem vás nechtěla uraziti. Ale vždyť opravdu některé vaše počiny jsou čistě chlapecké. Máte u sebe navštívenku? Dejte mi ji.“

Artur vyvalil oči. Nač teď potřebuje navštívenku? Přes to sáhl v náprsí kabátu, vyňal tobolku a podal dívce navštívenku.

Leontyna na ni pohlédla a bedlivě ji přečetla.

„Arture, váš milý otec se jmenuje Tomáš Drmola, jak možno čísti na jeho štítě obchodním, na všech jeho účtech, na záhlavích dopisů a memorand. Na této vaší navštívence se čte Artur Darmola. Nezdá se vám, že je to směšné?“

Artur neodpovídal.

„Odpovězte mi, Arture, viděl váš otec tyto vaše navštívenky?“

„Neviděl,“ odpověděl Artur jako z donucení. „Mám je toliko pro své přátele.“

„A co myslíte, že by řekl váš otec, kdyby se mu taková visitka dostala do ruky?“

Artur odvětil po malé pomlčce:

„Nevím, co by řekl.“

„Mohla bych vám to povědětí za něj, Arture“, rozhorlovala se Leontyna, „ale nechci se vás dotknouti, abyste mi nevytýkal nezdvořilost. Jen mně vysvětlete, proč jste se dopustil tohoto nesmyslu?“

„Povím vám to, drahá Leontyno,“ odpovídal Artur v tísni. „Chtěl jsem svému jménu dodati trochu sympatičtějšího zvuku. Víte, Drmola, to je takové zatrac—, ach, nehněvejte se, slečno Leontyno. Drmola, Drmola — jako bych stále jen

drmolil, hubou mlel, a to přece nedělám. A někdy, až by tatínek zavřel oči, zažádal bych o úřední změnu jména. Víte, vždycky mě žralo, když na mne kamarádi volali jako schválně: Drmolo, Drmole, Drmolile — —"

„A nyní vám říkají Darmolo?"

„Slušnější z nich ano. Jenom někteří ti skotáci — —"

„A nenapadlo vás nikdy, Arture, že z tohoto vašeho nesmyslného a svévolného přejmenování vyznívá zase cosi jako darmošlap, darmožrout? Neshledáváte v tom počínání dětinské? Ujišťuji vás: kdybych byla přijala váš návrh, že bych se raději a jedině jmenovala paní Leontyna Drmolová — po vašem otci, po vaší matce — a ne Darmolová. Pamatujte si to. Snad i jiná bude stejně smýšleti."

„Ach, netrapte mne s jinou!" řekl Altur žalostivě. „Nestojím o žádnou. Od té chvíle, co jsem poznal vás, myslím jenom na Leontynku."

Po těchto slovech, jako by mu byl zasvitl spasitelný nápad, kvapným hmatem sáhl poznovu pro tobolku, vyňal z ní asi šest neb osm navštívenek, roztrhal všechny na drobounké kousky a prudce vmetl papírky do pustého cípu zahrady pod baštou.

„Máte jich doma ještě mnoho?" otázala se Leontyna, tajíc úsměv.

„Vhodím je všechny do pece, Leontyno, až se vrátím. Když vám to překáží, tedy Artur Darmola jest mrtev."

„Pak ať žije polepšený Artur Drmola," usmála se Leontyna.

„Nuže, Leontyno, jste se mnou spokojenější? Nechtěla byste se tedy přece jen jmenovati Leontyna Drmolová? Věřte mi, že byste velmi přispěla k tomu, aby se mi to jméno dokonale líbilo. Zaručuji se vám, že ho pak nikdy nezměním. Chcete-li, položím na to kauci."

„Věřím vám i bez kauce, Arture. Nakonec by mi bylo jedno, jak se chcete jmenovati, kdyby mně i na vás naprosto nezáleželo. Ale hůře je s vašimi názory o manželství, s vaší choutkou rozvodovou. Chcete-li se oženiti pro pouhou zábavu, jako byste šel na chvíli do kabaretu, a jestli byste lehkomyslně chtěl rozbourati svůj domácí krb, sotva zbudovaný, pak jste měl ušetřiti Leontyny Sobotovy. Máte jiných dosti pro takové experimenty."

Artur sepjal ruce, při čemž upustil hůlku.

„Zatrápená huba nevymáchaná!" zvolal — a náhle se zděsil, když Leontyna s výrazem úžasu o krok ucouvla. „Ježíšmarjá, Leontynko, totiž moje huba, moje! Nedbejte každého žvastu v klubu při pivě, při víně. A jsem v tom vlastně nevinen. To Vavák mě tak vyprovokoval. Znáte Vaváka. Toho mi byl vůbec čert dlužen. Chvástal se, chvástal, že vystřídá třeba tři ženy, než padne na pravou, kterou si pak podrží. A povídal, že vlastně je to teď tak zavedeno ve všech slušnějších rodinách. Že je to ostuda, tahat se s jednou ženou do smrti."

„Jste vy to čistá společnost!“ řekla Leontyna rozhořčena. „Jste to muži?“

„Leontynko, Vavák povídal, že ženské nejsou o nic lepší. Vdávají prý se z pouhé zvědavosti, vdávají se, jen aby utekly z domova, vdávají se, aby pak mohly s muži chodit po zábavách, a když se nabaží, rozvádějí se stejně bezohledně, jako by přezouvaly botky. — A tu já, nešťastný Artur Drmola, abych nezůstal za ním, chtěl jsem dělat hrdinu a žvanil jsem taky něco takového. A ta opice Klárka tomu nerozuměla, všechno přijímala za bernou minci, donesla vám za tepla a tak mi u vás zavařila!“

Sehnul se pro hůl, při tom mu spadl klobouk; zdvihl hůl i klobouk, oprašoval jej a při tom vrčel:

„Počkej, Vaváku, tobě dám pro vítr! A s Klárkou si příležitě taky promluvím, s ještěrkou!“

„S Vavákem si vyřiďte, co a jak chcete, Arture,“ odpověděla Leontyna, „ač byste lépe učinil, kdybyste mlčel. Co tím spravíte? Ale Klárce Rumpálovic neřeknete ani slova a budete se k ní chovati šetrně. Rozumíte mi?“ dodala přísně.

„Ano, Leontynko, rozumím,“ přisvědčil Artur. „S vámi si nechci rozlejt ocet. Už jsem si rozlil.“

„Snad ještě jste schopen nápravy, Arture.“

„Snad, Leontynko.“

Znělo to skoro beznadějně.

„Snad byste se naučil i pracovat.“

Artur vypoulil zraky.

„Pracovat? Jakou práci to myslíte?“

„V závodě svého otce. Abyste peníze jenom neutrácel, ale vydělával je taky, pro sebe a pro svou budoucí ženu.“

„Nu, pokusit se mohu,“ řekl Artur váhavě.

„Vím, že vám to půjde ztěžka, ale při dobré vůli uvyknete. Pak uvidíte, Arture, jak vás bude blažit vlastní výdělek. Vím to z vlastní zkušenosti, když mi otec prvního vyplácí mzdu.“

„Váš — otec — vám — vyplácí — mzdu?“ vyrážel Artur v neskonalém úžase.

„Ovšemže. Vždyť jsem vám řekla, co dělám. Otec nechce žádnou práci zadarmo. A je se mnou dost spokojen.“

„Váš — otec? Vám — Leontynko?“

„A potom, Arture, až zanecháte toho ničemného, zahálčivého života, až vás uvidím pracovat — nebo já to uvidím, mne neoklamete — pak spolu můžeme zase promluviti.“

„O čem?“

„O tom, s čím jste přišel. A budu-li s vámi spokojena, Arture, pak tedy snad — snad — Pak s vámi uzavru sázku.“

„Oč pak se chcete vsaditi?“

„O to, že mne nepošlete za čtvrt léta domů, k rodičům.“

„Leontynko!“ vyjekl Artur.

„Nekřičte, chodí tu lidé.“

„Leontynko!“ dusil Artur hlas. „Leontynko zlatá!“

„Počkejte. A pak vás podrobím zkoušce. Dovedete býti trpěliv?“

„Což jste to dnes nepoznala? Může být někdo trpělivější?“

„Zkouška bude těžká, Arture. Přijímáte již dnes mou podmínku?“

„Ať je to cokoli, přijímám!“

„Ruku na to, místo přísahy. Přisaháte mi to?“

Artur se chopil ruky Leontyniny, zlíbal ji a volal:

„Přisahám, Leontynko, přisahám! Na nebe i na horoucí peklo.“

„Nezapomeňte své přísahy, Arture. Zkouška snad vám bude těžká a bude vyžadovati chvíle sebezapření, odříkání. Ale obstojíte-li, jste mne hoden. A teď pojďte, půjdeme hradem, po rampě dolů, pak ulicí Nerudovou, a domů.“

„Měla jste nějakou obstarávku, Leontynko,“ připomněl Artur.

„Již jsem si ji vyřídila.“

Ale tomu Artur zatím nerozuměl. Až večer mu svítalo, jak to Leontynka myslila.

V.

ARTUR SE OSPRAVEDLŇUJE.

Slečna Leontyna se po posledních slovech otočila a zamířila k Černé věži, ke hradnímu vchodu. Avšak Artur ještě stál, nehýbal se.

„Nu tak, Arture, pojďte!“ pobízela jej dívka.

Uposlechl velmi váhavě, kráčel za ní.

„Ach, drahá Leontynko, kdybyste věděla, jak mi je líto, že už odcházíme. Věřte mi, až bych brečel.“

„Ale Arture! Takový statečný junák!“

„Brečel bych,“ opakoval Artur jaksi tvrdošíjně. „Pěkně statečný junák! Vy jste mi ubrala krve, a beze všech inštrumentů. Na mou věru, vy jste měla být učitelkou, jaké bych byl potřeboval. — Ale ne,“ opravil se kvapně, „pak byste se teprve nechtěla vdávat. To bych nemohl potřebovat.“

„Proč pak, Arture? Vždyť učitelky se taky vdávají, jen když zaťuká pravý člověk. Ostatně — nejedna z mých spolužaček šla na učitelství a

všechny dávno již vyučují. Mohla bych vám některou doporučiti.“

„Nedoporučujte mi nikoho, Leontynko,“ odpíral Artur žalostivě. „Co pořád máte, že mi namlouváte jinou? Jako byste měla nějakou sňatkovou kancelář. Já už jsem si vybral — víte dobře.“

Leontyna se usmála.

„Jste náramný nevděčník, a já s vámi tak upřímně smýšlím. Sám jste řekl, že byste potřeboval učitelku.“

„Ne, Leontynko“, skoro vykřikl Artur, „nic takového jsem neřekl. A hlavně ne takovou učenou, s celým fasciklem vysvědčení a pochvalných dekretů. Pořád by mi je strkala pod nos, vynášela by se nade mne. A já už jsem ze školy mnoho zapomněl.“

„Myslím, že jste ani neměl mnoho co zapomínati,“ řekla Leontyna suše, jako zcela bezděky. „Ostatně se mýlíte. Znám několik velmi spokojených manželství s učitelkami. Jsou dobré hospodyně, dobré kuchařky, vzorné ženy, a beze všech námitek rodí mužům děti. Jsou něžné, pečlivé matky. Vysvědčení? Dekrety? Mají je někde na dně prádelníků, jen tak na památku — ani na ně nevzpomenou.“

„Bože, Leontynko, vy umíte trápit. Dejte mi pokoj se všemi. Chci jen vás.“

„Nejste první a jediný, Arture, jenž by mě chtěl,“ odpověděla Leontyna, a skoro se zdálo, že

to řekla zúmysla. A několika těmi slovy Artura jen podnítila.

„To je právě, co mě žere!“ zvolal Artur. „Kdybych věděl, že jsem sám, mohl bych mít naději — nebo skoro jistotu, chcete-li.“

Artur byl v tu chvíli zachvácen divokou žárlivostí na všechny mladíky, o nichž se mohl domnívati, že by Leontynu taky chtěli. V duchu přehlížel případné soky, počítal je, pozastavoval se u jednotlivých, ale hned zase všechny zavrhoval. Máša ne, Kaláber ne, Stupčický ne, Žehura ne — ne, ne, ne! Nikdo z nich! Vždyť jsem tu já Artur Drmola! A z těch ze všech, kteří by si na ni brousili zuby, nikdo není lepší mne. Některý snad ještě horší.

Kráčel chvíli podle Leontyny s hlavou svěšenou. Tak oba minuli zámecké dvory, až vyšli na náměstí Hradčanské, a tu Leontyna řekla:

„Tedy tu vlevo, Arture, po rampě do Nerudovy, anebo ještě lépe — rovně po Nových zámeckých dolů, ať se dostaneme brzy domů.“

Artur se poznovu zasmušil.

„Vidíte, Leontynko, teď řeknete domů! Po tom po všem mi dáte někde sbohem a necháte mě stát. Ale já, Leontynko, já bych dnes ani nešel domů. Běhal bych do večera, do rána, abych se ze všeho probral, ale nejraději bych vás doprovázel ještě hodinu, dvě hodiny, do večera, do noci! Vždyť jsme nedomluvili. Ach, Leontynko, nepokládáte-li mne za ztracena, máte-li ke mně za nehet důvěry, darujte mi ještě chvíli, obětujte mi hodinu, abych

od vás nešel jako zkáraný chlapec — a třeba veliký chlapec."

Leontyna chvilku neodpovídala, ale kráčela tedy rovně vpřed a vzhůru, k paláci švarcenberskému. Na jeho nároží pohlédla na stojan s hodinami, které ukazovaly dvě. Tak ukazovaly již několik neděl nebo měsíců, zatvrzele a neochvějně, a nikdo nechápal, proč se v nich večer a v noci svítí, když se ručičky netočí.

Leontyna se usmála a zažertovala:

„Teprve dvě — nu, pak tedy vám mohu obětovati ještě hodinu."

„Ach, šťastní obyvatelé hradčanští!" zahoroval Artur. „Jim čas neutíká, stále mají dvě hodiny, ať je den či noc. Kéž by se taky mně zastavil čas, aspoň dnes, Leontynko drahá!"

„Půjdeme tedy delší cestou, Arture," usmála se Leontyna opět. „Vzhůru ke Strahovu, a pak za strahovským klášterem tichou soutěskou na bývalých pevnostních pozemcích na Petřín, na Nebozízek, a po petřínské stráni dolů. Jste srozuměn?"

„Ach, s vámi třeba do strahovských lomů, Leontynko."

„O těch taky víte, Arture? Myslila jsem, že znáte jenom Příkopy, svůj klub, a krom toho všechny kabarety, bary, tabariny, eldoráda, alhambry a jak se všechny ty zdroje vašeho duševního zotavení jmenují."

„Leontyno!" řekl Artur vyčítavě. „Vždyť já nejsem tak náramný pitomec, jak si snad myslíte.

Vždyť jsem taky někdy těkával po Praze a kolem Prahy."

Leontyna zas již měla na jazyku: „Ano, vím, Klamovka —" ale spolkla to. Trochu jí bylo Artura líto a nechtěla ho svou převahou stále umačkávati. Připadlo jí taky, má-li k tomu tolik práva? Může jej zamítnouti, rázem odbýti, ale nic víc; pak už jí na něm naprosto nezáleží. Vlastně tak mohla učiniti hned. Ano. — Ale — tu to bylo — ale jen kdyby se na samém dně jejího nitra nebylo proklubávalo něco, co by jej rádo obhájilo. Nebo ani Leontyna nebyla nic jiného nežli dívka, žena, třeba jiná, než její družky v klubu. Vždyť víme, co dobrého shledala v Arturovi. Statného, urostlého junáka neporušeného zdraví, tedy dobrého jádra. To přiznala sama. Snad bylo i něco jiného, s čím se neprojevila. Leontyna přemítávala o podivných věcech do budoucnosti. Leontyna, kdykoli pomyslila na své případné vdavky, uvažovala o budování nové domácnosti a o rozrodu nového pokolení docela jinak než její vrstevnice a rostenky.

Kdyby byl Artur tušil, že častěji, než na jeho přátelích a kamarádech v Nějakém klubu, zraky Leontyniny spočinuly na něm a že déle na něm utkvívaly! Arcižeť — aby bylo pověděno vše — každý takový Leontynin pohled byl v zápětí sledován pomyšlením:

„Škoda — škoda — —"

Čeho škoda? To si snad ani Leontyna nedopověděla.

Ano, kdyby Artur toto všechno byl věděl, byl by se Leontyně jinak postavil. Snad bylo dobře, že to nevěděl. Nebo jen tak jej Leontyna mohla přivésti tam, kam jej přivésti chtěla.

Byli u samého Strahova, a teď tedy Leontyna kynula rukou vlevo.

„Ach, tudy myslíte," řekl Artur potěšen.

A již byli na tiché cestě mezi starými hradbami, které strměly po obou stranách, a tudy nikdo nešel.

Chvíli kráčeli mlčky, konečně Leontyna pronesla:

„Tedy mluvte, Arture."

Artur všecek překvapen k ní vzhlédl. Což Leontyna umí také čísti myšlenky jiných, jako nějaký salonní eskamotér? Vždyť se opravdu odhodlával, že promluví. Jen to ticho, které je na osamělé cestě obklopovalo, dolehlo naň tísnivě, až se obával zvuku vlastního hlasu. Teď však, po vyzvání Leontynině, nemohl déle mlčeti. Sice se mu zdálo, že mu v hrdle pojednou vyschlo, že se mu nějak zadrhuje, ale v tu chvíli zavelel si rázně: „Nebuď baba, Arture! Mluv a povídej!" — a tak tedy spustil hlasem s počátku chraptivým:

„Zcuchala jste mě, Leontynko, vypeskovala jste mě, že bych se na vás musil do smrti hněvat, kdybyste právě nebyla má drahá, milovaná Leontyna. Rozumějte mi dobře, mi-lo-va-ná," slabikoval Artur, „srdce moje zlaté! Teď vám to mohu říci, Leontynko: Když jsem k vám přišel před

třemi dny, ba, když jsem k vám šel zase dnes, nevěděl jsem věru sám, jak vás mám rád. Teď to vím. — Když jsem k vám šel po prvé, povídal jsem si: Heleď, Arture, je ti třicet let — nebo co mi do nich schází! — pořád se tak na tom světě potácíš — kdy to má mít konec? Veselejší by to bylo v páru, a do toho páru by ti slušela Leontynka. — Leontynko," zvolal Artur náhle, ježto se mu zdálo, že jej dívka chce přerušit, „nezakřikujte mne, nechte mě domluviti. — Vyklopil jsem vám tedy srdce, jak jsem to dovedl, a vy jste mě poslala domů. Nelíbí se vám na mně toto ono. Ale, má Leontynko drahá, já za to nemohu, jaký jsem. Tak mě udělali doma, v klubu, všady. Já byl mladý pan Drmola. Maminka — aby jí Pánbůh dal hodně dlouhý život! — maminka se o mne nesmírně bála. Měla náramný strach, abych v kontoáru z těch papírů a z prachu ve skladišti nedostal souchotě. No nesmějte se, Leontynko; já vím, díváte se na mne, že bych se bezmála mohl potýkat s atletem Hojerem — a souchotě! Vždyť tatínek tam taky nedostal souchotě, a brzy mu bude šedesát let. My jsme zdravá rodina. Ani váš tatínek není žádný maroda. Ale maminky! — A do študií — i to jste mi vyčtla — nehnal jsem se s velkou ráží. Spíš by se mi bylo líbilo v pisárně. Ale když jsem tam vlezl, tu mi tatínek vždycky říkal: „Nepřekážej mi tady! Jdi se raději učit!" A já viděl, jak ti klackové v pisárně cenili zuby, když mě tatínek tak vyprovázel. Tedy jsem tíhl po svých, abych nepřekážel, ale taky

jsem se neučil. Maminka byla na mne slabá a ptávala se: „Arturku, nebolí tě z toho učení hlava?“ No bodejť by nebolela, když se mne maminka tak ptala; toho jsem dokonale využitkoval, mne pak ani nepřestala bolet — dokud bylo učení na stole a dokud jsem byl doma; já byl štvanec, panečku! Ale jak jsem vypáchl z pokoje, z domu, přestala bolet, bodejť by ne! Informátoři mnoho se mnou nepořídili. Kdo na mne byl ostřejší a šel tatínkovi žalovat, brzy se poroučel — toho maminka dovedla vystrnadit. Kdo si rozuměl, držel jazyk za zuby a nechal Arturka růst jako vrbu. U nás byla dobrá kondice, dostal peníze, dostával svačiny a večeře, v neděli byl na oběd, k svátku dostal prezent, na Štědrý den měl pod stromečkem naděleno — to by byl blázen, aby Arturka týral, pravda-li? A tak jsem tedy vyrůstal a vyrostl já, s veškerou úctou oddaný Artur Drmola. Co ze mne mohlo být? No, mladý pán, a do dneška jsem myslil, že dokonalý. Přiznávám se, vy jste mi otevřela oči, rád bych dělal pokání. Vynasnažím se, Leontynko. Ach, vás uspokojit! Co bych za to dal! Ale když jste prve řekla, že jsme to čistá společnost, přece jste mi křivdila, všem nám. Pravda, je mezi námi mnoho klacků, neztotožňujte mne se všemi. Ale kdybyste se podívala na naše slečinky v klubu hodně zblízka, pochopila byste, proč jsme takoví, proč řekl Vavák, co řekl, a proč taky já jsem si omočil.“

„Povím vám upřímně, Arture, že jsem nepozorovala nic tak hrozného.“

„Nu ano, Leontynko. Ženská solidárnost — ach ne, pro Krista pána, odpusťte mi, vím dobře, že byste nebyla solidární s někým, kdo toho nezasluhuje. Ale víte, vám ty naše slečinky tak neotevrou srdce jako nám. Poněvadž z vás vane něco, co jim nahání respekt, jako nám, hochům, před vámi dávají pozor na jazyk. Ale kdybyste je slyšela, když jsme tak „mezi sebou děvčaty" — na tenisu, na lodičkách, na výletě! Děvčátka sotva opeřená, na pohled jako fialky, a hovoří vám jako staří komedianti na jarmarce. Křísne to někdy, že by hubka na pazourku chytila. Pak se nám tedy nedivte! Co mi teď řeknete, Leontynko zlatá?"

„Že jsme přešli tu milou, ztracenou cestu, že jsme tuhle u vrátek na Petřín — vidíte? — a že budeme za mžik jako na promenádě. A pak tedy se budeme bavit, jako bychom hovořili o věcech docela lhostejných. O čemkoli. Abychom nebyli nápadní."

„Ale snad se za mne nestydíte, Leontynko?"

„Ne, nestydím se za vás, Arture. Jste mladý Drmola."

„Ubohý mladý Drmola!" povzdychl Artur. „A vaše rozhodnutí, Leontynko? Necháte mě v trýznivé nejistotě?"

„Arture, musím býti velmi opatrná s člověkem, který by mohl za tři měsíce státi o rozvod. Považte si, zapuzená žena, a třeba s rodinou!"

„Což bychom za tři měsíce mohli mít rodinu?"

„Ale Arture, jste takový nejapa?"

A Leontynka dodala s úsměvem:

„Slíbil jste mi, že budete trpělivý. Byla by to laciná trpělivost, hodina procházky po Petříně. Což se nepamatujete na pohádky? Jaké zápasy podstupovali rytíři, jak se pro své princezny potýkali s draky?“

„Draka bych se nebál, drahá Leontynko, s tím bych se dal do pranice. Ale s vámi je hůře...“

Artur se zastavil, vytřeštil oči a zabědoval:

„Ach, plácněte mě, Leontynko, plácněte mě! Vždyť už nevím, co povídám. Vy mě do toho blázince přece jen přivedete!“

VI.

PAN ARTUR JDE DOMŮ.

Leontyna mířila již vlevo, na Nebozízek, když ji Artur nesměle a šetrně zastavil.

„Leontynko, hleďte, tamhle je branka do zahrady Kinských. Ach, tam je vám krásně — ještě krásněji než na Petříně.“

Leontyna se tomu záludu zasmála a pohrozila prstem Arturovi:

„Odekdy jste takový milovník přírody, Arture? To jsem o vás nevěděla.“

„To vy mi ji činíte tak půvabnou, drahá Leontynko. S vámi i pustina by byla rájem — bez vás ani do ráje bych nechtěl.“

„Jste neskromný, vy krasořečníku, a nenasytný. Nenadála jsem se, že se vás nebudu moci zbavit. Ale budiž tedy. To však je poslední nástavek naší procházky. Aby vám pak dole nenapadlo chtít na Smíchov a po mostě Palackého! Musím pamatovati na domov, maminka by se po mně sháněla, měla by starost, kam jsem se ztratila.“

„Leontynko, dívky tak moudré jako vy se neztrácejí. Takové dívky vždy se vracejí domů bez úrazu, bez úhony.“

„Máte pravdu, Arture, a těší mě, že tak o mně smýšlíte.“

„Poněvadž si vás vážím, Leontynko.“

Leontyna pohlédla na něj pronikavě.

„Je to snad po prvé, co toto slovo slyším z vašich úst. Vážím! Ale dojista po prvé, co je slyším z úst člena vašeho klubu. Kdybyste měli více úcty a vážnosti k ženám, nesmýšleli byste o nich a nemluvili jako na příklad pan Vavák — a po něm jiní. Pak by nebylo tolik rozbitých domácností, tolik zmařených, neutěšených, beznadějných životů.

„Ale kdepak tu úctu máme vzít, Leontynko!“ zaúpěl Artur. „Podívejte se na ty fifleny, vždyť jsem vám pověděl, jaké jsou. Ženy, ženy! Ale jak vy to slovo pronášíte, to je něco vznešeného, to píšou v těch nových knížkách s velkým Ž, ale my jsme se s ničím takovým na světě nesetkali. Je to samá chamradina kolem nás, nemyslí na nic jiného než na parádu a na zábavu, a zavadíte-li s takovou křehotinkou o ženitbu, o vdavky, hned vám poví, že to bez pěti nebo šesti pokojů neudělá, a již napřed vymiňuje si dny, kdy bude pořádati cerkl, fajfoklok, a ráda by měla auťáček, a hned vám poví, že nechce mít dětí jako králíků, a má zkušeností a řečí jako porodní babička —“

Artur se ulekl, zarazil, zaťal rty, sklopil zraky.

„Já nejsem taková, Arture“, poznamenala Leontyna.

„To vím, Leontynko!“ vyhrkl Artur. „Právě proto, právě proto! Vy jste vůbec jediná — —“

„Máte matku, Arture, k té dojista vzhlížíte s láskou, s úctou.“

„To je pravda, Leontynko, rád ji mám. Božínku, kdo by neměl rád maminku! Vždyť by pro nás jistě srdce z těla obětovala. Ale úcta, Leontynko drahá, jak vy o ní mluvíte — ach, nehněvejte se na mne — z vašich úst zní to tak nesmírně vážně a slavnostně — toho, zdá se mi, nebyl jsem schopen. Nebo — abych se docela upřímně vyznal — ještě jsem o tom nepřemýšlel. Po všem, co jste mi dnes pověděla, zdá se mi, že bych k mamince cítil víc úcty, kdyby tak někdy na malého Arturka místo mazlivého konejšení byla vzala rákosku a našvihala mu. To je to, Leontynko, já jsem vyrostl v ženských rukou. Tatínek se měl co ohánět ve svém závodě, toho jsem viděl na chvilku ráno a večer. Ať Arturek vyvedl co vyvedl, maminka nikdy nežalovala, ale sama taky nikdy citelně nepokárala. Mamince vždycky záleželo víc na tom, sluší-li mi nové šatečky a padne-li mi dobře límeček, než na vysvědčení ze školy. Když jsem přinesl špatné, mrštila jím o stůl a zlobila se na školu, na kantory, ne na mne! Do dneška se mi zdálo, že to bylo tak dobře — vy jste mi věc objasnila jinak.“

„Vaší maminky jsem se nikterak nedotkla, Arture.“

„To vím, Leontynko drahá, na to jste příliš nobl povaha. Ale teď už vím, kde to skřípalo."

Leontyna se na chvilku odmlčela, potom řekla:

„Máte taky sestru, Arture, Dolfinku."

„Teď jste padla na pravou věc, Leontynko. Ano, naše Dolfa! K té mám taky mít úctu? S tou nebylo o nic líp, abyste věděla vše. Byla mazlíčkem právě takovým jako já, a taky se podle toho vyvedla. Zdá se mi, že měla zálusk na Minervu, když vychodila měšťanku. Ani nevím, zdali to myslila vážně. Snad jen proto, že tam šly některé její spolužačky, že nechtěla zůstat za nimi. Ale naše drahá maminka říkávala: „Nač tobě potřeba Minervy? To je pro takové suchomory, na každého mužského jde z takové študované ženské jenom strach. Ty jsi holka z rodiny, tobě dostačí, bude-li doktorem tvůj muž, nebo inženýrem nebo fabrikantem — na každý prst se ti jich pověsí deset." A Dolfinka zůstala doma. Ach, kdyby jen trochu byla podobna vám, Leontynko! Ať přijdu kam přijdu, všady říkají: „Což pak Dolfinka? Kdy se bude vdávat? To je roztomilá slečinka. Ta má temperament. S tou bude mít rajský život, kdo ji dostane." — No pěkně děkuju, nechtěl bych být na jeho místě! Ano, temperamentu má, až jím přetéká. Ale kdyby ji znali, jako ji znám já. Ta nás umí všechny potejrat, maminku, tatínka, mne. Aspoň kdybych měl bratra, aby se to rozdělilo. Lítá po domě celý den jak hasačert, regíruje kdekoho, ňafá se s holkou v ku-

chyni, a nejvíc od ní zkusím já. Nedivte se pak, že hledám útěchu a zábavu v klubu, kde si za své peníze nemusím dát líbit žádnou Dolfu."

Artur si oddechl a po chvilce dodal:

„Snad bych vám to neměl říkat, když jsem vám nabídl, abyste byla šťastnou švekruší naší drahé Dolfinky; tuze vás tím nenavnadím. Ale ať už víte všechno — hraju beztoho na poslední kartu. Ostatně, až se ožením — jestli se vůbec kdy ožením, nebudete-li vy mne chtít — až si zřídím vlastní domácnost, obeženu ji hlubokým příkopem a přes příkop dám zdvíhací most. K vám bych Dolfu nepustil, Leontynko, ta by vám otrávila život a pokazila by vás.

„Vidíte, Arture," namítla Leontyna, „mně se vaše Dolfinka naprosto nezdá býti tak zlá — —"

„To nikomu, komu nepatří!" vpadl Artur Leontyně. „Ale nám patří, já vím nejlíp, co máme."

„Arture, Arture, to je nebratrské! Nezkoumal jste nikdy, není-li trochu viny taky na vás? Nejste-li popudlivý, nesnášelivý, k sestřičce prudký?"

„Ach, Leontynko, ta má pro prudkost uděláno. Po naší Dolfě, myslím, svezl by se i blesk a vychladl by."

„Arture, vždycky jsem litovala, že nemám bratra, s kterým bych srdce rozdělila. Kdybych měla věřiti všemu, co mi tu povídáte, musila bych děkovati Pánubohu, že bratra nemám. Ale jednou tedy se podívám na vaši sestřičku hodně zblízka,

zaťukám na její srdce, vyzpovídám ji, a pak uvidím, zdali jste jí nekřivdil."

„Ach, udělejte to, drahá Leontynko!" sepjal ruce Artur. „Pošlu ji k vám zítra nebo kdy budete chtít — myslil jsem si to hned tam u hradu. Podaří-li se vám rozebrat ji tak, jako jste rozebrala mne, budu vám do smrti vděčen. Vždyť já ji mám žábu konečně rád. Neříkám, že je zkažená, snad jen pokažená — jako jste to řekla Arturovi. — Avšak, Leontynko, že jste mi dnes udělala takové kázání, to jí říkat nemusíte."

„Nestarejte se, Arture, nic takového jí neřeknu. Vám však ještě něco povím, a nezlobte se na mne. Vaším neštěstím — nebo chcete-li nehodou jest, že jste synkem bohaté rodiny. Nikdy jste nemusil přemýšleti, zač si zítra koupíte oběd a večeři, čím zaplatíte krejčímu a ševci, z čeho uškubnete korunu nebo zlatku na nějakou vytouženou zábavu. Nikdy jste nemusil pracovati, nikdo vás k tomu nepřidržoval. Ale kdybyste seděl celý den někde v dílně, kdybyste se honil od rána do večera ve skladišti svého otce nebo psal v jeho pisárně a přišel domů s vědomím, že jste si snídani, oběd i večeři poctivě zasloužil, tak poctivě, jako poslední sluha vašeho závodu, nemyslíte, že byste pak v očích všeho svého okolí vypadal docela jinak? Že byste nabyl úcty sám k sobě? Že byste neměl ani kdy všímat si malicherností, na jaké jste si mi posteskl? A že by vám pak některá dívka, kterou byste si oblíbil a která by třeba mně byla podobna, až

byste ji vyzval na společnou pouť životem, podala s důvěrou ruku a řekla: Budiž, pane Arture Drmolo, zdá se, že k sobě náležíme! — Nemyslíte tak?"

Artur Drmola sňal klobouk, otíral čelo šátkem, mnul je dlaní a odpovídal nějak roztržitě a v nesnázích:

„Drahá Leontynko, vypálila jste tu na mne otázek jako ze strojní pušky, až jsem z nich všecek vrtohlavý. Na to jsem nebyl připraven, když jsem k vám šel. Ale nejvíce mě zaráží, že pořád mluvíte o některé dívce, která by vám byla třeba podobna. Povídám vám: nikdy nepůjdu k některé, pokud jste na světě vy, a vám žádná některá není podobna. To mám dávno vyzkoumáno, neboť jsem se na všecky některé dobře podíval. Ale čekám na něco jiného, Leontynko, a s tím pořád otalujete: smím doufati?"

„Doufání, Arture, jest jediná věc, která nás všechny drží nad vodou. Jinak bychom všichni tonuli. Taky já doufám."

„V co vy doufáte?" podivil se Artur.

„V návrat marnotratného syna."

„Jakého pak syna, Leontynko?" vyvalil Artur oči.

„Dejte si pozor, Arture, snad se s ním setkáte, a bude vám velmi povědomý."

„To jsem blázen!" zvolal Artur.

„Nejste. Jste Artur Drmola, syn Tomáše Drmoly, tichý společník firmy Tomáš Drmola. —

A jsem doma," stanula Leontyna před výstavným domem v třídě Jungmannově. „Dobrou noc."

„Nesmím vás doprovodit nahoru?"

„Ne, Arture, je dost pozdě. Projděte se ještě! Prospěje vám to."

„Co pak je do procházky bez vás, Leontynko! Bez vás je mi celá Praha jako poušť."

„Zajděte si do klubu."

„Ani mě nenapadne! Pouhé pomyšlení je mi nechutné. Teď, když jsem byl bezmála tři hodiny s vámi! Když jsem poslouchal vás! Když mě každý záhyb vašich šatů opájel rozkošnou vůní! Když jsem směl samojediný hleděti ve vaše drahé oči! A když jste mě tak zdrchala..."

„Bolelo vás to, Arture? Jestliže bolelo, prosím vás za každé slovo za odpuštění."

„Ne, Leontynko, nebolelo. Jen se mi zdá, jako by něco ve mně usedavě plakalo, že jste nevyřkla slovo, které by mě bylo učinilo nejšťastnějším člověkem."

Na to Leontyna neodpověděla. Artur sklopil hlavu. A když ji zas pomalu povznesl, zdálo se, že se v jeho očích jiskří. Upřel zraky na dívku a pronesl hlasem selhávajícím:

„Leontynko, něco mi slibte. Setrváte-li ve svém odporu ke mně, jestli jsem prosil marně, oč jsem prosil, odejdu-li od vás nadobro s košem, pak aspoň jakživa, nikdy nikomu neříkejte, že jste mě odmítla. Dokud smím choditi s myšlenkou, že jsem se směl o vás ucházeti — třeba nevyslyšen — dotud

budu choditi s hlavou vztyčenou. Vědomí, že jsem vám směl říci, abyste byla má, bude mě vždy povznášeti. Vy jste v mých očích ta žena s velkým Ž, věřte mi. Ale kdybych měl vědomí, že celá Praha ví, kterak jste mě poslala domů, shořel bych studem a hanbou. Nikdo by mne neušetřil posměchem, třeba nevysloveným; vyčetl bych to každému z očí. A připadal bych si nejbídnějším, nejopvrženějším člověkem. A takto mě postaviti na pranýř — toho práva snad přece nemáte. Když se vám v tuto chvíli dívám ve tvář, která se neusměje, v níž se žilka nepohne, zdá se mi opravdu, že vás nejsem hoden. Ale neříkejte nikdy nikomu, že jste mne nechtěla, Leontynko! Co vám pak záleží na tom, kdo všechno vás chtěl a koho jste vy nechtěla! Slíbíte mi to?"

Jestliže Artur prve byl řekl, že se mu zdá, jako by něco v jeho nitru plakalo, teď o tom nemohlo býti pochyby. Neboť teď i z jeho hlasu již vychvívalo cosi pláči podobného, co Artur jen stěží potlačoval. Avšak Leontynka určitě to postihovala.

Vztáhla k Arturovi pravici a pravila vážně:

„To vám slibuji, Arture. Řekla jsem jen vám, že nejste prvý, kdo by mě chtěl, a nikoho jsem nejmenovala. Ani budoucně tak neučiním. Teprv až bude ve mně jasno, koho si pro život vyvolím, teprv pak jej předvedu světu a řeknu: Toto jest můj budoucí choť. Jste spokojen?"

Leontyna stiskla mladému muži ruku.

„Je to málo, Leontynko, ale jsem spokojen."

„Až pochopíte, co v těch slovech leží, budete naprosto spokojen. S bohem, Arture. Půjdete domů?“

„Snad, Leontynko. — Ano. — Kam bych šel? — Pravíte domů. — Ale vězte, když jsem se odhodlával, že vám půjdu nabídnout ruku, že vás požádám za vaši, měl jsem na mysli jiný domov, pravý, jediný — s vámi! Skoro se mi zdá, že jsem jej v duchu již s vámi sdílel. Vidím, že jsem vás nedovedl po zásluze oceniti, a sebe jsem přeceňoval. Stydím se za to. — Leontynko, smím pocelovati vaši ruku?“

„Smíte, Arture.“

„Leontynko, svlékněte rukavičku. Chci políbiti vaši teplou, jemnou, měkkou ruku, ne kozinku rukavičky.“

Leontyna s úsměvem smekla rukavičku, Artur ulpěl na podané ruce dlouhým, horkým polibkem.

„Dobrou noc, Leontynko drahá, a smím-li říci: na shledanou!“

„Na shledanou, Arture. Kam byste se poděl?“

„Věru nevím, kam se poděju. Jen tolik vím, že se nebudu moci dočkati, až mi zase dovolíte — —“

„Dobrou noc, Arture. Doufám, že oba budeme dobře spáti po té dlouhé procházce.“

Lehce se uklonila, otočila a mizela v chodbě domovní.

Artur mávl kloboukem, zdlouhavým pohybem pokryl hlavu a pohlížel za Leontynou, zdali se ještě

obrátí, než zahne ve schodiště. Leontyna se však již neobrátila, ač tušila, že jest pohledem Arturovým sledována. Zmizela nadobro v temnu chodby, schodiště ji pohltilo. A tu bylo Arturovi, jako když jej cosi za srdce popadne a tiskne, tiskne, div že z něho všechnu krev nevytiskne. Kdyby se byl dovedl vyjádřiti, byl by řekl, že mu jest, jako by tu od něho nenávratně a beznadějně odcházel celý život jeho. Artur však nebyl schopen vyjádřiti takovou myšlenku. Nikdy se neobíral duševním životem svým ani jiných. Co kdy čítal, čítal zcela povrchně, jen aby ubil prázdnou chvíli, k nějakému rozjímání nikdy nedospěl. A život klubovní teprv mu k tomu nezavdával podnětu. Tam tlachal každý, co mu právě slina na jazyk přinesla, a milý Artur tlachal s ostatními. Že by se tam nad někým vznášela taky nějaká duše, ani ve snách mu nepřipadlo. Ba, kdyby kdosi takovou domněnku byl pronesl, všichni by se mu byli vysmáli. Artur s nimi. Až dnes — dnes po prvé — za hovoru s Leontynou pocítil, že je na světě ještě něco jiného krom nejnovějších amerických střevíců, kromě „ponožek“ se značkou „fashionable“, kromě nejmódnějšího uzlíku na vázance a všech jiných příslušností dokonalého mladého muže, čemuž všemu dohromady říkali členové Nějakého klubu „fér“, jeden po druhém jak opice, aniž si byl každý dokonale vědom, co tím slůvkem chce vyjádřiti.

Srdce Arturovo bylo by však radostí poskočilo, kdyby byl tušil, že Leontyna, zahnuvši ve

schodiště, zastavila se na krok, na jediný jen krok, rozvažujíc, nemá-li se obrátit a vyhlédnout z chodby za Arturem ještě na pouhý mžik, aby mu pokynula rukou na poslední pozdrav. Nutkalo jí cosi, aby tak učinila jako na udobřenou za všechno, co mu pověděla. Byl to mžik citového záchvěvu, snad cosi jako povel svědomí, ale pohasl stejně rychle jak byl vyšlehl. A Leontyna stoupala vzhůru.

Docházela již prvého patra, když jí proletělo hlavou:

„Je přece lepší, než jsem se nadála..."

Překročila ještě dva schody a pomyslila:

„Tím lépe pro něho — a snad i pro mne."

A byla již na chodbě patra, když domyslila:

„Přes to však pozor, Leontyno, žádné ukvapení..."

A tu již byla u dveří s povědomou skleněnou tabulkou a stiskla knoflík elektrického zvonku. —

V tu dobu se pan Artur blížil váhavými kroky k náměstí Jungmannovu a přemítal:

„Do klubu? — Do nějaké jiné hospody? — Či domů? — Půjdeš domů, Arture! Vždyť se mátožíš, jako bys šel z nějakého funusu..."

VII.

ZASÁHNOUTI HODLÁ MAMINKA ARTUROVA.

Když pana Artura pohltil hluboký a v tu chvíli již temný průjezd starého obchodního domu v Dlouhé třídě, přepadla jej náhlá tíseň. V tuto dobu večerní spíše ze svého domova odcházel, nikdy však se do něho tak časně nevracel. V tuto dobu soumraku mu vlastně den teprv začínal. Pečlivě nastrojen a svou oblíbenou voňavkou napuštěn, opatřen vším, čeho takovému mladému kavalíru třeba, vycházíval do města na promenádu, kde se dojista setkával aspoň s jedním kamarádem, větším dílem však s několika, s nimiž ujednával, „kam dnes večer?“ — a s těmito přáteli pak ubíjel zbytek dne a mnohdy velikou část noci.

Snad jenom když churavěl, zdržoval se doma. Milý pan Artur však churavěl málokdy. Jeho churavosti se podobaly spíše tak zvaným indisposicím divadelních hrdin a hrdinek, nejspíše však to bý-

vala nějaká důkladná kocovina po včerejšku, která jej na jeho pokoj upoutávala. Ale takovéto večery nuceného poustevnictví byl by Artur spočítal na prstech jedné ruky. Dnes byl zcela zdráv, a přece mu připadalo, jako by se mu v celém těle rozlévala tíže olova. Byl zalit nesmírným steskem po čemsi neurčitém, byl sevřen skličujícím pocitem. Nebyla to pouhá nuda, jaké někdy propadal, bylo to cosi těžšího. Marně se snažil, aby to se sebe setřásl. Všechny jeho myšlenky stále se vracely do povědomého domu ve třídě Jungmannově, vlastně tam byly zůstaly. Vracel se domů bez myšlenek. Odnesla mu je slečna Leontyna. Připjaly se na její zjev, mizející v chodbě domovní, na její šustivý oděv, plný podivné, neznámé vůně, stoupaly s ní vzhůru do patra, až do její útulné komnatky, a tam uvázly. Proto se vracel domů jako bez duše.

Vyšel nahoru, odemkl svým lehoučkým hliníkovým klíčem předsíň, odložil tu hůl, pověsil klobouk a vstoupil do jídelny. Jídelna byla prázdná, Artur však ucítil vůni nějakého masa, jako by tu nedávno byl někdo večeřel. Vstoupil do světnice druhé, a tu před velikým zrcadlem se točila slečna Dolfina, nedostrojená ještě, nanášející na tváře pudrovačkou z labutího prachu jemný rýžový prášek.

Uslyševši cvakot kliky a slabé skřípnutí dveří, obrátila se překvapena.

„Artur? Proboha tě prosím, kde se tu bereš?“ Skoro to vykřikla.

Artur byl tímto udiveným přivítáním nelibě dojat. A již by byl vyhrkl nějakou břitkou odpověď, když si vzpomenul na otázky Leontyniny. I řekl mírně a skoro ostýchavě:

„Nu, dovolila, Dolfi, snad jsem doma?“

„Nu ano, jsi doma. Ale touhle chvílí!“

„Co se tak diví, Dolfi? Jdu k večeři.“

„Ty jdeš k večeři? Proboha tě prosím! Koho pak mohlo napadnout, že přijdeš k večeři! My jdeme do divadla, a již jsme večeřely.“

„Mamá — —?“

„Ano, mamá a já jdeme do divadla. Svrchovaný čas, abychom byly hotovy.“

Artur byl by rád řekl: „Ty — a hotova? Tys ještě jakživa nebyla a nebudeš hotova!“ Zase však se rozpomenul na mravné ponaučení Leontynino a mírně odpovídal:

„Nebudu ji zdržovat, Dolfi. Vždyť je tu kuchařka. Ani si mne nevšímala.“

Teď se otevřely dveře dalšího pokoje a na prahu se objevila panička asi padesátiletá, snad i starší. Byla postavy neveliké, ale čeho se jí nedostávalo do výšky, bylo hojně nahrazeno blahobytnou šíří. Byla jako z másla uhnětena, všechny její tvary okrouhlé, kotníky prstů se propadávaly v hluboké masité jamky. Bílá a růžová pleť hladké tváře činila ji zdánlivě o něco let mladší. Jen její unavené, jaksi zemdlené oči, ovroubené spodem drobnými vráskami, vraní nožky na spáncích a prokvétající vlasy nad čelem prozrazovaly pravý

věk matronin. Byla to paní Drmolová, matka Arturova. Stejně udivená, jako prve slečna Dolfina, vykulila zraky:

„Artur? — Ty jsi doma? — Co se stalo?“

Bylo to proneseno nějak úzkostlivě.

Opětné toto udivení nad jeho příchodem Artura skoro již popudilo.

„Co se mělo stát, mamá, že se obě tak divíte? Nic se nestalo. Což pak nesmím domů?“

„Ale to je najednou nápad, Arture! My jdeme do divadla....“

„Ale dobře, mamá, jděte si do divadla! Snad se dovedu navečeřet bez vás.“

„Večeřet!? Což nepůjdeš do klubu?“

„Nepůjdu!“

Úsečná odpověď Arturova naznačovala, že by rád byl ušetřen dalšího výslechu.

Panička zavřela dveře trochu hřmotněji, než sama zamýšlela. A dopínajíc, utahujíc na sobě šaty, vzdychala nervosně:

„Můj bože, je to s ním trápení! Když ho čekáme, nepřijde! A teď, v poslední chvíli! Obskakuj ho, obsluhuj ho!“

Sháněla nějakou jehlici, chopila se ve zmatku vlásničky, mrštila jí, popadla hřeben, pročísla vlasy na spáncích. A v rozčilení vzdychala:

„A ženit se ne a ne! Jako by to byl oheň! Kam to s ním takhle povede!“

Bylo skoro nepochopitelné, že věc tak nepatrná, jako byl příchod páně Arturův, může pa-

ničku vyvrátiti z rovnováhy. Vždyť nic nechtěl, nikoho nezdržoval. Stačilo prostě říci: „Kuchařka ti večeři připraví." A dost. Pak mohly dámy klidně odejíti. Ale jeho nenadálý návrat byl událostí, neobyčejným vyrušením. A kdykoli panička s Arturem nevěděla kudy kam, vždy jí připadlo, že jen jeho ženitba by ji ze všeho toho „trápení" vysvobodila.

Nejraději by se byla svlékla a zůstala doma, aby synáčka opatřila. Ale co zas by říkala Dolfinka?

Dámy byly večeřely telecí řízky. Zbyl tam sice ještě jeden, ale ten byl připálen. S tím Arturovi nesmějí. Panička naslouchala, všady bylo ticho. Odvážila se tedy do pokoje dceřina a dále do jídelny. Dolfinka šla za matkou jako posila.

Artur stál u okna, díval se do ulice, bubnoval prsty na sklo.

„Arture!"

Artur se obrátil.

„Chceš večeřeti hned?" otázala se matka.

„Nezdržuj se, mamá! Kuchařka mi něco udělá. Mám času dost. Za hodinu, za dvě."

„A to zůstaneš doma?"

„Ale zůstanu!"

Něco takového dávno se nestalo. Nezůstával doma ani s rodinou, natož sám. A tu matka řekla skoro nesměle:

„Ale co tedy budeš doma dělat, Arture? Nechtěl bys s námi do divadla?"

„Pojď, pojď," pobízela také Dolfina. Ta však očekávala, že Artur nevrle a snad prchlivě odmítne. Pak mu hezky zostra odpoví a půjde z domu v příjemném rozčilení. Milovala takové drobné potyčky. Ale tentokrát jí selhalo.

Artura již rozcházelo jeho odhodlání, že zůstane doma. Co má dělat? Sám by se zde ukousal. Tu matka podává záchranu. Artur se jí chopil.

„Nebudu vám tam překážet?"

„Ale Arture!"

„Nepozvaly jste si někoho do lóže?"

„Nepozvaly."

„Tedy půjdu."

Slečna Dolfina oněměla. S Arturem dojista něco není v pořádku. Teď to věděla určitě. Nebo nic mu tak nebývalo proti srsti, jako choditi se svými do divadelní lóže. Nudíval se při tom nesmírně. Ale dnes neměl síly, aby odporoval. Nevěděl sám, co jej činí tak poddajným, co jej vyhání z domu, co jej skoro nutká do divadla. Vždyť byla opera, kterou slyšel již desetkrát.

Ve chvilce byla slečna Dolfina dostrojena, dolíčena, matka dopjala poslední knoflíček rukavic, v nádvoří supal automobil, za minutu vyhrčel z průjezdu.

V divadelním hledišti bylo již temno, když vstoupili do lóže, a kapelník právě klepal taktovkou ku předehře.

Artur seděl za matkou a sestrou a naslouchal s přivřenýma očima. Ani si neuvědomoval, co

hrají. Zasnil se do procházky s Leontynou po Petříně, loučil se s ní v duchu před jejím domem, slyšel její poslední slova. Leontyno! Jenom na mžik otevřel oči, když dozněla předehra, když se zdvihla opona a když se s jeviště vlila záplava světla do hlediště. Zas je přivřel, stiskl víčka, ale jeho snění bylo přerváno hlaholem sboru na jevišti. „Proč bychom se netěšili...“ Ach, z čeho se má těšiti on! Nestačí mu pouhé zdraví, žádá si více, mnohem více.

Bylo po jednání, snesla se opona, v hledišti se rozsvětlilo. Dolfinka spatřila kdesi v lóži známou, běžela ji navštívit. Artur osaměl s matkou a hleděl bez účastenství, skoro tupě na obecenstvo v přízemí.

Znenáhla mu bylo, jako by se jeho čela cosi dotýkalo a pod vlasy jej pošimrávalo. Artur přejel dlaní čelo, pohladil si spánek, povznesl hlavu. Jeho zraky zamířily právě do lóže protější, ještě zachytil, jak bílá ruka s kukátkem sklesla k obrubni lóže a něčí hlava se tam vztyčila.

Artur pohleděl bystřeji, a dech se v něm zatajil. Zůstal jako zkamenělý, nebyl mocen hnutí. V protější lóži seděla starší dáma, vedle ní mladá dívka, a mezi nimi, ale trochu v pozadí, starší pán. Manželé Sobotovi s dcerou Leontynou!

Prvé pomyšlení Arturovo bylo: To bylo, co jej nutkalo s matkou a sestrou do divadla! — A druhé: Před hodinou se s Leontynou rozloučil — či jak dlouho tomu? — a slovem se nezmínila,

že hodlá do divadla! Či nevěděla, právě jak on, že bude vyzvána, aby šla s rodiči?

Artur sáhl po kukátku, zahleděl se do přízemku, ale znenáhla zamířil do lóží přízemních, a pak rázem povznesl kukátko do prvého pořadí, na místo, kde seděla Leontyna. Měla zase kukátko v ruce, ale hleděla kamsi do výše. Zpozorovala ho zde? Dívala se prve na něj? To bylo, co jej na ni upozornilo?

Díval se, díval upřeně, pronikavě, aby její zraky k sobě přivábil, a pojednou zašeptala paní Drmolová:

„Arture, nesedí to naproti Sobotovi?"

„Zdá se mi," odvětil roztržitě.

„Ale bodejťže!" potvrdila si panička. A jen dořekla, ukláněla se paní Sobotové.

Paní Sobotová se usmála přívětivě, opětovala úklon, pronesla cosi k dceři. A tu Leontyna klidně, volně namířila své kukátko do lóže Drmolových, na matku, na syna, odložila skla, pokynula hlavou.

Artur uctivě sklonil hlavu na pozdrav a horkem všecek se zaléval. Nikdy se mu Leontyna nezdála krásnější než v tuto chvíli a nikdy se mu nezdála vzdálenější a nedosažitelnější. A poznovu v něm zahlodalo: Věděla Leontyna, že půjde do divadla? Proč se mu o tom slovem nezmínila? Přišla sem k vůli někomu jinému? Je tu kdosi šťastnější než on? — Arturovi se zdálo, že je neslušné hleděti tak vytrvale do protější lóže, a přece nemohl očí odvrátiti.

Pojednou se ho matka dotkla vějířem:

„Nepodíváš se k nim do lóže, Arture?“

Artur neodpovídal. Snad ani neslyšel. Jestliže slyšel, nerozuměl. A rozuměl-li, za nic na světě by se neodvážil k Sobotovům právě dnes. Jeho myšlenky byly roztříštěny, roztěkány. V duchu byl matce neskonale vděčen, že ho vyzvala do divadla. A zas byl neskonale nešťasten. Leontyno, Leontyno!

Paní Drmolová ťukla do syna po druhé.

„Arture!“

„Cožpak, mamá?“

„Slyšíš? Nepodíváš se do lóže k Sobotovům?“

„Ne, mamá,“ odpovídal roztržitě. „Přišel bych jim třeba nevhod.“

„Toť se ví!“ řekla matka. A to znamenalo: „Ty bys mohl někomu přijít nevhod!“ A dodala: „Na tvém místě bych si Leontynky hleděla. To by tak byla nevěsta!“

Artur se podíval na matku s výrazem nesmírného úžasu.

„Povídám, Arture, to by pro tebe byla nevěsta.“

„Ježíšmarjá, mamá, co tě to napadlo!“

Arturův úžas byl vystřídán výrazem uleknutí. — Čas od času doporučovala mu sice matka, aby se oženil, upozorňovala jej na dívky, které by po jejím soudu zasluhovaly jejího syna, ale jméno Leontynino vyřkla dnes po prvé. Právě dnes! O několik dní dříve byl by to Artur vyslechl zcela klid-

ně, snad by mu to bylo i zalichotilo. Dnes jej to bezmála ohromilo.

„Co mě napadlo, povídáš? To mě nenapadlo teprv dnes, Arture. Ta by slušela k tobě do páru. Divím se jen, že to tebe nenapadlo, a dávno. Myslila jsem, že by se to mohlo rozumět samo sebou. A ty na mne vyvalíš oči: Co mě to napadlo!"

„Ale pro Krista pána, mamá," šeptal Artur a tiskl koleno matčino, jako by každé její další slovo chtěl umlčeti. „Vždyť by mě třeba nechtěla."

A rozhlédl se úzkostlivě po sousedních lóžích, nezaslechlo-li nějaké nepovolané ucho, co matka pověděla.

Paní Drmolová vypoulila zraky.

„Že by tě nechtěla? Tebe by taky některá nechtěla? Ale Arture! — Jen se Leontynky zeptej!"

„Za nic na světě se nezeptám, mamá. Proboha tě prosím, nemluv o tom!"

„Když se nezeptáš ty, zeptám se já, Arture," řekla panička s důrazem, tvrdošíjně. „Promluvím s paní Sobotovou, a hned zejtra. S takovou nevěstou se nesmí dlouho odkládat, sice ti ji urve někdo před nosem. A ráda bych věděla, komu by líp slušela než tobě, a ty jí."

„Mamá, ty neřekneš nikomu ani slova, rozumíš? Máš-li mě jen trochu ráda. Nepodrobím se žádnému takovému skuplovanému sňatku. Až uznám za dobré, vyberu si sám, promluvím sám. Do toho se mi nepleť, mamá..."

Panička chtěla odpověděti, ale v tu chvíli se otevřely dveře, Dolfinka se vracela. V hledišti se náhle setmělo, Artur však zachytil ještě výraz matčiny tváře. Byl to výraz pojednou jak ztuhlý, umíněný, skoro tvrdý. Výraz ten věstil Arturovi: „Říkej si co chceš, já vím, co mám udělat a co udělám."

Artur již sotva věděl, co se na jevišti děje. Hudba zněla, pěvci pěli, sbory hlaholily, balet se mu kmital v jediné směsi, ale v prsou mladého muže bouřilo to a jeho hlava byla na prasknutí. Jen v jednu chvíli se z toho ze všeho probudil a srdce mu náhle usedalo. To když s jeviště zaznělo tklivé, dojímavé napomínání: „Rozmysli si, Mařenko, rozmysli..." Seděl jako socha, bez hnutí, cítil, jak ho v očích svrbí, pálí, a náhle se mu zaplavily, že neviděl pranic. A tu měl jen jediné pomyšlení: Zdali se taky Leontýna naproti rozmýšlí?

Než k němu matka promluvila, těšil se Artur, že se po představení setká s Leontynou aspoň ve vestibulu, že ji uvidí, pozdraví ji. Ale když se opona posledně snesla, chvatně oblékal matku i sestru do plášťů a spěchal, aby již byli venku. Oddechl si teprve, když seděli v automobilu a když povoz duněl a supal ztemnělými ulicemi.

Doma povečeřel — dosti se divil, že může jísti — a uchýlil se brzy do svého pokoje. Byl všecek rozvrácen a nevěděl, co počíti. Zdálo se mu, že ho naplňuje strašlivá nechuť k životu. Ba, připadlo mu, nemá-li všemu rázem učiniti konec. Ote-

vřel přihrádku svého elegantního psacího stolu a vyňal browning. Ale když se dotkl chladné oceli, zahučel k sobě:

„To by byla blbost!“

Položil těžkou zbraň na místo, zasouvl příhradu, opřel hlavu do dlaní. Stále myslil na matčin záměr, že promluví s paní Sobotovou. Jak matku znal, učiní to. Ale cožpak on je dítě? Kterak by vypadal v očích Leontyniných, kdyby na ni byl učiněn útok s této strany! Nemusila by se domnívati, že matku navedl? Neznechutil by se jí tím nadobro? Je snad Leontyna dívkou, která by se proti vlastní vůli dala provdati?

Náhle se rozhodl. Sáhl do jiné příhrady, vyňal aršík listovního papíru a počal psáti:

„Drahá, předrahá slečno Leontyno!

Snad jste se podivila, že jste mě spatřila v divadle. Nevím, kterak jsem se tam octl, ale dojista pod nějakým divným nátlakem. Vyzvala mne mamá, abych ji a Dolfinku doprovázel. Nevím, proč jsem se tomu podrobil. Teprv když jsem Vás tam uviděl, pochopil jsem, že to bylo nějaké vyšší, mně nepochopitelné řízení. Byl jsem šťaten, že Vás opět vidím, a měl jsem zároveň velikou bolest. Ale nepíšu Vám, abych Vám toto řekl. Příčina jest jiná. Co Vám nyní povím, je svatá a neklamná pravda. Doufám, že mi uvěříte. Zapřísáhám Vás, abyste mi věřila! Moje milá mamá, když Vás tam spatřila, měla nenadálý nápad, že byste pro mne byla vhod-

nou nevěstou. Strašlivě jsem se toho nápadu ulekl. Po dnešní mé rozmluvě s Vámi. Po mém vyjádření k Vám, o kterém z našich nikdo nemá ani potuchy! A po Vaší odpovědi! Nutila mě mamá, abych se Vás optal, chtěla-li byste mě. Řekl jsem, že za nic na světě tak neudělám. Chápete, proč jsem to řekl. Vždyť už jsem se Vás optal. Nechci, aby se mi kdokoli do toho vměšoval. A tu mamá, že se tedy zeptá sama Vaší matinky, a hned zítra. Prosil jsem, aby od toho upustila. Ale jak svou mamá znám, udělá to. Leontynko drahá, učiní-li tak, přisahám Vám při všem na světě, co mi je drahé — a nejdražší jste mi Vy! — přisahám Vám při té Vaší drahé ruce, kterou jste mi na rozloučenou podala, že se tak děje proti mé vůli. Je mi nesnesitelna myšlenka takovéhoto namlouvání! Řekla jste, že jsem veliký chlapec. Ale nejsem chlapec, za něhož by musila mluviti mamá! A nemohu dopustit, abyste pro mne byla získávána takovýmto způsobem. Kdybyste se jenom na chvíli mohla domnívati, že se to děje s mým srozuměním, musila byste mnou pohrdati. A právem. A kdyby Vás i kdokoli dovedl přinutit, abyste mi podala ruku bez vlastní vůle, ba snad proti vůli, nemohl bych té ruky přijmouti. Pokládám za svatou povinnost, abych Vám pověděl, co mamá zamýšlí, abych Vás na to připravil. Jsem všecek zoufalý nad tím záměrem, ale nemohu tomu zabrániti. Již o tom nechci s mamá ani hovořiti. Přiléval bych jen oleje do ohně. A vyznati se jí také nemohu. Pak teprve by šla k Vaší ma-

tince, a snad i k Vám přímo. Hrůza mne obchází při tom pomyšlení.

S nikým o Vás nechci hovořiti, předrahá Leontyno, neboť jste v mém srdci nedotknutelným obrazem, mou drahou, jedinou Leontynkou. Tázala jste se mne, mám-li k matce lásku a chovám-li k ní úctu. Leontynko, srdce mne bolí, ale učiní-li mamá přes mou naléhavou prosbu, co si umínila, pak se nedivte, že k ní nemohu míti té úcty, jak jste Vy to myslila. Kdyby mi byla řekla: Nu dobře, hochu, dělej si, jak rozumíš — kdyby mi to byla řekla tím dobrotivým způsobem, jak dojista mluví Vaše matinka s Vámi, pak bych ji byl objal a snad bych se jí byl ze všeho vyznal. Že jsem již s Vámi mluvil a jak jste mi odpověděla. Takto mi nezbývalo než mlčeti. Vy jste jediná, které se mohu svěřiti, Leontynko. Řekla jste mi, že jsem pokažen. Ale nejsem zkažen, abych Vás obelhával. Kdybych měl dnešní noci umřít, nemohl bych Vám říci nic jiného. Mluvím pravdu. Leontynko drahá, věříte mi? Máte aspoň za nehet víry v nešťastného, Vám celým srdcem oddaného

Artura?"

S hlavou rozpálenou dopisoval Artur tento výlev své zkormoucené duše. Čekal, až písmo oschne, vsunul dopis v obálku, zapečetil zeleným voskem, napsal adresu a pečlivě dopis uzamkl, aby naň nepadl nikdo, kdyby snad ráno zaspal. Ačkoli si umiňoval, že vstane časně.

Ještě se nade vším zamyslil, sedě zhroucen u svého stolu, a několikráte si opakoval:

„Brečel bych, Arture! Já bych brečel, kdybych mohl!“

Konečně ulehl. Usnouti však nemohl. Stále se vracel k rozmluvě s Leontynou, opakoval si v duchu každé její slovo, pokud je v paměti podržel, a půlnoc dávno minula, když všecek umyšlen, utrýzněn usnul. V tom usínání zašeptal posledně: „Leontynko drahá!“

Mnohem dříve než Artur usínala jeho mamá. Také ona do poslední chvíle přemýšlela o rodině Sobotovic, o Leontynce, arci docela jinak než Artur, a jak by to bylo hezké, kdyby se ti dva mladí lidé vzali.

„My máme peníze,“ počítala, „Sobotovi mají peníze — panečku, to není partie k zahození. No bodejťže si s paní Sobotovou promluvím! A hned zítra! Když Artur hubu neotevře, otevru ji já. Byl by v tom panpáter, kdyby...“

Ale tu již paní Drmolová klidně a spokojeně usnula.

VIII.

S ARTUREM DOJISTA NĚCO NENÍ V POŘÁDKU.

Bylo dávno po osmé ranní, a po paní Drmolové nebylo v domácnosti ještě ani vidu, slechu. Slečna Dolfina sama nebyla ptáčetem příliš časným, obyčejně ji budívala matka, ba nejednou jí přinášela snídani do postele. Ale dnes milá Dolfinka ťapala netrpělivě z pokoje do pokoje a chvílemi přistupovala ke dveřím veliké ložnice a naslouchala, je-li již matka vzhůru. Panička však nějak dospávala po včerejším divadle a snad i po velikém a namáhavém přemýšlení, jak to vyvede s Arturem a se slečnou Leontynou.

Konečně slečna Dolfina pozbyla trpělivosti. Zaťukala na dveře, zaťukala po druhé, a když se nikdo neozýval, stiskla kliku, vstrčila hlavu do ložnice. Což aby se mamince bylo něco stalo?

Lehkým šramotem probuzena vztyčila se paní Drmolová na lůžku a vytřeštila rozespalé zraky na dceru.

„To jsi ty? Vzhůru? Co se děje?“

„Dobré jitro, mamá. Nic se neděje. Jen ti chci říci, že už je půl deváté pryč. Měla jsem starost, že snad ti není dobře.“

„Půl deváté? Pro Pánaboha!“ užasla paní Drmolová, odhazujíc pokrývku. „A to mne tak dlouho necháte spát?“

„A co zmeškáš, mamá? Ještě bych tě nebudila, ale chtěla jsem ti říci — — Artur —“

„Nu, co je s Arturem?“

Panička se rázem posadila na pelesti.

„Nic se nelekej, mamá. Nic se mu nestalo. Ale něco se s ním děje. Jen si považ! Probudila jsem se ráno, a už ne a ne usnout. Povídám si: Bude nejspíš devět hodin. Vstanu, obléknu se, a teprv potom se podívám na hodinky. Sedm! Věřila bys tomu?“

„No, ale Artur!“

„Počkej, mamá, dostanu se k němu. — Sedm hodin! Měla jsem hrozný vztek — co mám celé dopoledne dělat? Ale abych si zas lehla, to mě mrzelo. Chodím, chodím, pojednou ti slyším, jak to v pokoji Arturově šplácha. Považ si, on se už myl!“

„Pro Pánaboha!“

„No, nelekej se, mamá. Já se taky neulekla, ale zůstala jsem jako dřevěná. Považ si, v sedm hodin se myl!“

„No, dobrá, Dolfi, a co dál?“

„Za chvíli ti vyšel z pokoje, ustrojen, rovnou cestou do kuchyně, a sháněl se po snídani. Včera jako když s nebe spadne přišel na večeři, dnes chtěl

snídat — v sedm ráno, považ si! Kde by byla snídaně, když jindy snídá v deset! Povídám mu: Počkej, Arture, za chvíli máš kávu na stole — a to ještě by holka byla musila vzít kondensované mléko. Na to on: To je pěkné hospodářství! Ženských plný dům a žádná snídaně! — Koukala jsem jako blázen. Artur popadl svrchník, narazil klobouk: Ještě že jsou na světě kavárny, povídá, a pryč z domu! Nevím, co se to s ním děje. Ale něco s ním není v pořádku, mami, něco s ním není v pořádku!"

„Bože, bože! Je to trápení!"

Paní Drmolová skoro to zalkala a sahala po hedvábných punčochách. Ale jen vklouzla do jedné buclatou nohou, zastavila se a zahleděla se na dceru.

„Povídám, Dolfinko, z toho je jediné vykoupení. Oženit ho! Vždyť nám takhle přeroste, přestárne, zůstane nám doma, bude z něho učiněný babouk. Povídám, jen ho oženit."

„No, to gratuluju," ušklíbla se Dolfinka.

„Komu?" otázala se matka, nerozumějíc.

„Té, která ho dostane. Ta bude mít radostné živobytí."

„Vidíš, to je nesesterské," odvážila se panička co nejmírněji dceru pokárati. „Ty bys mu naopak měla přimlouvat, aby to udělal. Taky tobě by to prospělo. Jak se to jednou v rodině natrhne, jde to dál. Jak se ožení Artur, přijde taky pro tebe někdo."

„A ten by zas táhl!“ škvikla Dolfinka. „Já o ně nestojím, o ty panáky, mamá. Aspoň ne o ty, které znám.“

Matka úmyslně přeslechla uštěpačná slova dceřina. Znala ji, že by za jedno slovo dostala deset, a nechtěla se hned z rána zlobiti. Ostatně se všechen její zájem týkal v tu chvíli Artura. Nejdřív Artura z domu. Za ním půjde Dolfinka, o to se taky postará. A tak, nehledíc přímo na dceru, ale jako by byla mluvila k sobě, navlékla druhou punčochu a pronášela:

„A zatím Artur o ženění ani slyšet. Jako by to pálilo. Ale já ho ožením. Když nechce sám, je tu matka, ta se o něj postará.“

„Mamá,“ a Dolfinka stanula před matkou jako kazatel, „mamá, neber si nic na svědomí. Jako bys řekla, že provdáš mne. Co když nebudu chtít?“

„Dolfinko, prosím tě, nezlob mne,“ řekla matka žalostivě. „Mám toho dost s Arturem. Ještě ty mi začni bandurskou!“

A přehodila krajkovou spodničku přes hlavu.

— — —

O hodnou chvíli dříve, než dozněl vylíčený „budíček“ v domácnosti Drmolových, vyšel z kavárny „U zlaté husy“ na náměstí Václavském pan Artur. Spěchal se snídaní, aby pak bez odkladu dokonal, co po včerejším divadle započal: aby dopis Leontyně napsaný taky bezpečně poslal.

Rozhlédl se, blízko hotelu stál veřejný posluha. Zamířil k němu:

„Tatíku, víte, kde je třída Jungmannova?"

„Na Vinohradech, prosím?"

„Ne, v Praze."

„Ale vašnosti, to je támhle za rohem!"

„Víte, kde je dům pana Alexandra Soboty, číslo — — —"

„Ale to najdu, vašnosti — —"

„Dobrá. Půjdete do prvního patra, tam je skleněná tabulka na dveřích, Alexandr Soboťa. Ťuknete dvakrát na knoflík, přijde vám otevřít kuchařka. Té doručíte toto psaní a řeknete, že je má odevzdati slečně. Nikomu jinému než slečně, rozumíte?"

„Rozumím, vašnosti. Dostanu snad nějakou odpověď?"

„Nedostanete. Odevzdáte list a hned odejdete."

„Prosím, vašnosti."

Posluha natahoval ruku po dopise. Artur však pevně držel obálku a ještě se rozmýšlel. Konečně se na něčem ustanovil.

„Počkejte, tatíku, takhle to bude lépe. Pojďte za mnou!"

Artur zamířil do ulice Ovocné. Tu vstoupil do květinářského závodu, po chvíli vyšel s malou kyticí, ovinutou hedvábným papírem, a kráčel dále do Jungmannovy. Ani nepomyslil, že by mohl potkati někoho z rodiny Sobotových. Na to bylo příliš časně. Došel domu, před nímž se včera večer loučil, vstoupil do průjezdu. Zde teprv podal po-

sluhovi svůj dopis, kornout s kyticí a několik stříbrných korunek.

„V prvém patře odevzdáte dopis a kytici děvčeti, které vám otevře. Můžete jí říci: Dobré jitro, slečno Terinko! — aby věděla, že přicházíte od známého, rozumíte?"

„Rozumím, vašnosti," přisvědčil posluha a byl by se rád lišácky usmál, kdyby se pan Artur nebyl tak příliš vážně tvářil.

„A zdvořile děkuju," dodal ještě, přijímaje svou odměnu.

„Dobrá. Jděte! Počkám zde na vás, abyste mi pověděl, že jste vše vyřídil."

„Prosím!"

A posluha se hrnul na schody.

Artur dole počítal jeho kroky, potom vše ztichlo, potom se nahoře otevřely dveře a zazněl pozdrav posluhův. Jiného nic pan Artur neslyšel. V neklidu očekávání popošel k domovním vratům Srdce mu prudčeji zabušilo.

Uplynula minuta, dvě — dvě nesmírně dlouhé minuty; těžké boty posluhovy dusaly s patra, a již se muž s červenou čepicí objevil v průjezdě. Taky jeho tvář byla teď skoro tak červená jako ta čepice. Vracel se prázdný.

„Odevzdal jste?" otázal se Artur.

„Odevzdal, vašnosti."

„Jak jsem řekl?"

„Jak mi vašnost řekl, ano. Povídám: Dobré jitro, slečno Terinko! Tuhle to máte doručit slečně

a nikomu jinému. Rozumíte mi? — Slečna se podívala na obálku, přivoněla k pugétu, usmála se a povídá: Terinka právě pro něco odskočila, ale řekněte pánovi, který vás poslal, že je vše správně dodáno, a smála se zas, když za mnou zavírala. — Snad jsem nevyved' nic nemoudrého, vašnosti?"

Artur by radostí byl zavýskl, ale před posluhou se ovládl. Jen cítil, že se mu tvář zalila horkem. Sáhl do kapsy, podal posluhovi ještě dvě koruny a požádal:

„Dejte mi svůj lístek, pro podruhé, kdybych vás potřeboval. Vy máte nějaké šťastné numero!"

Oba muži se rozešli. Posluha se vracel na své místo ke „Zlaté huse", Artur se dal do ulice Perlové a Rytířské, míře na náměstí Staroměstské. Kráčel svižně, lehce a všecek šťasten se díval do světa. Leontyna sama přijala jeho poselství! A že se tak stalo, pokládal za šťastné znamení. Ani se toho ruce Terininy nedotkly, ač je to holka spolehlivá. Tím lépe. — A když se octl na náměstí Staroměstském, zdálo se mu, že je ještě nikdy neviděl tak veliké a že již dávno nedýchal tak svěží vzduch. Arciť, milý pan Artur ani nepamatoval, kdy tak časně byl na nohou. Praha ranní, nezaprášená ještě a nezemdlená, probouzející se a čerstvě zkropená, byla mu neznámým obrazem. Lidé chvátali za svým povoláním jako rtuť, na staroměstské radnici odbíjela osmá, opozdilí školáci se rozbíhali, aby včas byli na místě.

Taky Arturovi bylo jako do skoku, do tance. V tu chvíli si ani nedovedl uvědomiti, že je to i následek včerejšího večera, střídmě zažitého, neubitého v klubu, neprodlouženého přes půlnoc při pitce a nekonečném čmoudu cigaret. Připadal si tak lehký, že by byl mohl vzletěti do povětří, aby se podíval na ten kus Prahy s vysoka a do širošíra. Celý svět se tvářil přívětivěji. Ba, pan Artur měl nejasné ponětí, že je dnes nějakým lepším člověkem.

Když se podíval na šedivé, jako modravé věže týnské, rozmýšlel se: Kam teď? Nebo již málem zapomněl, co si včera, po rozloučení s Leontynou byl umínil. Rázem se však rozpomenul. Kroky jeho se zmírnily, aby užil ještě osvěžujícího vzduchu, ale neuchýlil se od směru, který vedl k cíli. Zdálo se mu, že mu kolem hlavy poletuje cosi, co mu našeptává v uši: Jdi, Arture, jdi, ať co nejdříve upadne v zapomenutí vše, co ti Leontyna včera vytýkala! Ať to není pravda!

Za několik minut byl v Dlouhé třídě a vcházel do otcovského domu. Nezamířil však na schody, nýbrž vstoupil do veliké přízemní pisárny, kde seděl otcův personál, válečnou službou značně prořídlý. Obstárlý prokurista, o něco mladší účetní, mladý, poněkud nakřivený korespondent, opotřebovaný, ušmaťhaný sluha, ze všech nejstarší, a malá tlustá slečinka, která již vyťukávala něco na psacím stroji.

Artur se skoro styděl, když dával dobré jitro. Neboť dobře cítil, kterak se všech pět hlav zdvihlo

od práce a pět párů očí vzhlédlo k němu s nesmírným udivením, ba s úžasem. Snad nikdo ze všech těch lidí nepamatoval, že by mladého pána byli spatřili v pisárně v hodinu tak časnou. Vystupovalť Artur v závodě otcovském skoro jen pohostinsky, objevoval se málokdy, a to až k poledni, na chvíli, a všechno ho tam svrbělo. Jen aby už zas byl venku.

Artur prošel pisárnou a vstoupil do pokojíku menšího, který byl pracovnou otcovou. Skutečně pan Tomáš Drmola, starý ten, ale časný pták, seděl již na místě, u okna, zakrytého hustou modrou síťkou, aby byl chráněn před zvědavými pohledy mimojdoucích. Starý pán byl odešel z domu ještě dříve než Artur, vykonal již svou ranní procházku a pět minut před osmou odemkl pisárnu. Snídani mu nosívali až o půl deváté. To byl dávný jeho zvyk.

Když pan Artur vešel do tohoto pokojíku, všichni ve veliké pisárně pohlédli na sebe navzájem a všechny zraky vyjadřovaly velikou otázku: „Co se událo — buď v Praze nebo v rodině? Ale nejspíše v rodině...“ A všech se zmocnila veliká roztržitost.

V malém pokojíku pozdravil Artur:

„Dobré jitro, papá.“

Pan Tomáš Drmola se otočil, smekl skřipec, překvapením zapomněl pozdrav opětovati.

„To jsi ty?“

„Ano, papá,“ odpověděl Artur nějak nesměle.

Svlékl svrchník a již chtěl svléci i lehký kabátec pod ním, aby se převlékl do pracovní haleny, která visela na rohatince v koutě. Ale tato „pracovní" halena Arturova byla pokryta silnou vrstvou prachu, zvláště v záhybech jí bylo na prst. Dávno jí neměl na sobě. Chopil se jí opatrně za poutko, odnesl ji do veliké pisárny a povelel sluhovi:

„Bartoši, vyprašte mi to na dvoře!"

Bartoš se vyklopýtal ze dveří.

V otcově pisárně opodál okna stál druhý psací stůl, docela jiný než starodávný otcův, který měl nízké kuželkové zábradlíčko. Stůl Arturův byl žlutý americký, žaluziový, a vypadal pořád jak nový, jako by tu stál jenom na chvíli a čekal, že co chvíle bude odnesen na své pravé stanoviště. Do dneška byl tu skoro jen pro pouhou parádu, mnoho práce ještě neunesl. Artur jej odemkl ozdobným plochým klíčkem, vyhrnul žaluzii, přisunul pružnou židli stejného původu jako stůl. Potom pokročil za záda otcova:

„Máš tu již ranní poštu, papá?"

Pan Tomáš Drmola poznovu se podíval s výrazem překvapení na syna. Na rtech se mu chvěla nějaká otázka, ale spolkl ji. Beze slova podal synovi nějaké papíry. Pan Artur položil papíry na svůj stůl a odepínal si manšety.

Starý pán ještě se po něm ohlédl a jeho hlavou letělo, co nevyslovil:

„Co se to děje?"

Z veliké pisárny vrzly dveře, dopola zasklené, sluha Bartoš přinášel vyprášenou kancelářskou halenu. Pan Artur byl rázem převlečen a usedl.

— — — — — — — —

Ten den bylo v domě Drmolových vůbec plno událostí neobyčejných. V půl jedenácté se počala strojiti paní Drmolová a vynakládala na to péči neobyčejnou. Aby zcela nerušena mohla vykonati, co zamýšlela, poslala slečnu Dolfinku již o desáté za nějakou nahodilou záminkou kamsi ke známým. Oblékla se do nejsvátečnějších šatů, navlékla skoro na všechny prsty drahocenných prstenů, ověsila hrdlo zlatým řetězem, vybrala z dlouhé ozdobné skřínky rukavice zbrusu nové, barvy slezové, a když udeřila jedenáctá, vybrala se z domu, pokřižovavši se dříve před mariánským obrazem nad postelí v ložnici. —

Vyzváněli poledne, když se paní Drmolová vrátila. Prudce oddychovala — snad po chvatném zlézání schodů do patra — a z hluboka oddechla, když od služky uslyšela, že slečna ještě není doma. Rychle se svlékala, vzhlížejíc k obrazu nad postelí s němou výčitkou, nevrle stahovala prsteny, dosti nešetrně je metala do schránky z brouseného křišťálového skla, a opět přejížděla dlaní tvář, jako by se jí na ní rozvěšovaly pavučiny. Ale spíše snad proto, aby setřela výraz nesmírné nevrlosti.

Brzy po poledni přišel do patra pan Tomáš Drmola. Naleznuv milou choť samotnu, v polo-

vičních nedbalkách, a postihnuv mrzuté její tváření, otázal se:

„Co se stalo, Fíny? Udělaly jste Arturovi něco?“

Panička se zarazila.

„My? Arturovi? Docela nic. Proč se ptáš?“

„Tak tedy nic. Myslil jsem...“

„Mluvil jsi s ním? Kdepak je Artur?“

Otázka zněla již poněkud úzkostlivěji.

„Ještě sedí v pisárně. Od rána.“

„Artur sedí — — — od rána?“

Paní Drmolová nevěřila svým uším.

O chvilku později se vrátila slečna Dolfinka jako velká voda, konečně se objevil i pan Artur, a brzy potom shromáždili se všichni v jídelně k obědu. Několikerý pokus Dolfinčin, aby rodinu rozehřála k nějakému hovoru, setkal se s naprostým nezdarem. Mamá zarytě mlčela, pan Drmola držel nad talířem nějaké noviny, Artur se myšlenkami zatěkával do třídy Jungmannovy. Jedné chvíle se Dolfinka k němu naklonila a šeptla:

„To vám všem huby zamrzly?“

Artur se na ni podíval, jako by jej byla ze spaní probudila, a neodpověděl. Za to ho slečna Dolfinka štípla do stehna. Artur odsouvl svou židli o půl metru dál a mlčel.

— — — — — — — —

Byly dvě hodiny, Artur dopíjel ve svém pokoji černou kávu, spěchaje, aby zase šel — do pisárny. Slečna Dolfina přehrávala ve svém pokoji

cosi na klavíru, tak úryvkovitě a nezbedně, jako když partesy ponenáhlu oškubává, paní Drmolová ležela v ložnici na otomaně s vlhkým náčinkem na čele. Dostávala migrénu, snad z dopolední návštěvy.

K Arturovi vstoupila služka.

„Mladý pane, je zde nějaký člověk, má něco dodati, ale jen mladému pánovi."

Artur vyběhl do předsíně. Tu stál sluha, který přesvědčiv se, že má před sebou adresáta, podal Arturovi šedivou obálku velikého obchodního formátu.

„Počkejte, člověče," zdržoval Artur posla, když se ztrácel ze dveří.

„Mám jen odevzdat a na nic nečekat. Má úcta!"

Artur se vrátil do pokoje, hledě na obálku. Byla beze všeho označení, adresa byla psána psacím strojem. Účet? Upomínka? Artur neuhádal.

Rozřízl obálku, vyňal složený oktáv jemného dopisního papíru. Všechna krev se v něm prudčeji rozkolotala, když přečítal několik řádek pravidelného, poněkud hrotitého písma:

„Milý pane Arture!

Věřím Vám, že jste napsal pravdu. Snad bych souvislost všeho byla uhodla i bez Vašeho ranního dopisu, ale děkuji Vám, že jste jej napsal a že jste jej poslal včas a připravil mne. Tak jsem i s matinkou mohla promluviti. Vaše paní máti neodklá-

dala. Byla u matinky dopoledne. Jak pořídila, povím Vám, až se zas náhodou setkáme.

Jako Vám věřím, že jste napsal pravdu, stejně pevně doufám, že tento můj list spálíte, až jej přečtete.

S přátelským pozdravem Vaše L."

„Leontyno!" vydechl Artur, když dočetl. „Leontyno drahá! Ona mi věří!"

Poznovu četl řádky Leontyniny, desetkrát je četl, až je uměl nazpaměť, a zdálo se mu, že ještě nikdy nic tak drahocenného neměl v rukou.

„A mám to spálit!"

Leontyna však velela tak, Artur nemohl jednati jinak, aby byl hoden její další důvěry. Rozžehl svíci a držel dopis nad plamenem, až se jemný oktávek změnil v troud. V prstech zůstal mu jen bílý cípek. Artur shrnul troud v drobnou obálku, i s bílým cípkem, vsunul vše do obálky větší a k tomu připojil karetku, na níž napsal:

„Nejdražší slečno Leontyno! Vaše odpověď mne oblažila. Poslušen Vašeho rozkazu, spálil jsem Vaše řádky — s těžkou lítostí! — a vracím Vám pouhý popel. Nemohu se dočkati „náhodného setkání" — kéž by se událo ještě dnes! Váš uctivý A."

Zalepil obálku, napsal adresu, přitiskl na její rub ozdobnou pečeť a s lehkým srdcem kráčel do pisárny.

Úžas všeho personálu byl ještě větší než ráno. Neboť nebylo pamětníka, že by mladý pán byl odpůldne nohou páchl do závodu. Sám starý pán

byl tak popleten, že nemohl dokončiti adici žurnálové stránky. Sčítal desetkrát, a pokaždé mu vycházela jiná číslice. Konečně se obrátil k synovi:

„Poslouchej, Arture, rád bych si někam na chvíli odešel. Zůstaneš zde?"

„Ale ovšemže, papá! Až do večera."

A teď, když starý pán vycházel z pisárny, věděl již i on, a zcela nepochybně, že s Arturem něco není v pořádku. Co by to bylo, netroufal si ani hádati. Bylo mu jen k zadušení, když tak maně mu kmitlo hlavou, že snad zítra či pozejtří přijde kdosi, jenž mu předloží směnku či směnky na tisícové sumy — s padělaným podpisem jeho, Tomáše Drmoly.

Kdyby pan Artur byl tušil, co způsobil!

IX.

MAMÁ NA NÁMLUVÁCH. — PAN ARTUR PO PRVNÍ PRÁCI.

Nic nám nepřekáží, abychom si nepověděli o chvíli dříve, než se to doví pan Artur, jak se svými námluvami u paní Sobotové pochodila jeho milá máti, paní Drmolová. Na svou tělnatost ku podivu křepce urazila kus cesty z Dlouhé třídy do Jungmannovy, a čím švižněji kráčela, tím hravěji si skládala v mysli, co všechno paní Sobotové poví. Ačkoli bylo všechno tak prosté, jednoduché. Ona má syna, jakým se nemůže pochlubiti každá matka a který je celé rodině ke cti. (Nebo jestli si paní Drmolová na syna časem postýskala, jako včera večer a dnes ráno, bylo to zcela její soukromou věcí, a na to má každá matka svaté právo. Ale jinak, jako každá matka, zvláště matka její vrstvy, byla pevně přesvědčena, že jí toho syna může záviděti celý svět. Nebyla by si ho prohodila s žádným synem jiným, co jich znala.) A Sobotovi zas mají dceru, která rovněž bude ke cti každé rodině,

do níž se vevdá. Dalších úvah tu věru netřeba. Paní Drmolová nebyla zvyklá nahlížeti příliš hluboko do duší lidských, tomu ji nikdo neučil. Znala slečnu Leontynu trochu z klubu, trochu z divadla, trochu z procházek a krátkých návštěv, ještě snad z nějakého výletu. Taky s ní časem promluvila, ale jen o věcech nejpovrchnějších. O nějaké rozmluvě podobné, jakou Leontynka měla včera s jejím Arturem, ani se jí nezazdálo. Byla by se všemu velmi podivila a nejspíš by tomu ani nebyla rozuměla. Ba, snad by se byla zhrozila, slyšíc, že Leontynka mluví s Arturem o věcech, o kterých dobře vychované dívky — podle jejího mínění — s mladými muži mluviti nemají. Dobře vychované dívky — soudila paní Drmolová — mají býti do dne svatby, ba až po samu svatební noc nevědoucí, jako slepé, aspoň se mají tvářiti jako slepé. A to bylo vlastně pravé slovo pro paní Drmolovou. Ona se vždycky tvářila. A tím odjakživa zakrývala vše, co bylo přirozené, upřímné, pravdivé anebo taky někdy nepříjemné. — Ale hlavní věc: paní Drmolová počítala, že Leontynka je na vdavky dokonale zralá, z čehož usoudila, že s ní rodiče nebudou dělat žádné drahoty. A krom toho si vypočítala, na jaké asi věno má čáku, a to souhlasilo s tím, co do manželství a do života nabízí jménem Arturovým ona, jeho matka. Není tedy za mák pochyby, že manželství Arturovo s Leontynou bude na všechen způsob velmi zdárné.

Všechno to jí cestou kolotalo v hlavě a všechno

jí věstilo šťastný výsledek. Ba, těšila se velmi, velmi na milé překvapení paní Sobotové, až jí poví, s čím přichází. Že jí přináší ženicha pro Leontynku, ženicha k pohledání.

Všemi těmito myšlenkami bylo jí až teplo, když dospěla domu v Jungmannově třídě. Nyní bylo třeba zas trochu klidné krve. Jen se neudýchat! I zlézala schody do patra velmi moudře, opatrně, řekli bychom až rozvláčně, kdyby tak bylo lze o zlézání schodů říci. Ale žádné patro netrvá věčnost. A tak tedy paní Drmolová pojednou stála přede dveřmi s povědomou skleněnou tabulkou, která jí tentokrát připadala uvítáním skoro slavnostním. Alexandr Sobota! V čemž je zahrnuta celá jeho rodina. Dnes toliko lidé známí, ale co nevidět blízcí příbuzní. V srdci paní Drmolové při tom pomyšlení až jihlo. Může-li člověk o takové rodině říci „naši příbuzní", je v tom dojista kus oprávněné hrdosti, pýchy. Těš se, Arturku! Ale hlavně ty se těš, Leontynko! Kdybys věděla, co ti nesu!

Po stisknutí knoflíku zazněl zvoneček v předsíni jasným zvukem. Paní Drmolové se zdálo, že tak zajásal samou radostí. Přes to jí bylo, jako by ji byl někdo za hrdlo popadal. Vždyť jí nastávala veliká chvíle.

„Milostpaní doma?" otázala se, když se objevila Terina.

„Prosím!"

„Odevzdejte jí tuto visitku."

„Prosím!“

Jen tak měla chvilku, aby v předsíni vydechla a do zrcadla se podívala, když se otevřely dveře z pokoje.

„I bože, to je překvapení!“ volala paní Sobotová, chvátajíc do předsíně. Uchopila paní Drmolovou oběma rukama a vedla ji do pokoje. „Kde bych se téhle vzácné návštěvy byla nadála!“

Paní Sobotová taky byla z paniček, jež se v čas potřeby dovedou „tvářiti“. Věděla od Leontyny určitě, jaká návštěva ji dnes překvapí, s čím ji překvapí, a přece byla „překvapena“. Jsou takové společenské licoměrnosti a přetvářky, jakými se vyznačují i lidé „nejpřirozenější“. Arciť na omluvu paní Sobotové víme, že nesměla tuto návštěvu tušiti. Leontyna věděla, jak maminku připraviti.

Paní Sobotová byla aspoň o hlavu větší paní Drmolové, aspoň o pět, ne-li o deset let mladší, a do tohoto svého věku zachovala si postavu štíhlou, úměrnou. Také její vlasy již silně prokvétaly, ale slušely velmi její svěží tváři. Bylo lze říci, že jsou to šediny přímo půvabné. Byly měkké, jemné, jako hedvábí, a nad spánky tvořily vlnivé kadeře. Chcete-li, mohlo se o paní Sobotové říci, že je to v pravém slova smyslu dáma.

„Pojďte, milá paní Drmolová, posaďte se. Jak je to hezké, že jste zas jednou vzpomněla. Kdy už jsme vás neviděli, krom včerejška v divadle! Nejmilejší pan manžel zdráv, pravda-li? — Semhle, prosím, na pohovku. A neodložíte?“

„Nebudu dlouho zdržovat," pýřila se paní Drmolová. „Vždyť bude hned poledne. — Ano, včera v divadle. Viděla jsem, pan manžel pořád statečný jako junák, dočista nic se nemění, co ho znám. A slečna Leontyna kvete jak růže. Věru, můžete mít upřímnou radost. A tak vážná je a usedlá. Povídám, radost z takových dospělých dětí!" Paní Drmolová se odmlčela. Zdali snad proto, aby se paní Sobotová zamyslila nad „dospělou" dcerou, či že zatím nevěděla, jak dále?

Potom tedy přejala slovo zase paní Sobotová, a chvíli bylo hovořeno o věcech, na kterých nesešlo jedné ani druhé a které dohromady nestály ani za dva krejcary. Čas utíkal, paní Drmolová byla vždy neklidnější. Doufala, že z hovoru paní Sobotové vyleze nějaký háček, na nějž by svou záležitost zavěsila, ale paní Sobotová se velmi obratně ničeho nedotkla. Konečně tedy musila panička s barvou ven.

„Drahá paní Sobotová, proč jsem vlastně přišla! Když jsem tak včera viděla slečnu Leontynu a když jsem se podívala na našeho Artura, pomyslila jsem, že by ti dva mladí lidé byli pro sebe jako stvořeni. A ráno jsem si řekla: Proč bych se na to nezeptala paní Sobotové, té drahé, pečlivé maminky? Tak tedy přicházím. Co tomu říkáte? Byli byste svolni? Dali byste slečnu Leontynu našemu Arturovi?"

Paní Sobotová se usmála jemně, ale hned potom tvář její nesmírně zvážněla. Dlouhým pohle-

dem spočinula na paní Drmolové, která měla co dělat, aby ten zkoumavý pohled vydržela, a pronesla tiše, aby jako nikdo neslyšel, kdyby náhodou za dveřmi naslouchal:

„Vyjádřil se váš pan Artur již podobně? Domluvili se snad ti dva mladí o něčem?“

„Bůh zachraň!“ spěchala paní Drmolová s vyvrácením. „Artur nemá ani potuchy, že jsem k vám s tím šla. Nepustil by mne. A zdali se domluvili? To myslím, že na své nejlepší svědomí a zrovna jako bych přisahala, mohu říci, že by si Artur ani netroufal. Ač vypadá jako mladý lamželezo, neuvěřila byste, jak je v těch věcech nesmělý, ostýchavý. Pochybuji, že někdy s nějakým děvčetem o něčem podobném hovořil, ale s vaší dceruškou už dokonce ne. Raděj by si jazyk ukousl. Ničeho se tak nebojí, jako toho, aby někde nezaklepal marně. Ale dokonce už u vás. Nejednou jsem mu nadhodila — docela tak zdaleka — že by měl pomýšlet na ženitbu, ale to jako by ho jehlou píchal. Mamá, odpovídá vždycky, což je tak nakvap? A což vím, že bych přišel vhod? — Ale tak tedy máš promluvit, na to já. — K tomu však ho nedostanu. Proto jsem si řekla: Jsi matka, ztratíš slovo za něj. A proto k vám přicházím, drahá paní. Vlastně je to starý zvyk v našich rodinách — a doufám, že mi nemáte za zlé.“

„Uchovej Pánbůh, jak bych vám mohla mít za zlé tuto chvalitebnou starost o syna! — Ale když vy ke mně tak upřímně, tedy odpovím taky

upřímně. Do těchto věcí se nechci své dceři plést. Bez její vůle, bez jejího svolení nemohu za ni mluvit. Ale dokonce již bych ji nemohla k ničemu nutit."

„Do Artura snad byste ji nutit nemusila?" namítla rychle paní Drmolová. „Váš krásný majetek, náš pěkný majetek — hoch jako kadet — jednou to všechno po tatíkovi zdědí — existence, že si nemůže lepší přát — co by tu mohlo překážet?"

„Milá paní Drmolová, všechno je to krásné, ale především přece jen rozhoduje vzájemná náklonnost. A tu za nic nekoupíte, nevzbudí-li se sama."

„Můj bože, paní Sobotová, náklonnost! Ta se dostaví. Jak pak jsem se vdávala já? Nikdo se mne na náklonnost ani nezeptal. Přišla stará paní Drmolová k mé nebožce mamince, ujednaly to, a za tři měsíce jsme byli s Tomášem svoji. A vy sama jste se sotva jinak vdávala. Vždyť víte, jak to v našich rodinách bývalo. Vždy se to umluvilo nejdříve mezi rodiči a hlavně v rodinách, kde byl majetek, aby zas přišel do pořádných rukou, aby se to nerozprášilo. Ohlédněte se kolem dokola v našich rodinách, paní Sobotová — nemluvím o té všeliké chamradině, kde byly tak zvané lásky a romány, útěky z domova, křiky, kde až děti dostávaly bití, aby měly rozum. A když se pak nakrásně takoví dva s tou bláznivou „náklonností" za sebe dostali, to to někdy pěkně vypadalo! Buďto

bída s nouzí, nebo až rozpad všeho. Mně se jakživo ani nezazdálo, že bych bez Tomáše nemohla být živa, a podívejte se, jsme spolu přes třicet let. A vyhověli jsme si. A vy se svým nejmilejším pánem — radost se na vás podívat! A jistě že to umluvili taky vaši papínkové nebo maminky."

Paní Sobotová se opět jemně usmála.

„Věřte mi, že nevím, co umlouvali naši otcové a maminky, ale já jsem Sobotu měla ráda. A když se mne pak jednoho dne nebožka maminka zeptala: „Tynko, nezdá se ti, že mladý Sobota po tobě očkem hází?" — tu jsem se jistě začervenala a řekla jsem: „Ať hází, matinko, mně se taky líbí!" — A pak jsem radostí plakala a pak si mě Sobota vzal. — Ale kdyby se mi byl nelíbil, kdybych ho nebyla měla ráda, věřte mi, paní Drmolová, nikdo by mě za něj nebyl přinutil. Tu bych věru raději byla z domu utekla. A protože vím, co je mít někoho rád, proto nemohu o Leontyně rozhodovat bez její vůle, dokonce snad proti její vůli. Nebo to vám musím říci, že jsme Leontynu vychovali tak, aby si o všem sama rozhodla. Pak na nás nikdy nebude naříkat. Věřte mi, ta se nedá tak snadno prodat."

„Kdo pak říká prodat, paní Sobotová!" vyhrkla paní Drmolová. „Já naši Dolfinku taky nechci prodat, ale až uznám, komu by se hodila a kdo by se hodil k ní, tedy se jistě tak stane."

„Nemohu vědět, zdali vás Dolfinka uposlechne či ne, ale naše Leontyna by se dojista

vzepřela, kdybychom chtěli rozhodovat bez ní. A krom toho, milá paní Drmolová, nyní jsou poměry docela jiné — —"

„Ach, ty nešťastné poměry!" vmetla paní Drmolová hořce.

„— nic naplat, jsou docela jiné," pokračovala paní Sobotová. „Minuly časy, kdy se dcerám skoro ještě v peřinkách určovali ženichové, kteří ještě chodili do školy. Je jiná doba, je jiné studium — —"

„Ach, nešťastné studium! Považte si, taky naše Dolfinka bezmála by byla studovala. Ale proti tomu jsem já radikálně zakročila. Nač pak je našim rodinám potřeba studium! Pak si každá taková žába myslí, že je chytřejší než matka."

„To si myslí tak jako tak, drahá paní," řekla shovívavě paní Sobotová. „Jen si vzpomeňte, že jsme si to o svých maminkách taky myslívaly."

„A přitom si taková žába nadělá podivných známostí — ani nevíte, kde je sebrala — a najednou si troufá nějaký hladový úředníček nebo doktůrek zaklepat, a máte mu dát dceru, s kterou jste měla docela jiné záměry," horlila paní Drmolová trpce.

„Ani v tom bych své dceři nekladla překážky," odpovídala paní Sobotová mírně, „kdybych mohla doufati, že bude spokojena a šťastna. — Ale abychom se vrátily k vašemu návrhu, který nás velmi poctívá: pokud mne se týče, nemám proti panu Arturovi žádné námitky, a snad mohu mluvit i za svého muže. Na Leontynu však nikterak nemůže-

me naléhati, dokonce snad ji nutiti. Znám ji příliš dobře. Ale dotknu se toho co nejšetrněji, otážu se jí příležitě; uvidím, jak mi odpoví."

„Nemohly bychom se jí zeptati hned?" vyhrkla paní Drmolová nepomyšleně.

„K tomu bych neradila, pokud s ní sama nepromluvím, přemilá paní. Ale hlavně — Leontyna není doma. Je v pisárně."

„V pisárně?" podivila se paní Drmolová. „V jaké pisárně?"

„V mužově pisárně, v závodě. Pracuje tam už delší čas. Pomáhá otci, obeznamuje se s obchodem."

„Ona se obeznamuje — —?" Podivení paní Drmolové vzrůstalo v úžas. „Načpak?"

„Aby tomu rozuměla. Abychom nebyli jako prodáni, kdyby Sobota někdy onemocněl, ulehl — nedopouštěj toho Pánbůh! Kdož pak by ho měl zastávati, když nemáme syna?"

„To snad nemyslíte vážně, paní Sobotová?" pronesla paní Drmolová, sotva sluchu věříc.

„Leontyna to myslí zcela vážně, až posud," odvětila matka. „Ovšem, zamiluje-li se někdy — pak arci bude jinak."

„Pak vám přeji ze srdce, aby se vám nezamilovala nějak nemoudře," řekla s hlubokým povzdechem návštěva. „To nevede nikdy k dobrým koncům."

„A což kdyby se náhodou zamilovala do pana Artura?" řekla paní Sobotová, a nebylo zřejmo,

zdali tak praví zcela bezděky nebo na pouhé podráždění maminky Arturovy.

„Kdyby to Bůh nebeský dal?!"

A do těch slov panička vložila všechnu vroucnost mateřského srdce, které byla schopna.

Poslední otázka paní Sobotové svítila paní Drmolové jako jiskra naděje, ale přes to odcházela s pocitem žravého neuspokojení, zklamání, mrzutosti. Byla pevně přesvědčena, že paní Sobotová sáhne po jejím Arturovi všemi desíti, a tu máš: Až co řekne Leontyna! Ale to je podivné, přepodivné vychování! S takovou odpovědí sotva by se potkala v jiné pražské rodině — totiž v rodině, kterou by vůbec uznala za hodnu, aby jí Artura nabídla. Leontyna má rozhodnouti! Cožpak se něco takového může ponechati nemoudrému děvčeti? Můželiž Leontyna míti rozum z věci tak závažné? Paní Drmolová byla pokořena, v svém synovi do hloubi duše uražena. Paní Sobotová pro svou osobu nemá proti Arturovi námitky — ale to by tak ještě chybělo, aby něco namítala! Chlapec jako monument, elegán, který slouží za vzor jiným synkům, švarný kluk, jemuž se ani vlastní otec nevyrovná, výkvět rodu Drmolova! Na dědečka Drmolu si tu paní Fíny netroufala ani pomysliti, ten přišel před nějakými sedmdesáti lety s režným filcem na zádech poříčskou branou do Prahy a škvařil své první várky pečetního vosku ve zdrátovaném kastrole na kuchyňské plotně a ještě hodně dlouho potom jezdil s všelikým krátkým zbožím po jarmarcích —

A přec i tato nemilá vzpomínka se jí připletla, když se vracela domů. Teď nešla tak zlehka a celou cestu se jí zdálo, že se všecka dlažba pod ní nějak viklá.

A doma potom uslyšela, že její milý Artur sedí od rána v pisárně. Ale on tam seděl taky odpoledne, až do večera, a poručil kuchtě, aby mu tam přinesla svačinu. Vyčkal návratu otcova, odcházel poslední z pisárny, jen tak na skok se doma zastavil, a tu se milé mateři jen kmitl, ani se nepřevlékal — Artur se nepřevlékal! — a neklidné, skoro úzkostlivé zraky znepokojené mateře domnívaly se viděti, že milý Artur za ten jediný den pobytu v pisárně jaksi ošuměl, ovadl. Ano, a jeho pohled byl nějak unavený, zemdlelý. A když se paní Drmolová otázala: „Kam jdeš, Arture, do klubu?“ — tu jí odpověděl docela stručně: „Ne, mamá, na procházku, a potom domů k večeři.“

A když za ním zapadly venkovské dveře, bylo paní Drmolové skoro do pláče. Co se děje, Kriste Ježíši, co se děje! Měl nějakou potyčku s otcem? Nevěděla o ničem, v celém domě bylo ticho včera i dnes. Nutil jej otec k jinému způsobu života? Toť by byla odvaha přímo neuvěřitelná, něčeho takového se do svého chotě nemohla domýšleti.

Personál v pisárně, vida mladého pána „rachotiti“ celý den v pokojíku šéfově, snažil se arci vyzkoumati, odkud náhlý ten převrat, a do večera šťastně se dohádal. Kdo první to vyřkl, nelze zjistiti, ale když se personál po denní lopotě rozcházel, šuškali si vždy dva a dva, že byl včera

nahoře nějaký rámus, že starý pán pohrozil mladému, že ho vydědí, povede-li nadále ten zahálčivý život, že mu nedá na vyražení a vybíjení hospod a kaváren ani koruny. A proto dnes pan Artur přilezl ke kříži a pracoval. Jen jak dlouho to vydrží!

Zatím pan Artur, když vyšel z domu, sáhl maně do náprsní kapsy a namakal svou odpověď Leontyně, kterou jí chtěl odpůldne po bezpečném člověku poslati, ale na kterou šťastně zapomněl. Div že z hněvu zuby nezaskřípal. Z hněvu na sebe.

„Nějak pitomím!" povídal si.

Co teď? Vzpomněl na posluhu před „Zlatou husou", chvátal tam. Šťastně našel svého ranního posla, a dav mu náležité poučení, vypravil jej k Sobotovům.

„Buď vám otevře táž slečna, jako ráno, nebo kuchařka. Pak to odevzdejte. Ale kdyby snad vám otevřela starší, vysoká dáma nebo pán, pak se nějak vymluvte, že jste se zmýlil. Rozumíte? Počkám na vás za Jungmannovým pomníkem."

Posluha se vrátil s dobrou zprávou. Psaníčko odevzdal kuchařce, a ta mu řekla, že slečna ještě není z procházky doma.

Artur svěsil hlavu. Krásně mu den začal, ale tesklivě se končí. Nač kolem sebe pohlédl, vše bylo tak zaprášené, protivné. Teprv teď Arturovi připadlo, jaký to byl hrozně dlouhý den. Od rána do večera seděl v pisárně. To byl první, jediný den

a takových dní — odpočítá-li neděle a svátky — je tři sta do roka. Arturovi se zdálo, že již za dnešek nějak zestárl. Jak jen tam vydržel jeho otec celý život? Ovšem, Arturovi vždycky se zdálo, že tatínek vypadá jako starý kartáč s ubroušenými štětinami. A když myslil dále, připadla mu klec předměstské menažerie a v ní takový starý, olezlý lev, který jen chvílemi a nějak obtížně překládá zkoprnělé paťáty před sebou a mdlobou ani tlamu nemůže otvírat, aby zvědavým divákům okázal mocné tesáky a namodralý jazyk, prohnutý jako otazník. Má taky on jednou tak uboze vypadat? Má se do té klece s tatínkem zavřít taky zítra, pozejtří, popozejtří? Není to nad jeho sílu? A na konec — co z toho bude mít? Povede to k nějakému cíli? Nevysměje se mu i sama Leontyna?

Ach, Leontyna! Aspoň kdyby věděl, kam a kudy šla. Nadešel by jí, spatřil by ji, snad by s ní i promluvil. Její pohled, pozdrav, jejích několik slov bylo by mu odměnou za celý dnešek a posílilo by jej na zítřek.

Artur zvroubil Karlovo náměstí. Leontynu však neviděl. Nejkratší cestou zamířil na Žofín, ani tam ji nenašel. Tedy chvatem zas třídou Ferdinandovou do Jungmannovy. Marně.

Ale když už se vzdal veškeré naděje a všecek schlíplý tíhl podél domů, směřuje do ulice Perlové, tu na rohu zazněl povědomý hlas:

„Ruku líbám!“

To byla Terina od Sobotů.

„Terinko, kde jste chodila?“

„Ale na Václavském, v lékárně.“

„Pro Pánaboha!“ ulekl se Artur. „Kdopak vám stůně?“

„Nikdo, mladý pane. Minerálku jsem sháněla — zapomněla jsem na ni. Pro slečnu —“

„Slečna je doma?“

„Před chvílí se vrátila.“

„Je zdráva?“

„Ale zdráva, a veselá. Dostala nějaké psaníčko (Terina se poťouchle usmála), přečtla si je, učernila si prsty a smála se tomu — —“

„Terinko, řekněte slečně, že se uctivě poroučím, že jí uctivě líbám ruku a že jsem přes hodinu marně chodil — — — Terinko, až se jednou budete vdávat, dostanete ode mne prezent, podíváte se. Terinko, už nepotřebujete doma nic, nepůjdete nikam?“

„Proč, mladý pane?“

„Že bych na vás počkal, nevzkáže-li mi slečna něco.“

„Ale bodejť že, ještě milostpánovi jsem měla přinést ředkvičku. Tedy si na ni vzpomenu až doma — —“

Terina letěla jako vítr — za chvíli se zas objevila a vyřizovala Arturovi:

„Slečna dává pěkně pozdravovat a přeje dobrou noc, mladý pane.“

„Že uctivě děkuju, Terinko.“

Artur i s tímto málem byl spokojen. A když docházel do Dlouhé třídy, pocítil upřímný, poctivý hlad a těšil se domů. Ovšem, večer mu bude trochu dlouhý — ale půjde brzy spat. Zítra zas musí do práce.

X.

NOVÉ SETKÁNÍ SE SLEČNOU LEONTYNOU.

Když pan Artur o desáté večerní dával rodině „dobrou noc" a zamířil nikoliv do předsíně a z předsíně pak někam na čerstvé povětří, nýbrž do svého mládeneckého pokoje, což znamenalo, že již zůstane doma, podívala se paní Drmolová na svého chotě a starý pan Drmola na svou manželku. Byly to krátké, kraťoučké dva pohledy, a manželé sklopili zas hlavy. Pohled páně Drmolův jako by chtěl vyjádřiti nějakou otázku, ve zracích matčiných však tkvělo cosi určitějšího, co se podobalo bezmála výčitce. Zdálo se, že by byl otec Drmola rád řekl: „Co se to s Arturem děje?" Naproti tomu matčin pohled se tázal: „Co jsi tomu chlapci udělal?" Ale promluviti netroufal si nikdo. Však se to přece vysvětlí. Ne-li zítra, tedy pozejtří, a třeba za týden. Otec měl na to vysvětlení času dost. Byl pevně přesvědčen, že ho nečeká nic potěšitelného. Panička však jen stěží se přemáhala. Matky v takových pří-

padech rodinných jsou vždy netrpělivější. Matky vždycky vědí neomylně, že otcové dětem křivdí. Zvláště matky toho rázu, jako byla paní Drmolová. Ještě se nezbavila rozmrzelosti z nezdaru svého posledního jednání s paní Sobotovou. Celý zbytek dne chodila s pocitem pokoření a s vědomím, že u Sobotů bylo jejímu drahému a vzornému synovi ukřivděno. Až se doví, čím Arturovi ublížil jeho otec, pak vyleje všechnu hořkost na jeho hlavu, pak bude přísně soudit. Zatím bude mlčeti. Nebyla to snadná věc. Nejraději by začala hned, bez průtahů. Bouřilo to v ní jako v přetopeném kotlu.

Méně zdrželiva byla slečna Dolfina. Čekala od rána a potom zas od oběda, že dojde k nějakým rozkladům. Zatím všichni mlčí. Přes to se jí zdálo, že rodinné ovzduší je naplno něčím jako elektřinou, a těšila se na výbuch. Kde nic tu nic! Což aby sama zapálila doutnák podkopu?

I vidouc Artura odcházeti, vzchopila se a dohonila ho na prahu jídelny.

„Budeš ráno zase snídat, Arture? Tak časně jako dnes?"

Artur již měl na jazyku nějakou nevrlou odpověď, jako na příklad: „Toť se rozumí, že nebudu ráno večeřet!" — Ale vzpomněl na mravné naučení slečny Leontyny a řekl mírně:

„Ano, Dolfinko. Byla tak dobrá, řekla kuchařce, abych měl snídani v sedm hodin. A spala sladce!"

Touto odpovědí zavřel milé, svárlivé sestřičce

své ústa nadobro. Vlastně nezavřel. Jen dveře jídelny zavřel za sebou, ale Dolfinka zůstala u nich s ústy otevřenými. Sotva svého bratra poznávala. Ještě pokaždé se jí podařilo pana Artura vydrážditi, od včerejška jí to selhává. A skoro se před rodiči styděla, že ji Artur svou mírností tak usadil. Ten hloupý klacek!

Ráno pan Artur otvíral pisárnu s otcem. A seděl zas celý den v závodě. A tak se stalo i třetí den a čtvrtý. Starého pána tato jeho vytrvalost až zarážela. Nemohlť si obrat v Arturově chování vysvětliti. Cítě syna vedle sebe v místech, kde léta sedával sám a sám, pracoval skoro roztržitě. Každé zavrznutí dveří ve veliké pisárně jej lekalo. Teď, teď už přichází rozluštění té záhady! Inkasista kterési banky a za ním sluha s velikou koženou brašnou. Inkasista sáhne do brašny, vyjme směnku nebo směnky, předloží mu je a bude s pronikavým pohledem vyčkávat, zaplatí-li pan Drmola příslušné sumy. Ovšemže zaplatí. Snad nedopustí, aby pro jeho syna přišel policejní detektiv? — Přicházeli sice inkasisté s všelikými účty a směnkami, ale ať předložili cokoli, starý pán shledával všechno v pořádku. Byly to samé závazky a povinnosti čistě obchodní. Ještě se nevyskytla ani jediná směnka s podpisem padělaným.

O podezření otcově neměl Artur ovšem ani potuchy. A starý pán, skláněje šíji pod tímto mečem Damoklovým, jejž nad sebou cílil, osvědčil se skoro jako psycholog velmi nedokonalý. Neuvážil,

že by jeho milý synáček naprosto nechtěl býti účastníkem takového trapného divadla; že by si nesedl na hromádku řeřavého uhlí vedle tatínka; že by se vyhnul setkání s palčivým pohledem otcovým, až by mu byly předloženy podvržené směnky. Konečně, konečně i starému pánu to připadlo. Ale pak teprve byl uchvácen zmatkem, z něhož neviděl východu. Nejsou-li to lehkomyslné dluhy, jakých takoví zlatí synkové nadělali, až milé tatíky zraky přecházely — co jest příčinou Arturova polepšení? Léta si přál, aby synáček vedl pořádný život, léta mu domlouval, aby si vedle zábav aspoň trochu hleděl i závodu — vždycky marně, až pak přestal na něj naléhat a smiřoval se s myšlenkou, že se po jeho smrti rozpadne vše, co po celý život budoval. Teď pojednou tu Artur sedí, „zapracovává" se, luští záhady účetnictví, přichází k otci skoro pokorně o ponaučení, chodí k starému prokuristovi zdvořile o radu, dívá se na praktikanta, jak zatahuje malý železný lis na otisky dopisů, a posílá si sluhu k nedalekému uzenáři pro malou dopolední snídani. On, který dříve chodil jen do vinárny Obecního domu nebo k Lippertovi!

Droboučká událost, nepatrný zjev zesílil neklid páně Drmolův. Došla nějaká tovární nabídka na určité zboží, a starý pán v tu chvíli nevěděl, je-li třeba objednati věc čili nic. I řekl Arturovi:

„Podívej se do skladu na dvoře, zeptej se magacinéra, máme-li toho ještě dost a je-li radno objednávat, abychom do něčeho nezajeli — —"

Artur se chopil klobouku a vyšel na dvůr.

Potom odpoledne všiml si pan Drmola, že na rohatině, na kterou si Artur věšel kabát a klobouk, visí pojednou i zbrusu nová čepice. Placatá, měkká čepice se štítkem, podobná čepici, jakou nosil skladník venku na dvoře a ve skladišti, arci mnohem elegantnější, jak se na mladého pána slušelo. Tento zjev, naprosto nenadálý, vyvolal v panu Drmolovi nové myšlenky. Artur se tedy zařizuje jaksi na trvalo. Opatřil se čepicí, poněvadž klobouk na prolézání dvora a skladů a snad i sklepů je pokrývka nepohodlná. A pan Artur od té chvíle jinak po domě nechodil než v čepici.

Starého pána zmáhala se čím dál větší nejistota, kam to všechno směřuje, a svíravá obava, že jeho domu hrozí cosi neodvratného. A stejná nejistota s obavou ještě horší přepadala i paní Fínu Drmolovou. Má se milý její Artur dole umořit? A pan manžel pořád nic neříká, aby toho Artur nechal, že do všeho toho prachu a do těch neútulných koutů pisárny i dvora a skladišť má placené lidi, kteří k ničemu jinému nejsou. Zdali už by nebylo na čase, aby promluvila, Artura vysvobodila?

Nebyla to však jen rodina, kterou chování Arturovo naplnilo podivením. Byl tu i Nějaký klub, a to byla instance skoro ještě závažnější. Že se v něm pan Artur Drmola neobjevil onoho večera, když doprovázel mamá a sestřičku do divadla, nevzbudilo mimořádnou pozornost. Kdosi z členů viděl jej v divadle a za tepla o tom ostatní členy

zpravil. Arci ho někteří ještě očekávali, ale když odbila dvanáctá, řekli si svorně:

„Dnes tedy Turečka již neuvidíme."

Ale když milý Artur nepřišel ani druhý den a třetí, a když takových večerů uběhlo pět, pozastavili se nad tím přátelé jeho nesmírně. Jen pozastavili? To je slabé slovo. Znepokojilo je to. Ba, ani to nestačí. Rozčilovalo je to. Někteří hádali, že onemocněl. Tato domněnka však byla velikou většinou shromážděných zamítnuta. O tom by Artur byl dal vědět. Jiní, zkušenější a prozíravější, vyjádřili podezření, že milý Tureček chodí po zapovězených cestách. Ale tomu abychom dobře rozuměli: pro členy Nějakého klubu nebylo vůbec žádných cest zapovězených. Všechny cesty, ať vedly kam vedly, byly jim dovoleny. Byl však jistý klubovní zákon, třeba nepsaný, v stanovách neuvedený, který měl býti svatě zachováván. Jestliže se některý člen klubu vydal na takovou cestu mimoklubovní, neměl se s tím tajiti. Měl se svěřiti aspoň jedinému druhu klubovnímu, že podniká nějaké sladké dobrodružství. Sice nebylo třeba, aby pověděl jméno takového sladkého „dobrodružství" nebo dokonce plnou adresu (ačkoli se přátelům velmi zavděčil, když tak učinil, nebo pak mohli alespoň zdaleka jeho pokroky a drobné úspěchy či neúspěchy sledovati a měli velmi vděčnou látku k úvahám, dohadům a ke kritice), ale když se svěřil, byl omluven pro všechny případy, že klub zanedbává. Artur se nesvěřil, neomluvil a neobjevoval

se. To bylo velmi křiklavé porušení klubovních zákonů, ale hlavně to byl špatný příklad, který mohl býti příčinou všelikých trhlin v klubovní kázni. Nemohlo to býti trpěno. Buď je členem klubu a musí zachovávati všechny jeho zvyklosti a řády, nebo si musí vzíti „dovolenou" a trvalé zanedbávání klubu řádně omluviti. Bez Artura bylo tam nějak smutno a časem i nevlídno. Neboť velmi často, a zvláště k poslednímu, když mnohým členům docházely drobné, býval to Artur, jehož kapsa nikdy nebyla na knoflíky a jehož ústa vždy štědře povelela nějakou tu láhev mělničiny, „než se nadobro rozejdeme". A potom klubovní tenorista spustil úchvatnou píseň „až ráno, až ráno, až bude bílý den...", kterou pochytil kdysi v šantáně bratří Hartmanů, zatím zaniklém, ostatní členové vpadli sborem, číše zvonily, nepočítané ruce objímaly milého Artura, rozjaření kamarádi mu připíjeli a volali:

„Arture — Turečku, ty seš dobrej kluk a my tě nikdy neopustíme!"

A tu pojednou „dobrej kluk" nepřicházel a nejeden člen klubu si posteskl:

„To je zde nějak sucho!"

Nakonec bylo odhlasováno, že zpronevěřilý a čertví za čím tíhnoucí Artur má býti vyzván, aby se zítra určitě dostavil. Navrhl sice jednatel, aby se dva neb tři členové vydali po jeho stopách a zjistili, kudy bloudí, ale předseda rozšafně rozhodl:

„Kampak půjdete? Kde ho najdete?"

Nebo že by ho našli doma a dokonce v závodě, nikomu ani ve snách nepřipadlo. Tak tedy spolkový zapisovatel byl pověřen úkolem, aby mu poslal důkladnou a peprnou obsílku.

Na tuto obsílku milý Artur neodpověděl, a to bylo neslýchané. To již nebylo pouhé zanedbávání členské povinnosti, ale přímá vzpoura. A potom tedy navrhl klubovní ceremoniář, aby na budoucí sobotu byla svolána obvyklá „slezina" klubovní, což znamenalo večer s děvčaty a paničkami. Toho Artur nesmí zanedbati.

Opravdu, tomuto vyzvání Artur neodolal. I nejméně důmyslný člověk byl by uhodl, proč neodolal. Doufalť pevně, že na „slezinu" přijde také — Leontyna.

Téměř dvě neděle ji neviděl. Ať chodil za večera kudykoli, Leontyna nikde. Již se domníval, že se mu úmyslně vyhýbá. Kterak by bylo možno, aby se nepotkali, kdyby s ním chtěla mluviti? A v Arturovi ponenáhlu se zdvíhal vzdor. Když několikrát a marně přeměřil Jungmannovu, zapadal do ulic ústranních, liduprázdných, a tu vedl divoké samomluvy. Spílal si hlupáků a že v té lidomorně dole zbytečně blbne, a zatím Leontyna kdesi mu strouhá mrkvičku. Ale tak tedy se pustíme, ty opice! Tu se vzpamatoval. Kriste Ježíši, ne opice, Leontynko drahá, nanejvýš opičko! Ale taková miloučká, hedvábná, usměvavá opička, kterou by stále chtěl hladiti, nositi na rukou, líbati na růžovou hubičku, šeptati jí do ouška. — Dychtil po tom,

co mu poví o návštěvě jeho mamá u paní Sobotové, a náhle se zarazil. Snad jeho mamá nevyvedla u Sobotů něco nešikovného? Snad se nedopustila nějaké urážky? A proto tedy je Leontynka neviditelná. Ani mluviti s ním nechce.

Nemohl se dočkati soboty. Nejraději by do klubu byl zamířil rovnou z pisárny, aby prvý uvítal drahou Leontynu hned u vchodu, aby se jí zmocnil, než ji „obsadí" jiný, aby ji ukořistil na celý večer. Ale cosi mu našeptávalo, to že by nebylo „fér" — a krom toho se Artur musil oholiti, převlékati. A tento obřad úpravy teď úmyslně prodlužoval, takže bylo dávno po osmé, než se do klubu vydal.

Když vstoupil, upadl v zajetí svých kamarádů. Obklopili ho jako kordonem, dotírali naň otázkami, výčitkami, až ze všeho pitoměl. Naléhání kamarádů, které by mu jindy bylo lichotilo, protivilo se mu dnes tak, že konečně zvolal:

„Ale dejte mi pokoj, kluci, sice vám uteču, odkud jsem přišel!"

A vytrhl se jim.

„Já mám teď jiné starosti!" dodal ještě.

Aha, tu to je! Mládenci se nemýlili. Artur má starosti — chodí po zapovězených cestách. A pane, teď tedy vědí!

Artur zcela skromně vstoupil do sálu, rozhlédl se plaše. Ano, tamhle v koutě nedaleko klavíru sedí slečna Leontyna. Horko jej rozráželo. Měl co dělat, aby se k ní rovnou nerozběhl. Ale ne, Arture, krotil se. Měj se na pozoru, ti kluci by hned

všechno uhodli. Vezmeš slečinky po pořádku, ode dveří, jak tu sedí. Však i k Leontyně dojdeš.

I šel a zcela bezděčně se snažil dělati poklony tak pitvorné, jako činíval jindy, jako by tančil mezi vejci, čemuž se „milé holky" v klubu tak chechtávaly, ale nedařilo se mu to dnes. Cítil, že je nějak těžkopádný, neobratný, že má co dělat, aby na vyleštěné podlaze nesklouzl a nepřevalil se. Ne, takové hanby by nepřežil. Před Leontynou!

Žertoval od dívky k dívce, arci trochu nuceně, ale čím více se blížil k Leontyně, tím hloupěji mluvil (tak se mu zdálo), hrdlo se mu úžilo, ruka se lehounce chvěla. A teď stanul před Leontynou!

Sklonil se, políbil jí ruku.

„Dobrý večer, slečno Leontyno!"

Když se sklonil, blesklo ve zracích Leontyniných, ale když se zas vztyčil a popatřil jí v tvář, hleděly na něj temné její zraky nesmírně vážně, zkoumavě.

„Můj bože, drahá slečno Leontyno, díváte se na mne tak podivně, jako byste mne nepoznávala, a já — já jsem umíral touhou, abych vás uviděl. Jak dlouho tomu — ach, Leontynko drahá, vy umíte mučit..."

Leontyna pokynula vějířem na prázdnou židli vedle sebe.

„Sedněte si, pane Arture."

A když Artur usedl, zasmála se Leontyna, jako by z jeho úst byla slyšela nějaký vtip, a rovnajíc šaty na kolenou, zaměstnávajíc se hodinkami

v náramku a potom se dotýkajíc účesu, zašeptala před sebe:

„Zanechte toho unylého tónu, Arture. Hovořte, jako jste hovořival jindy. Není třeba, aby kdokoli jen cosi tušil. Nu, a matinku nepozdravíte? Sedí tamhle naproti. Potom se můžete vrátit."

Pravda, tam seděla paní Sobotová, zdánlivě zabrána v horlivou rozmluvu se sousedkou, ale při tom jí neušel vstup Arturův, jeho pochod sálem, všecky zastávky u dívek a konečně jeho poklona Leontyně. Ale kdokoli by ji byl pozoroval, mohl se domnívati, že nemá o příchodu Arturově ani potuchy. Sálem to bzučelo jako v úlu, mladíci se kmitali před dívkami, číšníci obíhali pokryté stoly, správce domu konal horlivě svůj úřad, dohlížeje, zda někde něco nechybí. Tak paní Sobotová byla nesmírně „překvapena", když jí pan Artur skládal svůj hold, a po několika slovech milostivě jej propouštěla.

Tím povzbuzen, Artur setřásl nesmírné rozpaky a vrátil se k Leontyně.

„Nedívejte se na mne, Arture," napomínala jej. „Dívejte se po sále a mluvte, jako bychom někoho pomlouvali. Jak se vám tu líbí?"

„Kdybyste tu nebyla vy, drahá Leontyno, bylo by to náramně blbé. Ti kluci se do mne pustili u dveří jako vosy. Prý kde chodím."

„Kterak to?"

„Nu, nebyl jsem zde už přes týden."

„Co se to s vámi stalo, Arture?"

„Leontynko, kterak se můžete ptáti! Od večera, kdy jsem se s vámi rozloučil, je mi protivný celý svět. Vždyť jsem vás tak dávno neviděl. A teď mi povězte, proboha vás prosím, co víte o návštěvě naší mamá u vaší matinky. S čím a jak přišla mamá — —“

„Ale Arture, vždyť víte, oč běželo.“

„— — co jí odpověděla vaše matinka — —“

„Nebyla jsem při tom, Arture. Ostatně se nestalo nic neobyčejného. S čím přišla vaše mamá, nebudu vám opakovati. A matinka odpověděla, že ve volbě svého chotě mám první i poslední slovo já, jen já. A to je vše.“

„Nedala naší mamá žádné naděje?“

„Kterak jí mohla dělat naději, když neví, jak já se rozhodnu!“

„Ještě něco, Leontynko: Nedopustila se mamá žádné beztaktnosti?“

„Naprosto ne, Arture. Vše se odbylo náležitou formou. Buďte bez starosti.“

„Děkuji vám, Leontynko. Toho jsem se nejvíc obával. A konečně, Leontynko: Jaký dojem to učinilo na vaši matinku? Když už to prasklo, když bylo mé jméno vysloveno — jak o tom o všem soudí vaše matinka — a jak soudí o mně?“

Poslední otázku Artur jen zašeptl.

„Abych vám řekla upřímně, do posledka se o vás nikterak nestarala. Ani ve snách jí nic nepřipadlo. A když ponechává volbu mně, je tím řečeno všechno. Zvolím-li si vás, budete to vy. Zvolím-li jiného, bude to jiný.“

„Vy byste mohla zvoliti jiného, Leontyno!“

„Proč bych nemohla, Arture? Slyšel jste, že v té věci nebude za mne nikdo mluviti.“

„Leontyno, mučíte mě. Snažím se, abych si vás zasloužil.“

„Arture, vše závisí na vás. Buďte vytrvalý. Pracujete teprve několik dní.“

„Jakže, Leontyno, vy víte — —?“

„Vím, Arture.“

„Proboha vás prosím, kdo vám co pověděl? Zřídila jste si na mne vyzvědače?“

„Nikoliv, Arture. Vše jde správnou cestou. Mám v rukou vaši obchodní korespondenci.“

„Mou korespondenci!“ vyhrkl Artur. „Kterak jste to poznala?“

„Což neznám vaše písmo? Pravda, mnoho toho ještě není. Přišel tatínek s memorandem a povídá: U Drmolů mají nového člověka, a píše dost úhledně. — Nahlédnu, a docela bezděčně jsem zvolala: Ale to je mladý Drmola! — Ty znáš jeho písmo? ptá se tatínek. — Ano, znám, řekla jsem beze všech rozpaků. Již z klubu. — A tatínek pak řekl: To je zajímavé. Myslil jsem, že je to jen takový panáček budižkničemu, a on zatím... To je dosti zajímavé. — Více jsme o tom nemluvili. Chápete již!“

„Počínám chápati, Leontyno, a jsem vašemu milému tatínkovi velmi vděčen za jeho dobré mínění o mně — —“

„No, počkejte, Arture, mnoho toho dobrého mínění tedy ještě není, ale může býti zesíleno, při-

činíte-li se. — A poněvadž tedy celá ta věc víc než tatínka mohla zajímati mne, zřídila jsem si potom informační službu. A teď vím, že opravdu sedíte v pisárně svého otce, vedle svého papá, a že tam sedíte od onoho dne — nu, však vy víte. A mohu říci, že jsem hrda na svůj vychovatelský úspěch. Ať vás pak dostane kterékoli děvče, dostane — doufám — pořádného člověka."

„Leontynko drahá, chcete mě jen podrážditi, ale již se vám to nepodaří. Kdybyste věděla, s jakou radostí půjdu zase zítra ráno do pisárny! Zdálo se mi na počátku, že je to náramná — odpusťte — blbárna, nebylo mi snadno přivykati, ale dneska jste mě posílila. Vždyť papá sám sotva svým očím věřil, když jsem se vedle něho uvelebil, a mamá od té chvíle trpí přes den migrénou. Ale konečně všichni uvykneme, a pak jednoho dne řeknu svému otci: Papá, rád bych se oženil, co tomu říkáš?"

„Ano, Arture, řekněte mu tak. To ho jen potěší. Bylo by vás škoda, abyste zaschl a ztrouchnivěl na starého mládence."

„A potom přijdu k vašemu otci, Leontyno, a řeknu mu totéž a požádám o vaši ruku."

„Tatínek vám řekne: To si promluvte s dcerou."

„Kolikrát s vámi mám mluvit, drahá Leontyno?"

„Ó, mnohokrát ještě, Arture. Jsem pořád ještě na vahách."

„Leontyno!" zaúpěl Artur.

„Arture, vy mě konečně omrzíte tím svým věčným: Leontyno!“ napodobila ho dívka.

„Co tedy mám dělat?“ zatesknil Artur.

V tu chvíli se ozval klubovní správce:

„Panstvo, račte ke stolům. Polévka je na cestě.“

A Leontyna, jako by odpovídala na otázku Arturovu, pobídla jej: „Jděte, podejte rámě matince a doveďte ji ke stolu, k tomuhle. A pak se vraťte ke mně a podejte ruku i mně.“

A když ji Artur odváděl ke stolu, zašeptala k němu:

„Ode dneška za čtyři neděle, Arture, nezmění-li se nic, můžete říci svému papá, že byste se rád oženil...“

Když ji Artur dovedl ke stolu, k němuž posadil její matku, otázala se Leontyna s nejnevinnějším výrazem:

„Kde pak vy dnes sedíte?“

„Nu, tak pobídni pana Drmolu, aby se posadil s námi,“ řekla jí matka káravě.

„Jestli byste se snad jinde nebavil lépe, pane Arture?“ řekla Leontyna zdánlivě beze všeho zájmu. Neboť u stolu seděly ještě dvě dámy vedle mladého muže.

Artur ani nedovedl říci: „Tedy dovolíte-li...“ Točil se s ním celý sál, když sedal na židli mezi paní Sobotovou a její dceru.

XI.

ARTUR SE V LEONTYNĚ BEZMÁLA NEVYZNÁ.

V tom šumu večera, ve kterém Leontyna pronesla několik svých slov: Ode dneška za čtyři neděle..., ve bzukotu hlasů a ševelu smíchu, hrkotu židlí a dusání kroků, ve všem tom vzruchu shromážděných, přisedajících ke stolům, nedovedl Artur ani jasně nebo zcela jasně pochopiti, co její slova znamenají. Jen si byl vědom, že se mu až hlava zamotala, jen si její pobídnutí v duchu několikrát opakoval, aby ani slůvka nezapomněl. A teprv dávno po všem, když klubovní „slezina" po půlnoci dohlaholila, když se účastníci večera v šatně oblékli a rozloučili, když vyprovodil dámy Sobotovy do třídy Jungmannovy a sám se vracel k domovu, vytanula mu slova Leontynina plnou živostí na mysl, jako by krom toho za celý večer nic jiného nebyla promluvila.

„Ode dneška za čtyři neděle, nezmění-li se nic, můžete říci svému papá, že byste se rád oženil..."

Ale pro pánaboha, toť zní — toť zní, jako by — jako by Leontyna přivolovala! Jako by jej byla vyslyšela!

Když dospěl k tomuto závěru, sáhl si Artur tak prudce k hlavě, až si klobouk srazil. A když se po něm rozmáchl, aby jej v letu zachytil, a když klobouk přece jenom na dlažbu dopadl a na pět kroků se odkutálel, když Artur se musil shýbnouti, aby jej zas ulovil, vlila se mu pojednou všechna krev do hlavy. Artur vztyčiv se musil na chvilku postáti, aby zachoval rovnováhu. Arciť, vypil v klubu láhev vína, ne-li dvě — ani teď sám nevěděl, poněvadž to míchali. Jednou naléval on ze své dámám, po druhé nalévala paní Sobotová ze své jemu, ba i slečna Leontyna, a pan Artur si nevzpomínal, kolik prázdných lahví stálo na stole, když se zdvihli k odchodu. Ba, zdálo se mu, že i nějaký kalíšek rosolky při tom byl. Proč mu paní Sobotová nalévala? Chtěla snad poznati, jak Artur mluví, jak se chová, má-li trochu v hořejším patře? I to by mohlo býti. Artur se podivil sám sobě, kde se v něm bere tato detektivní myšlenka. Pravda, nastávající tchyně nebo aspoň maminky zbožňovaných dívek mohou míti všeliké záludy. Ty maminky dojista vědí, že víno rozvazuje jazyky, a snad ani není třeba opojení přílišného, aby se mladý muž projevil tak, jak by se neprojevil, kdyby pil pouhou vodu. Ale kde paní Sobotová nabrala takových zkušeností? Zkoušela tak někdy před lety i svého nastávajícího chotě? A proto ho pozvala ke

stolu? Chtěla vyzkoumati, koho jí to mamá Drmolová nabízela za muže pro Leontynu?

Milého Artura teď poznovu zalilo horko. Zastavil se, sňal klobouk, otíral šátkem čelo, ovíval se kloboukem jako vějířem. Pro Pánaboha, snad jsem neblafal něco nemoudrého?

„Fuj, Arture," řekl si káravě, „jak to mluvíš? Což pak ty taky někdy blafáš? A zvláště když sedíš vedle Leontyny, vedle drahé, jediné Leontyny? Horko ti je, ale opilý nejsi — a nebyls!"

Rozpomínal se, ale nedopadl se v ničem. Tedy ne.

A potom si zase opakoval:

„Ode dneška za čtyři neděle..."

Pojednou však, jako by byl v pytli jehlu nahmátl, rozhlédl se daleko před sebe.

„Proč řekla Leontyna: nezmění-li se nic? S takovým důrazem! U ní by se mohlo cosi změniti? Či u mne?"

A ta jehla vyrůstala a zadírala se mu vždy hloub.

„V tobě se nic nezmění, Arture! Ty ji miluješ a neupustíš od ní! Co tím slovem mínila?"

Bylo-li v hlavě Arturově nějak mlhavo, tato záhada ponenáhlu všechny mlhy v něm rozplašila, a když se propletl chobotem ulice Melantrichovy na Staroměstské náměstí, byl již nadobro střízliv a teď kráčel pevně napříč, do Dlouhé třídy. Jen hlavu trochu věsil. Není to tedy bez podmínky. Nezmění-li se nic. Ale co by se mohlo změniti, pro boha živého?

Až ráno, když se Artur dosyta vyspal a s jasnou hlavou se probudil, uhodl smysl slov Leontyniných. Nezmění-li se nic v jeho chování! Bude-li si hleděti práce! Vytrvá-li v svém polepšení! Ano, jen tak to Leontyna mínila, nic jinak.

A nemůže Leontynu oklamati. Má jej v patrnosti, sleduje ho zdaleka. Nemůže vypřáhnouti, aby se o tom nedověděla. Kdož ví, jaké vyzvědače má po ruce? Ale to je pračertova holka! řekl si v duchu. Kdo by se toho byl do ní nadál?

Artur jakživ se tolik nenamyslil, jako od oné procházky s Leontynou, jako nyní. Nebylo to nic ku podivu. Žil jako na sta jiných pražských synků, bavil se na útraty tatínkovy, nestaral se o to, komu krejčí předkládá účty za jeho šaty, kdo platí účty v módních závodech a všude jinde. No tatínek! Nač pak mají takoví synkové tatínky? Snad ne pro pouhou parádu? Za to tatínkové mají radost, že jsou svými synky tak skvěle representováni.

Artur, sedě na pelesti, zasmušil se trochu. Tedy s posavadním životem jest konec. Zdálo se mu, že trochu kolísá. Navždy konec? No, počkejme, snad jen do té doby, co dostane Leontynu. Ale tu se v něm ozvalo cosi, o čem dříve nevěděl. Svědomí. Ne, Arture, to by bylo neupřímné, ba nepoctivé. Jsi a chceš zůstati mužem, pravda-li? Teď vzpomněl na poslední Leontynino stisknutí ruky, když se s ním v noci před domem loučila, vzpomněl i na přívětivá slova paní Sobotové, když mu podala ruku a řekla: „Těšíme se na shledanou, pane Drmolo.“

Těšíme se! Paní Sobotová jest obezřelá dáma, toto množné číslo jí nevyklouzlo z úst pouhou náhodou a bez rozmyšlení, usuzoval Artur. Tu již mluvila taky za Leontynu, pravda-li? Arturova hruď se vzdula pocitem hrdosti. Mamá se svými námluvami nepochodila, ale on zvítězil. Hned na poprvé!

Byla to snad předčasná vítězosláva, ale pro Artura bezmála nezbytná, aby ve své horlivosti nepolevil. V radostném tom opojení zapomněl dočista, že včera byla sobota a dnes že jest neděle, tedy že závod odpočívá. Až když se oblékl a sešel do přízemí, když uviděl, že široká železná mříže ke skladišti do dvora jest uzamčena, všady že je čistě zameteno, na dveřích pisárny že visí těžký zámek hruškového tvaru, který tam byl zavěšován jenom na neděle a svátky, v celém domě že jest mrtvo a že před vraty nepřešlapuje ani starý sluha, který býval vždy prvý na místě — tu teprv se rozpomenul, že dnes je den odpočinku, nedělní klid. Proto bylo i nahoře takové neobvyklé ticho. Ještě vyspávala mamá i Dolfinka, ba i papá déle si poleží, ač byl jindy první na nohou.

Arturovi bylo toto nedělní ranní ticho skoro již naprosto neznámo, skoro od let školáckých. Neboť po sobotním večeru, probitém obyčejně ve veselé společnosti, s kterou se loučíval až k ránu, spával bezmála do nedělního poledne. A pak ovšem, když včerejší pitkou ještě všecek zmámen a jako v mrákotách vylezl zas na boží světlo, vpadl již do nejživějšího ruchu denního.

Dnes ne tak. Vyšel na ulici a rázem pocítil, že všady vane sváteční dech. Čistá dlažba se neotřásala rachotem nákladních vozů. Krámy byly zavřeny, a jen jednotliví chodci, ale ponejvíce ženy ze sousedství, ubírali se v nedělním výstroji po chodníku. Nejedna z těch paniček nesla v bílém šátku černou knížku s křížkem na desce, a to byly modlitby. Všechny směřovaly k Týnu na ranní mši. Věru, i samému Arturovi bylo jak do nedělní pobožnosti, tak na něj dolehly tyto mlčelivé zjevy, spěchající se svěšenými hlavami tichými kroky kupředu, aby na nový týden práce a starosti nabraly doušek duchovní posily. Něco takového Arturovi dávno nepřipadlo, a když se na ty prosté postavy zadíval, skoro mu bylo do žertovného zasmání. Chudáci! Ale náhle se zarazil, vytřeštil zraky před sebe a zamnul si po čele. Co to včera večer povídala slečna Leontyna, když na ní vyzvídal, kde by ji mohl potkat, uvidět, pozdravit ji? Že půjde dnes dopoledne do kostela k Františkánům. Nu ano, to byla její kolatura.

Byl by na to zapomněl jako na smrt. A teď byl vděčen těm prostým sousedkám z Dlouhé třídy a z okolních ulic a uliček, že mu to připomněly. Byl by Leontynu promeškal.

Podíval se na sebe. Měl na sobě oděv, jejž nosil do pisárny. Obrátil se, spěchal domů a kradl se po schodech jako zloděj, aby nikoho nevzbouřil. Po špičkách vešel do svého pokoje a s největší péčí se svátečně oblékl. Byl to učiněný obřad, a přece

bylo sotva půl deváté, když vyšňořen vstoupil do jídelny. Utloukl další chvíli snídaní, a přece se mu čas ploužil smrtelně zdlouhavě. Nečekaje na nikoho z rodiny, vyrazil z domu. Šel ke květináři pro kytičku. Již nebude ani jediného setkání s Leontynou — umiňoval si — aby ji nepodal nějaké květy.

Do kostela se arci nedostal. Namlouval si, že by tam jen rozmnožoval tlačenici. Přecházel po náměstíčku a chvěl se nedočkavostí. Zdali Leontyna nezapomněla? Zdali nezaspala? A vůbec — zdali mu to neřekla jen tak, aby jej odbyla?

Konečně, konečně tedy bylo po mši. Lidé vycházeli, mladé párky se spojovaly, mizely na Ferdinandovu třídu nebo úzkou soutěskou na Václavské náměstí — a konečně vyšla i Leontyna. Nespatřila ho hned. Ale již se Artur prodral zástupem a přibočil k ní.

„Dobré jitro, slečno Leontyno!“

„Vy jste tady? Jaké překvapení! A tak časně na nohou?“

„Neposmívejte se mi, Leontyno. Byl bych vás mohl očekávati již přede dvěma hodinami. Zapomněl jsem dokonce, že je neděle, chtěl jsem do pisárny, a tu teprve jsem viděl — —“

„Hleďte, Arture, co dělá zvyk a cvik.“

„Ani zvyk ani cvik, Leontyno. Všechno to způsobila jste jen vy, duše drahá.“

Však to Leontyna dobře věděla, bez Arturova ujištění.

„Doufám, že nejdete domů, drahá Leontyno. Doufám, že mi osladíte neděli po týdenní práci, která arci za mnoho nestála, poněvadž se teprve zaučuji. A doufám, že nepohrdnete touto kytičkou."

„Nepohrdnu, Arture. Je to od vás velmi způsobné, ačkoli trochu marnotratné. Ale z toho si svědomí nedělám. Vysloužil jste si na to. A mám dvě hodiny času do oběda. Obětuji vám je."

A jako by se o tom dávno byli umluvili, kráčeli spolu třídou, po Nábřeží, po Karlově mostě, ulicí Míšeňskou a Lužickou, pod Letnou. Nebylo zřejmo, vede-li Artur Leontynu či Leontyna Artura.

„Když jsem tudy šel s vámi onehdy po prvé, Leontyno, nenadál jsem se, že se tak brzy vrátíme zase v ta místa. Toho večera, Leontyno, vracel jsem se od vašeho domu skoro zoufalý. Zatím však, Leontyno — —"

„Nu, zatím však? Co jste chtěl říci?"

„Leontyno, nezapomněl jsem a nezapomenu, co jste ke mně pronesla včera." Artur opakoval jí ta slova. „Leontyno, hovořila jste žertem či vážně?"

„Zcela vážně, Arture."

„Leontyno, co znamenala slova: nezmění-li se nic? Pronesla jste je zvláště důrazně."

„Ponechávám jen vám, Arture, abyste se smyslu dohádal. Vkládám do vás tolik bystrosti."

„Smím-li hádati, jak chci, Leontyno?"

„Smíte."

„Tedy jsem již uhodl. Včera večer, v noci, dnes ráno. Nezměním-li se já, pravda-li? Neupadnu-li ve své staré zvyky, v lenošení, nebudu-li ‚krásti Pánubohu den', jak jste mi vytýkala. Je tomu tak?"

„Jest, Arture."

„A trváte na lhůtě čtyřnedělní?"

„Trvám, Arture. Je to nejkratší lhůta, jakou jsem mohla stanoviti. Je vám třicet let, jste vyrostlý doubek."

Artur se sklonil a políbil dívce ruku.

„Děkuji vám, Lentyno!"

„Zač pak?"

„Že jste řekla tak něžně doubek, že jste neřekla dub."

„Ale to by ode mne bylo nezdvořilé, Arture."

„Řekla jste mi tehdy více nezdvořilostí, drahá Leontyno, ale právem. Bolelo to, ale nemohl jsem se hněvati. — Tedy čtyři neděle, zlatá Leontyno. Ale patrně jste zapomněla, že mi bude mnohem déle čekati. Zapomněla jste na lhůtu dalších několika neděl. Než projdou ohlášky, než vyprší všecka obvyklá doba do sňatku — —"

„Strpení, Arture, tak daleko ještě nejsme. A kdybychom i byli, Arture, ani pak nesmíte pozbýt trpělivosti. Vzpomeňte si, že jste mi to přisahal."

„Ale co tedy ještě, Leontyno?" zaúpěl Artur.

„Pane Arture, nenaléhejte na mne! Slíbil jste,

dostůjte v slově. Jen tak poznám, že jste pravý muž. Chtěl jste mne dobýti. Podaří-li se vám to, bude to jen zásluhou vaší trpělivosti. Zatím jen tolik mohu říci, že jsem s vaším dosavadním chováním spokojena."

Artur chvíli mlčel. Potom řekl skoro bojácně:

„Leontynko, povězte mi něco zcela upřímně. Neblábolil jsem včera večer cosi nemoudrého, hloupého, ba ničemného? Nalévaly jste mi tolik vína."

„Neblábolil, Arture. Mluvil jste ku podivu zdrželivě. Skoro jsem vás nepoznávala."

„A ještě něco, Leontyno. Jaký as dojem jsem učinil na vaši milou maminku?"

„Naprosto ne nepříznivý, Arture. Stačí vám to?"

„Leontyno," Artur sepjal ruce, „povězte mi svědomitě: vyjádřila se o mně nějak?"

„Vyjádřila."

Artur se již netázal, ale všechen jeho výraz svědčil o tom, jak dychtivě očekává, co o něm paní Sobotová pověděla. A když Leontyna nehovořila, zašeptal prosebně, naléhavě:

„Leontynko!"

„Nuže tedy, Arture, matinka řekla: ‚Myslila jsem, že mladý Drmola je takový divoký, výstřední člověk, kdekdo to o něm povídá, ale jak jsem ho dnes zblízka prohlédla, nezdá se mi tak zlý. A myslím, dostane-li se do dobrých rukou —" To jest vše, Arture, doslova, i s tím nedopovědením. Ani slabika více, ani méně."

„Více jste o mně nemluvily?“

„Ale arciže, Arture. To však již nestojí za opakování, a co jsem vám řekla, je nejdůležitější.“

„Dostanu-li se do dobrých rukou,“ opakoval si Artur. „Ach, Leontyno, vždyť se nemohu dostati do lepších než do vašich.“

„Budiž, Arture. Avšak mně záleží hlavně na tom, abych se i já dostala do rukou dobrých. A na tom záleží i mé dobré mamince. Má jen jedinou dceru, Arture, a kdyby ta se neměla potkati se štěstím, aspoň spokojeností, pak by to matku k smrti otrávilo. Chápete to vše, Arture?“

Oba dlouho mlčeli po těchto slovech Leontyniných, až Artur za hodnou chvíli se ozval:

„Když jsem na vás před kostelem čekal, měl jsem jednu chvíli skoro jako vidění. Celé neděle letěly, a již vypršely všecky lhůty, které kladete vy a které kladou okolnosti rodin, jako jsou naše dvě. A tu jsem viděl, jak nastal den, kdy vezou drahou slečnu Leontynu Sobotovou do téhož kostela jako nevěstu. Řada kočárů před kostelem, dlouhý obřad v kostele, a konečně zlatá, skvoucí nevěsta vychází z kostela jako zjev nebeský — bílá, s myrtovým věncem na závoji ve vlasech, a podle ní — podle ní, Leontyno (hlas Arturův se rozechvíval), podle ní šťastný, blažený Artur Drmola. Vsedají do kočáru, a šťastný, přešťastný ženich odváží si vyvolenou drahou nevěstu přes celou Prahu, aby se pohonosil vzácnou svou kořistí — —“

Artur se pohnutím až zajikl.

A tu Leontyna tichým hlasem zahovořila:

„Dojde-li k tomu, Arture, že ji bude odvážeti Artur Drmola, pak si zapamatujte jednu věc, abychom o ní již nemusili mluvit. Kdyby šlo po mém, byla by svatba tak tichá a skromná, že by o ní svět ani nezvěděl. Ale poněvadž by s takovým zcela prostým sňatkem sotva byli spokojeni naši i vaši, musím se svého sleviti. Přes to však si vypuďte z hlavy jakýkoli nápadný, okázalý průvod. Kdo mne povede k oltáři, musí tak učiniti za jitra, kdy ještě všechna ta všetečná a zvědavá Praha nebude na nohou, a odveze si mě cestou nejkratší. Viděla jsem svatby, Arture, které vzbouřily celé město, projížděly nejživějšími ulicemi, dalekými oklikami, burcujíce pozornost tisíců lidí, vyzývajíce tisíceré zraky k obdivu, dráždíce tisíceré huby k úsudkům. Svatby, které byly po několik neděl předmětem hovorů, závisti i klepů. A za rok, za dvě léta byly ty mladé a s takovým přepychem a okázalostí zakládané domácnosti v ssutinách. Mladé ženy se vracely domů k rodičům, mladí manželové — ach, což vím, kam šli mladí manželové! Leontyna nechce dráždit tajemné a žárlivé moci osudu. Leontyna by ráda tiše a nehlučně vstoupila v tichou vlastní domácnost, kam nedoniknou zraky tisícerých zvědavců. Bude-li v ní šťastna, bude i později příležitosti dost ku projížďkám, aby se svým štěstím pochlubila. Ale není radno chlubiti se. A nejsmutněji to dopadá, chlubíme-li se předčas-

ně. Je-li mi souzeno, abych se s chotěm někdy rozešla, ať nevzpomíná nikdo, jakým veřejným divadlem byla má svatba. Sdílíte toto mé mínění, Arture?"

„Leontyno, věřte mi — —" Artur se až zakoktával. „Věřte mi, že mě skoro ohromuje, jakými to myšlenkami se obíráte. Ujišťuji vás — —"

„Až dosud každý a každá ujišťovali, Arture," odpovídala Leontyna zdánlivě beze všeho vzrušení. „A přece — — Pravím vám upřímně: dlouho si nevypudím z hlavy, jak jste se vyjádřil o své případné ženitbě v klubu. Ujistil jste mne, že to byl pouhý tlach, a snažím se tomu věřiti. A přece, Arture, kdykoli přemýšlím o tom, že bychom se my dva vzali, bodne mě cosi jako trn. Je to vzpomínka na váš výrok. A tu již zdaleka slyším pláč svého srdce, kdyby se přec jen mělo vyplniti, co jste vyřkl v pouhém tlachu, snad jako špatný vtip. Arture, i toto si musíte uvědomiti, a velmi uvědomiti: nezůstanu vždy hezká, budu stárnouti, ale i pak ještě byste mě musil míti rád. Svěřím vám tajemství, porozumíte-li mu: Můj otec posud miluje mou matku, ač má sám již hlavu hodně prokvetalou. A po takové lásce manželově toužila bych i já. — Na to mi arci dnes nemůžete odpověděti. Což vy víte, jak se na svou ženu budete dívati za dvacet, za třicet let? — A teď ještě něco, Arture. Nechtějte mne čtyři neděle viděti, nechtějte se mnou mluviti. Psáti mi můžete, odpovím vám."

„Leontyno," ulekl se Artur, „ukládáte mi hroznou, těžkou zkoušku!"

„Snad vás čeká zkouška ještě těžší, ale snad i v té obstojíte, Arture. Snad i pro mne to bude zkouška těžká, poněvadž budeme obklopeni svými rodinami a přáteli, kteří nás budou zvědavě sledovati. A bude vám třeba hodně pevnosti a síly ducha. Ale jen tak si vysloužíte, co si chcete vysloužiti."

„Leontyno, po všem, co jsem od vás uslyšel, vystupuje ve mně strašlivá pochybnost: jsem vás vůbec hoden?"

„Snad, Arture, to závisí na vás. Jste dosti mlád, abyste se něčemu naučil."

„Přiznávám se, Leontyno, že si proti vám připadám nějak hloupý. Vy mluvíte chvílemi jako kniha, já tak nedovedu své myšlenky sebrat a vyjádřit."

„Naučte se tedy v té knize číst, Arture," řekla s úsměvem Leontyna, „aby kniha nebyla moudřejší než čtenář. Ostatně, každý člověk je tak trochu knihou, jenže — bohužel — nemůžeme se podívati předčasně na její poslední stránku, abychom zvěděli, jak to na konec dopadá. A tato tajemnost knihy té je někdy neskonala osudná. — Avšak, Arture, kdesi vyzvánějí poledne. Je čas domů. Pojďte!"

Artur kráčel podle Leontyny, přemítaje o jejím podobenství s knihou. Ach, ano, kdyby se tak mohl podívati na svou poslední stránku!

XII.

MALÁ NOČNÍ MEZIHRA.

Artur si umiňoval hned v pondělí, že napíše Leontyně list. Ale dopoledne se mu zdálo, že není v pravém rozpoložení, ač se mu všeliké nápady v hlavě jen rojily. Než právě toto rojení zaviňovalo, že se nemohl sebrati k nějakému spořádanému, souvislému výlevu. Měl v hlavě všechno zpřeházeno ještě od včerejška. Započal několikráte, pokazil asi čtyři oktávy drahého papíru a všechny je zas pečlivě spálil, černý troud z nich na prach rozdrtil. Začal znova odpoledne, ale dařilo se mu stejně. K večeru zanechal dalších pokusů. Taky mu připadlo, že by mohl milou Leontynu omrzeti takovým dolehánim. Dokonce se v něm zdvíhal nový vzdor. Může-li ona být bez něho, vydrží-li neviděti ho, nepromluviti s ním celé čtyři neděle, vydrží snad on taky? A nakonec uvažoval: Kde pak je láska, ukládá-li mu tak dlouhý půst? On ji má rád, toho si je vědom. Má však taky Leontyna ráda jeho? Kdyby jej měla ráda jenom

zanehet, mohla by jej od sebe tak vzdalovati? A pojednou se mu zdálo, že všecko, co k němu mluvila, je nějak dvojsmyslné. Že si to může vykládat příznivě i nepříznivě. A nakonec v něm vyrůstalo ohromující podezření, že všechno to její vodění ho na niti není ničím jiným nežli ženským manévrem. Že Leontyna má dvě cihličky v ohni, on pak že je cihličkou druhou, cihličkou z nouze. Že je tu ještě kdosi jiný — „cihlička první" — kdosi, jenž se dosud neodhodlal k rozhodnému slovu. A Leontyna jej — Artura — vodí Prahou jako pouhou kulisu, aby první cihličku donutila k vyjádření. Jsou takové ženské záludy! Neznámý jeho soupeř snad ví o každém jejím kroku, snad byl kdesi nedaleko, když se Artur k Leontyně přidružil, snad šel opodál v jeho a jejích stopách. Arturův průvod měl jenom tohoto neznámého podrážditi, aby se měl rychleji k činu. Až tak učiní, řekne mu Leontyna jednoho dne: „Děkuji vám, Arture, nezdržujte se, netraťte času." A kdyby jí připomenul, co k němu hovořila, řekne mu s tváří nejnevinnější: „Dovolte, Arture, bylo ve všem něco závazného? Zadala jsem se vám? Byla jsem k vám vlídná jen proto, abyste měl čas vzpamatovati se, abyste nevyvedl nic nemoudrého." Anebo mu řekne: „Nechtěla jsem nic jiného než polepšiti vás. Vytrhnouti vás ze společnosti stejných kvítek, jako jste sám, obrátiti vás na lepší cestu. I za to mně můžete býti vděčen."

Artur cítil již teď všechnu hořkost podobné od-

pověděl. Viděl se v duchu, s jakým ponížením by odcházel. Byl pouhým panákem, hastrošem, aby kdosi jiný byl poboden k rychlejšímu běhu k cíli. Až ho ten kdosi předstihne, může on táhnouti po svých.

A byla dokonce chvíle, kdy Artur v duchu zvolal:

„Takhle se mnou zahráváš, ještěrko? Artur ti má sloužit za hloupého Augusta z cirku? Ne, tak pošetilý Artur přece není!“

Je na čase, aby se z toho oblouzení smyslů vymkl. Ano, vrátí se tam, odkud se vypudil — odkud byl vypuzen. Dnes půjde do klubu, zítra taky, a vůbec — —!

„Budeš zas doma večeřet?“ zeptala se ho mamá, když po šesté hodině večerní přišel z pisárny.

„Ne, mamá, půjdu do klubu!“

A v duši paní Drmolové, té vzorné a milující matky, zahostilo se uspokojení, ač synovská odpověď Arturova vyzněla hodně drsně. Její drahý Artur přichází k sobě, uzdravuje se! Nejraději by jej byla objala, na ňadra přivinula, políbila. Artur se však již od matky odvrátil a kráčel do svého pokoje.

„Máš dobře, hochu,“ volala za ním. „Je ti potřeba, abys přišel trochu mezi lidi. Vždyť bys takhle všechno mládí zahodil!“

A těšila se, jak se Artur v klubu pobaví, přijde domů až někdy po půlnoci nebo k ránu, a zítra zas

bude vyspávati, jako vyspával jindy. Co by z toho života jinak měl? Namozolil se tatík dost, synáčkovi toho již netřeba.

Artur šel. A když vstoupil do šatny, zahlédl jej kterýsi druh klubovní, jenž si ani času nedopřál, aby Artura pozdravil, nýbrž kvapil do salonu, kde již několik jiných zdárných dědiců besedovalo, a vykřikl do hluku hovoru: „Sláva, hoši, Artur je tu!“

Shromáždění uťali hovor, vzhlédli ke dveřím, a když se Artur na prahu objevil, bili pěstmi do stolu a jedním dechem řvali krásnou klubovní hymnu:

„Buď dlouho zdráv a vyhýbej se práci!
Nás práce neživí, nás živí magistrát!“

Artur se snažil, aby výraz tváře přizpůsobil tomuto nadšenému přivítání, podával kamarádům ruku, byl popadán, objímán, milý pan Vavák pokusil se dokonce zatančiti s ním nějaký divoký foxtrot kolem stolu. A když pominula chvíle této bouřlivé, nezbedné ovace, když Artura posadili do předsednického křesla, tu byl zasypán spoustou výkřiků:

„A teď povídej, mluv, kdákej, kde ses potloukal celý týden?“

„Za kým ses to pídil?“

„Kde ses ohříval?“

„A dnes tě pustila na vítr, co? Dnes má audienci někdo jiný?“

„Nebo ti zeslábly nohy a jdeš si mezi nás odpočinout?“

Chechtali se při tom, šklebili se, bili do stolu, dupali do podlahy. Všechno to byl výraz radosti, že zas mají Artura mezi sebou.

Artur neodpovídal. Těkal očima s jednoho na druhého, jak tu seděli kolem stolu. Na tyto otázky bylo mu nesnadno, ba naprosto nemožno odpovídati. Každým slovem těchto milých kamarádů (ač nemluvili docela nic jinak, než mluvívali dříve) pocítil neomalenou urážku. Ne sebe, ale někoho, kdo mu byl nade vše. Aspoň na tu chvíli kdyby mohl vzpomínku na tohoto někoho ze své paměti vymazati. Ale ne, právě teď, do všech těch výkřiků vystoupila před ním postava půvabné Leontyny, zazněl mu lahodný její hlas, ovanula jej omamná vůně, jakou vydechovala celá její bytost, upřely se naň její zraky — Artur v nich postřehl i lehkou ironii — a milému Arturovi bylo, jako by náhle byl spadl do vlčí jámy.

Všichni stolovníci čekali dychtivě, co jim poví, cenili na něj zuby, kolem zdvižených rtů třásl se jim úšklebek, bylo zřejmo, že se zdržují jenom na chvíli, aby pak vypukli v nový tartas.

Arturovi poškubávalo koutky úst. A konečně tedy promluvil:

„Necaňte tak blbě, hoši! Což pak nedovedete jinak chlebárny otevřít?“

Rád by to byl řekl trochu uhlazeněji, ale teď skoro úmyslně vpadl v jejich tón, doufaje, že tak nejlépe odrazí další jejich útoky. Nemožno s nimi hovořit jinak než obvyklou klubovní řečí.

„A hoši!“ vykřikl tu Vavák nezbedně, „náš Tureček to myslí vážně! Hleďte ho! Blbě! Jindy jsme mu nebyli blbí! A kujóne, kdo tě dostal na valchu?“

Artur pobledl, chvíli neodpovídal. A když svým pohledem i neobyčejným výrazem kamarády ukrotil, pronesl odměřeně:

„Nebyl jsem tu týden, ale vidím, že jsem ještě mohl zůstati doma. Ostatně — vždyť zas mohu jít.“

„Tak ho nechte!“ zašeptal kdosi na konci stolu k sousedům. „Nevrtejte do něho. Vlastně je to pravda, buďte rádi, že zas přišel.“

Avšak Artur se již nedostal do nálady. Byť i byl po všechny minulé dni toužil po nějaké přátelské duši, které by se mohl svěřiti, srdce své jí otevříti, požalovati si a nabrati z ní útěchy — zde jí nenajde. Kterak se v klubu za těch několik dní všechno změnilo! Nikdy mu zde nebylo tak chladno a nevlídno a doslova „blbě“, jako dnes. Místnosti klubovní, nad něž donedávna neznal nic útulnějšího, připadaly mu náhle jako kasárenská světnice, pokud se toho ovzduší mohl domysliti. A zdálo se mu, že ani opilí odvedenci nemluví hůře než jeho dnešní okolí. A v duši se mu zastesklo: „Ó, Leontyno!“ —

Ještě nebylo jedenáct, když se z klubovní herny nenápadně vytratil, chvatně se v šatně oblékl, a jako byl měl pochopy v patách, rychle ubíhal. Na ulici rozmýšlel, má-li na zbytek večera

ještě někam zaraziti. Minul tři kavárny — ve všech již viděl židle na stolech. Uklízeli tam, sbírali nádobí, babky již zametaly; všady se chystali zavírat. Zamířil kamsi v povědomou končinu staroměstskou. Tu ve spleti úzkých, páchnoucích uliček byla pro noční ptáky všelijaká vábidla s barevnými lucernami nad vchody, s průsvitnými nápisy francouzskými neb anglickými. Pomerančové neb rudé záclony pečlivě zastíraly okna, zvnitřka zněla tuto hudba, onde zpěv, ještě jinde chroptěl fonograf. Artur znal tyto zapadáky pro lidi bez domova nebo pro lidi nemající smyslu pro domov, pro večer ztrávený pod stropem rodinným. Utloukl v nich sám nejeden večer, nejednu noc. Ve všech se za zlodějské ceny prodávalo mizerné víno, silné kořalky, a ve všech byly holky „animírky", pobízečky, které pily s hosty až do škytavky, aby jim způsobily hodnou útratu. Takové holky pijí na provisi, a taky Artur v podobných „elegantních" doupatech často zanechal hezký peníz, aniž ho litoval.

Ale dneska skvělá záře elektrického osvětlení, která se ze všech těch místností na ulici vylévala, Artura skoro pálila, křiklavé záclony v oknech jej odpuzovaly, řvavé lucerny a lampiony nad vchody jako by mu byly na hlavu padaly.

Octl se kdesi v Rybné ulici, a tu proti němu kráčela ženská postava. Znal ty večerní bludice, nejednou si s takovou nešťastnicí ztropil žert, jejž pak arci nějakým penízem usmířil. Kráčela s patr-

ným úmyslem, že buď sama vrazí do nočního chodce nebo že o sebe dá zavaditi, aby mohla zapříst hovor. Postřehnuv to, uhnul Artur s chodníku.

„No, no, marcipánovej! Dyť já nekoušu!“ ozvalo se z jejích úst. Ale tato slova byla v urážlivém rozporu s drahým, elegantním úborem, jenž na nočňátku visel, s koketním kloboukem, jenž pokrýval její romantický účes. Artur bezděky stanul, když mu dívka zastoupila cestu. Ale již jej obestřel výdech pronikavé voňavky, kterouž tato bludice byla tak sytě napuštěna, jako by právě vycházela z nějaké desinfekční stanice. Artur věděl, že tyto dámy v ničem neznají míry. Arci, samy drahých voňavek nekupují. Dostávají je. A když voněti, tedy voněti. Jako by tušily, že takové opojné navonění jim získává polovic úspěchu.

„Kam se vine, zlatouši? Na večeři? Tedy pojďme, aby mu nebylo smutno.“

„Já již večeřel,“ odpovídal Artur. „Měla se hezky.“

A zas o krok uhýbal.

„Copak já z toho mám, že on večeřel!“ dolétala bludná krasavice. „Ale já ještě dnes nesupírovala! Já budu večeřet, on může pít.“

Artur znal tyto odpovědi. Slyšel je nejednou, doslova stejně. Již věděl, že chybil, když se dal svésti k hovoru. Teď tedy o krok ucouvl, rozhalil svrchník a sáhl do vesty, ve které vždy nosil drobné bankovky. Vyňal papírek, podal jej děvčeti.

„Tak tedy dobré chutnání — a dobrou noc!“

A chvátal dále, jen aby měl toto setkání za sebou.

„Děkuju mu, ale on je dnes ňákej kostrbatej! Jindy takovej nebejvá.“

Artur se zděsil. Cože, tato ženština ho zná? Nerozpomínal se, že by ji byl kdy viděl, že by znal její hlas. Nebylo to jeho první střetnutí, ale vždy to dělával jen z bujnosti, pro žert. Naučili ho tomu kamarádi. Bylo mnoho pozdních návratů z klubu, bylo mnoho nočních setkání, a vždy to zavinily páry z vína. Ostatně, vždy se vykoupil pětikorunou, desítikorunou. A za to podobný žertík stál. Tyto „slečinky z pensionátu“, jak jim klubisté říkali, měly zásobu pěkných, jadrných úsloví, z nichž si mnohým obohatili mluvu klubovní. A někdy uslyšeli z úst těchto vystrojených a přes všechnu eleganci hladových amazonek nezdvořáctví tak nové a jadrné, že se mohli smíchy rozházeti. Vavák měl zvláštní zápisníček, do něhož si všechny takové výroky zaznamenával. Artur však obyčejně dál o ničem nepřemýšlel, všechna podobná setkání zaspával, a druhý den kráčel Prahou zas již jako mladý lord. Co se včera událo — událo-li se něco — dnes již není pravda.

Ale v tom rozpoložení, v jakém tentokrát putoval noční Prahou, jevilo se mu vše jinak. Zážitek v klubu a toto setkání vyrůstalo mu na velikou aféru, která jej skoro drtila. Zdálo se mu, že ze všeho ulpělo na něm cosi špinavého, co jej poskvr-

ňovalo. Zlořečil si, že nezůstal doma. Teď chvátal, chvátal, a kdykoli zdaleka zaslechl kroky proti sobě, uhýbal rázem na druhou stranu ulice, aby nebyl poznovu zastaven. Ani toho nebylo třeba. Vyšlapoval, ba hrnul se kupředu takovou prudkostí, že by každého byl „přejel" a povalil, kdo by se mu byl v cestu postavil.

Na čele mu vystoupil pot a milý Artur měl pocit, jako by po něm tekl kal. Domů, jen domů! řvalo to v něm. A když se konečně octl doma, ve své světnici mládenecké, strhal se sebe rychle oděv, chopil se tlustého bavlněného pláště lázeňského a spěchal do koupelny, aby se sebe studenou sprchou spláchl vše, co na něm z dnešního večera uvázlo. A jak mu proud vody stékal přes hlavu a po těle, supěl a prskal do té záplavy:

„Arture, Arture, bídáku, proč se tak otravuješ!"

A pak se ozývaly zvuky, o nichž by posluchač nebyl mohl říci, je-li to škytání nebo vzlykání.

Konečně jej po zádech začalo mraziti. Artur zarazil sprchu, zahalil se do pláště, vrátil se do pokoje. Kolkolem bylo vše ztichlé, dům dávno spal. Arturovi však nebylo do spaní. Přetřev celé tělo tlustou, ostrou látkou, která se spíše podobala kartáči, až zas pod kůží pocítil teplo, ulehl na lůžko, chopil se nějaké knihy na nočním stolku, zachrul se pod pokrývku a chtěl čísti. Ale když byl na konci stránky a když chtěl přemítnouti list, postihl se při tom, že z celé stránky neví ani slova. Čta,

myslil na věci docela jiné a sám se podivil tomu, kterak člověk může konati dvojí tu práci: přečítati řádky tištěné a mysliti věty, které nemají s obsahem knihy naprosto nic společného.

Kniha mu klesla na pokrývku, zraky Arturovy se zahleděly do stropu. Ponenáhlu se v něm zahošťovalo jisté uklidnění a smír s vlastní osobností. A hlavou mu letělo v jakémsi ukojujícím, uspávajícím zemdlení:

„Vlastně ses nedopustil ničeho zlého, Arture. Všechno bylo ošklivé, nechutné, ale hřích to nebyl. Hříchu se nedopustíš, Arture, sice by sis musil říci, že jsi nehoden všeho. S klubem, Arture, máš doúčtováno nadlouho, ne-li navždy. Nic jim nevyčítej, těm chlapcům. Do nedávna jsi byl právě takový. Ba, zdálo se ti ještě dnes, že se od nich nelišíš. Proto jsi tam vlezl. — Snad bych jim byl měl říci — — — Ne, Arture, neříkej nikomu nic! Tvé drahé, sladké tajemství nesmí býti nikým ožuváno! — Myslil jsi, že nevydržíš čtyři neděle. Byl bys bídný zbabělec, abys nevydržel. Hochu, dnes víš, čeho se ti v životě nedostávalo. Vůdce! Teď jsi ho nalezl, jdi po jeho stopách. — Kdo z nich by mi rozuměl? Ani jediný. Snad by se pošklíbli a snad bys někomu musil vyrazit zuby. A to by bylo sprosté. Arture, myslil jsi, že se s tebou všechno trhá, ale jen se pevně drž! A za čtyři neděle — —“

Víčka očí mu zapadla, jeho samomluva přecházela ve snění. Ale nad hlavou mu svítila žárovka, prudké světlo nedalo mu nadobro usnouti.

Artur se vzchopil, sáhl po knize, položil ji na noční stolek, a tu se jeho prsty dotkly na mramorové desce něčeho, čeho si dříve v rozrušení dnešního návratu nepovšiml. Drobné obálky, na které bylo napsáno: „Panu Arturovi D. — v povědomosti."

Artur vytřeštil oči. Kterak to sem přišlo? Písmo — čí je to písmo?

Prsty Arturovy se chvěly, když sáhl po tenoučké ocelové záložce do knihy, aby obálku rozřízl. A z obálky vyňal karetku zelenavého papíru. Rozevřel ji a četl dvě slova:

„Dobrou noc!"

A v cípu obálky bylo drobounké, hrotité „L".

„Leontyno!"

Teď to bylo určité zavzlyknutí.

Artur tiskl karetku k ústům, líbal ji, a brada mu silně drkotala, když teď opravdu jen drmolil:

„Duše! Drahá, zlatá duše! Tys na mne vzpomněla, ty mi přeješ dobrou noc! A já — — a já — — Vždyť jsem to nemohl vědět!"

Artur zaryl hlavou do podušky, stále tiskna lístek na rty, a do té podušky cosi bublalo, hlava se otřásala, levé rameno Arturovo se zdvíhalo a zase klesalo.

Žárovka nad Arturem svítila dál a svítila až do rána.

XIII.

ARTUR PROMLUVIL S OTCEM.

Zrána probudil se Artur všecek jako rozlámán, a to přičítal pozdní noční koupeli. Ještě by chvíli rád byl poležel, ale pohlédnuv na ozdobné stojánkové hodiny na stolku u postele, ulekl se a rázem vyskočil. Bylo osm. Dnes po prvé zaspal od onoho dne, kdy počal „úřadovati“. Jeho strojení trvávalo dříve skoro tak dlouho jako toaleta nějaké divadelní princezny, ale dnes, nevybíraje rozmarně, co by mu slušelo nejlépe, navlékl na sebe šaty, které degradoval na všední, „pracovní“, a spěchal do jídelny. V poslední chvíli rozpomenul se na Leontyninu karetku z večera. Ano, tu ji našel smačkánu na lůžku. Vtiskl na ni políbení, jako by ji tím odprošoval, že s ní tak nehodně nakládal, pečlivě ji narovnal, uhladil a skryl do náprsní tobolky.

„Můj drahý talisman,“ pomyslil při tom, „můj amulet!“ A pevně si umiňoval, že se od tohoto lístku nikdy neodloučí. Leontyna nepovelela, aby taky toto psaníčko spálil. A byť i byla povelela,

tentokráte by jí neuposlechl. Upadne-li opět v nějaké pokušení jako včera, když jej to táhlo do klubu, sáhne po tomto zeleném dvojlístku. Ten jej ode všeho zachrání.

Chvatně posnídal, a když vyšel do předsíně, střetl se se sestrou.

„Našel jsi na stolku psaníčko?" otázala se.

„Tys je tam položila?"

„Snad jsi nemyslil, že Kačena!"

„Kdo ti je dal?"

„To ty nevíš?"

„A kde?"

„V divadle. — A co vy spolu máte, ty a Leontyna?"

„Ach, nic, sestřičko," odpovídal Artur poněkud zmaten... „Malé nedopatření v klubu, ale již zas je všechno v pořádku."

„Řekls jí něco hloupého, viď? Myslila jsem si to. Nedělej si z toho nic, Arture, je to taková pyšná krůta. Zdá se mi, že se na nás na všechny dívá přes rameno. Sůva!"

„To jí křivdíš," namítl Artur. „Myslím, že nechce nikomu ublížit. Ale děkuji ti za to poselství, sestřičko drahá, a neříkej nikomu nic! Vím, že umíš mlčet, když chceš."

Artur popadl Dolfinku za krk, sklonil se a vtiskl jí upřímnou hubičku.

Slečna Dolfina vyvalila oči, otevřela ústa, ale Artur již byl ze dveří. „On se zbláznil!" volala. „Líbá mě!"

Ani za mák netušila, že ta hubička náležela vlastně Leontyně.

Když Artur vstoupil do pisárny, byl všechen personál již na místě. Artur pronesl své „dobré jitro" skoro ostýchavě, jako by se obával, že za své omeškání dostane od někoho důtku. Taky starý pan Drmola seděl ve svém pokojíku, jako vždy. Artur pozdravil a pokládal za povinnost, aby se omluvil.

„Trochu jsem zaspal, papá; měl jsem neklidnou noc."

Pan Drmola nevěděl, co by odpověděl. Ať se nadál kdy čehokoli, tohoto se nenadál. Arturova omluva jeho rozpaky jen rozmnožovala. Nepobízen a nenucen mladý pán přichází den ode dne do pisárny, vytrvává do večera, a dnes dokonce malé omeškání omlouvá! Seděl tu otec dlouhá léta sám, syn přicházel jenom jako na ozdobu, jako se staví kytice na stůl. Ani za největších letních paren nebývalo tu panu Drmolovi tak dusno jako v tyto dni, když se marně trýznil přemýšlením, k jakým koncům vše povede. Byly chvíle, kdy jej Arturova přítomnost až skličovala. Pan Tomáš Drmola s jistým steskem vzpomínal, jak lehce a klidně tu pracovával sám, aniž kdy pohřešil pomocné ruky synovy. Se svými lidmi tam ve veliké pisárně zmohl vždy všechny závodní starosti. Byl v zápřeži od mládí, prožil v obchodní službě svá léta jinošská a jako mladý manžel zas proseděl všechna léta jarého a silného věku mužného na tomto svém kancelářském křesle, bez reptání na

nějakou „dřinu“ a bez touhy po nějakém lenošení. Ba, když musil povoliti své choti, která přinesla značnou pomoc do společného života a chtěla za to taky trochu „žíti“, když ji musel prováželi na několikanedělní pobyt na venkov, do nějakých malých lázní, pociťoval to jako velikou oběť. A když po takových nucených prázdninách usedl zase ve své pisárničce, tu mu připadalo, že jest vrácen svému pravému životu. A když vyrůstaly děti, měl upřímnou radost, že již nemusí s chotí na venkov. Děti pak byly paničce náhradou za jeho společnost. Pak se jen postaral o nějaký příjemný venkovský bytek, odvezl tam rodinku, ale již druhý den se vracel do Prahy, ke svým účtům a knihám. Za několik neděl dojel si pro rodinu, zaplatil, kde bylo co zaplatiti, a zhluboka vydechl, když si rodinu přivezl domů. A vždy se mu zdálo, že urazil největší kus práce, když rodina byla na venkově. Nikdo ho nezdržoval.

Pravda, když malý Arturek nosil ještě madlotky a když pak chodil do školy, oddával se Tomáš Drmola naději, jak mladý pán, až povyroste a nabude nejnezbytnějšího vzdělání, zasedne kdysi vedle něho v pisárně. Viděl v duchu, jak jej bude zasvěcovati v taje obchodní a jak se jednoho dne změní štít na domě a místo nápisu „Tomáš Drmola“ objeví se tam nový „Drmola a syn“. Tento štít tam bude viseti padesát, sto let, neboť taky Artur bude míti syny, aspoň jednoho, a závod bude přecházeti s otce na syna, se syna na vnuka.

Všechno uměl pan Tomáš Drmola. Říditi vlastní závod, pracovati také v podnicích jiných, kde byl důležitým činovníkem, jen syna nedovedl vychovati. Neměl na to času a snad k tomu neměl ani schopností. A tak se vychovávání dětí ujala hned na počátku paní Drmolová. Všechno se dálo zcela nepozorovaně, až přišel den, kdy pan Drmola poznal, jak se mu vláda v rodině vymkla z rukou. Jak se paní Fíně podařilo mladého pána „vychovati", pověděla Arturovi slečna Leontyna. Kdyby byl pan Tomáš Drmola o tom věděl, byl by vstup Arturův do práce radostně uvítal. Kdyby byl Artur přišel a řekl: „Otče, mám té zahálky dosti, dovol, abych ti pomáhal, chci býti taky na prospěch závodu, jejž někdy po tobě podědím," — byl by jej objal, políbil, a byl by jej představil všemu personálu jako svého plnomocníka a spoluvladaře v domě.

Artur však přicházel s nedobrým svědomím člověka do včerejška zahálčivého, syna marnotratného — a pan Tomáš Drmola od onoho dne měl nepokojné dni a trýznivé noci.

Než ani milý Artur nebyl spokojen a šťasten. Odpovídal sice otec na jeho dotazy, poučil jej, kdykoli syn za to požádal, ale posud se nestalo ani jednou, aby mu byl nějakou práci uložil, přímo nařídil. Toho se varoval, aby se synovi nijak nezavazoval. Chceš-li tu sedět, seď si. Chceš-li pracovati, pracuj. Nic víc. A tak tu seděli celé dni vedle sebe, otec plný obav a nemilých domněnek, syn pln

ostychu a vědomí vlastní nedostatečnosti. A nikdo z nich si nedovedl uvědomiti, v čem vězí podivný ten poměr, který je oba tak tísní. Nebylo mezi oběma otcovské a synovské důvěry, která by je sbližovala a která by zejména starému pánu byla život osladila. Ještě nejlépe bylo Arturovi, který se měl v duchu čím zaměstnávati. Měl své myšlenky na Leontynu, a ty mu napomáhaly, že překlouzával nekonečné dni v závodě. Dříve nikdy neměřil čas. Teprv teď věděl, že má den čtyřiadvacet hodin, a poznával, jak je každá hodina dlouhá. Jeho nálady se při tom měnily a střídaly téměř co den. Někdy přicházel „do práce" jako kat, pln horlivosti a předsevzetí nejlepších. To bývalo zrána. Ale již odpůldne propadl beznaději. A tu se jednoho dne chopil pera a psal slečně Leontyně:

„Drahá, vzácná Leontynko!

Mám neskonalou a bohužel neukojitelnou touhu, abyste místo v pisárně svého otce seděla v pisárně naší, tu nedaleko mého stolu, na dosah ruky. Jediný Váš pohled — jediný úsměv za hodinu, za půl dne, povzbuzoval by mě k vytrvalé práci. A myslím, Leontyno drahá, že bych se k Vám často nachýlil o pomoc, radu, ponaučení. Neboť Vás bych se neostýchal, Vám bych se nestyděl přiznati, že mnohdy nevím, kudy kam. Věřte mi, že se dívám se závistí přímo žravou na ty naše mouřeníny v pisárně tu za mými dveřmi, jak jim prsty při práci jen hrají, jak vědí, kdy a kam po čem sáhnouti, jak jim z rukou lítají účty, do-

pisy a memoranda, a co toho do večera nasekají. Budu-li to kdy také uměti? Závistivě se dívám na naši krátkou, tlustou slečinku „klapačku" u psacího stroje, jak neúnavně hraje na své klaviatuře a jen časem sáhne po kapesním šátku, aby si otřela zpocený krk — a zase klape, klape! I to naše staré kancelářské pometlo, sluha Bartoš, umí víc než já! Pečetí balíčky od rána do poledne, rozpaluje vosk na lihovém kahanci, sliní pečetidlo (až je mi z toho někdy nanic!) a tlačí, tlačí pečeť jednu po druhé jako stroj. Chopil jsem se toho taky ve chvíli, když musil kamsi do města, a cítil jsem, jak se celá pisárna na mne dívá, a tušil jsem, že se všichni ušklebují. Arci jsem pečetidlo neslinil, ale máčel je o vlhkou houbu. A považte si, když se ten starý pahejl vrátil, díval se na mne taky chvilku, ale pak mi vzal pečetidlo z ruky a povídá: ‚Tohle pro ně není žádná práce, mladý pane. Koukaj' se, jak maj' vosku plný kabát a tuhle na kalhotách taky — a na balíčkách jen takové škvarky. Ale tam právě má sedět pečeť jako lívanec!' A Leontynko drahá, nejhorší bylo, že ten chlap měl pravdu! Byl jsem tím pečetěním i všecek popálen. V tom je veliký rozdíl, zapečetit psaníčko pro Vás jemným, parfumovaným voskem salonním, a pečetiti tou smradlavou válečnou pryskyřicí, kterou by se leda mohly požahovati sudy v pivovaře. — Obrátil jsem arci všechno v žert, že jsem se chtěl jen přesvědčit o jakosti vosku, ale starý ten švejda po mně zamžoural sivýma očima a řekl jaksi shovívavě: ‚No jo, ale co

jim řekne milostpaní nahoře, jak se nám tady usvinili.' — Jako bych byl nějaký malý chlapeček, jemuž maminka našlehá za to, že zkazil nohavice! A tak si tu stále připadám jako páté kolo u vozu, drahá Leontynko. A k tomu všemu jste mě odsoudila Vy, mé zlaté, nemilosrdné srdce — — —"

Atd.

Na tento list, plný stesku a nářku, dostal Artur druhý den odpověď:

„Milý pane Arture!

Já že jsem Vás odsoudila? V tom jest omyl. Pokud se pamatuji, nastoupil jste dobrovolně. Domníváte-li se však, že Vás cosi zavazuje, propouštím Vás bez námitky. A když jsem Váš list přečtla dvakrát — ano, pane Arture, dvakrát — usoudila jsem, že má Vaše „staré pometlo" pravdu a že Vám nesvědčí nejen to pečetění, ale všechna ta „robota", o které se na závěrku zmiňujete. Uděláte nejlépe, když necháte všechno jen mouřenínům svého milého papá, o kterých se zmiňujete. Věru, ti lidé nejsou pro nic lepšího na světě. Seděli tam — arci to byli zas jiní mouřenínové, poněvadž se jich za léta mnoho vystřídalo — než jste se narodil, seděli tam, když vás, malého chlapečka, pečlivě oděného, služky vodily do školy, když jste vyrůstal, když jste se oddával svým zábavám a sportům, nestaraje se o nic jiného. Pomyslete si, že byste je pojednou postavil na své místo, pane Arture. Věru by nevěděli, jak si počínati. Narodili se jen k tomu, aby pomáhali Vašemu milému papá, po-

něvadž nemohl sám celý svůj závod obsluhovati. Rozumí se, že to nedělali z pouhé ochoty, nýbrž pro živobytí. Byli za to placeni a napomáhali k tomu, abyste Vy sám nemusil dělati nic, a tak trochu, každý svým dílem, přispívali k blahobytu Vašemu a celé Vaší rodiny. Teď jste se vmísil mezi ně, a stojíte přece tak vysoko nade všemi! To bylo skoro pošetilé. A to všechno, nemýlím-li se, udělal jste pro děvče. A na konec: stojí-li pak to děvče za to? Jaká zpozdilost, pane Arture! Domníváte se, že se Vás dvacet, padesát děvčat bude ptáti, pracujete-li taky nějak? Ani jim nepřipadne. Dvacet, padesát děvčat sáhne po Vás, jak jste, příteli milý, a možná, že by všem dokonce bylo proti srsti, aby ve Vás viděly také takového mouřenína! Tak tedy, jste-li přístupen přátelské radě, radím Vám: Zanechte pokusů, kterými jen čas mařite. Myslím, že v klubu těžce nesou Vaši zpronevěru zásadám, kterým jste tak dlouho byl věren. Uposlechněte mne, pane Arture, dokud je čas, než se u Vás objeví škodlivé následky všeho toho nepředloženého počínání. Pracoval tam na Vás a za Vás milý papá třicet let, nechte ho, ať pracuje dále. Jemu je práce potřebou a rozkoší, těsná ta pisárna je mu celým světem. Vidím to ostatně taky na svém milém otci. Taky tomu jest u jeho stolu a mezi jeho regály nejlépe. Zdali vám nemluvím z duše, pane Arture? — —“

Radostně Artur otvíral dopis Leontynin a četl s úsměvem první řádky. Jako by Leontyna stála před ním, jako by k němu hovořila. Zdálo se mu

dokonce, že slyší její hlas. Ale brzy mu pohasl úsměv na tváři. Zdali pak jí vlastně dobře rozumí? Musil se vrátit na počátek, a jak četl dále, pochopoval, že vlastně celé to psaní je palčivou ironií. Kapala mu ta slova do duše jako onehdy ten kanoucí vosk na prsty. Arturovy prsty byly zase dávno zdrávy, ale všechna tato slova Leontynina zraňovala citelněji, řeřavěji.

Zmínka o jeho otci jako by mu byla oči otevřela. Když dočetl, podíval se úkosem na „starého pána", jak ho mezi kamarády v klubu nazýval, a dnes po prvé ho bodla výčitka, jaké do té doby nepocítil. Ano, tu sedí ten starý pán, poněkud již nahrbený a všecek šedivý jak vrabec, s velikými okuláry na nose, píše a píše a počítá a kalkuluje, chvílemi odkládá pero a zamne si bradu, zahlíží se do spousty číslic, chápe se pera, napíše cosi, přeškrtává, a zas jen se zahlíží do papírů. Přišel na nějaký uzel, nemůže se z toho vymotati, a není tu nikoho, kdo by jej z toho vyvedl, kdo by mu poradil. Na konec jen sám si musí poraditi. Ale stará ta hlava jest již umyšlena, unavena. Čtyrycet let stejné, nepřetržité práce zanechalo v něm i na něm patrné stopy — a tuhle vedle něho sedí mladý, zdravý, silný „mladý pán", statný jako tur, který tomu milému starému papá ani v nejmenším věci nemůže poraditi a pomoci, poněvadž ještě sám nic neumí.

Arturovi bylo, jako by měl skočiti, obejmouti otce, políbiti jeho prošedivělou hlavu a říci mu:

„Nech toho, drahý papá, netýrej se tím! Pojď, vyjdeme spolu na čerstvý vzduch, osvěžíš se, vydechneš, a zítra to všechno spolu uděláme. Již jsi unaven."

Ale na něco takového se nezmohl a netroufal si toho. Mezi ním a starým pánem nebylo nikdy podobných objetí a chlácholivých výlevů. Náleželi k sobě rodinou, jménem, ale nikoli srdečným citem a svazkem vroucího pokrevenství. A tu náhle Arturovi projelo hlavou, že vlastně celá jeho rodina netvoří rodinu společných zájmů, družného tepla, důvěřivé sdílnosti. Že nemá společných večerů jako tamhle naproti ta rodina kopytářova či soustružníkova, která sedává den co den nad mísou zemčat a všichni jsou veselí a plni řečí. Sice neslyší, co si povídají, ale huby jim jen jedou, polykají mlaskavě veliká sousta (Arturovi se zdálo, že slyší ten mlaskot), div se neudáví, a potom si ten starý kmotr nasazuje veliké brýle, vytahuje nějakou umouněnou knihu (snad loňský kalendář), předčítá cosi, a potom zase všichni tlachají, nejspíš rokujíce o tom, co právě slyšeli.

U nich nahoře je jinak. Tam jde jeden čehy, druhý hot. A nejdál z rodiny vypadl on, Artur. Nejkrásnější léta jinošská a mladého mužství promrskal s kumpány stejného zrna po hospodách, kavárnách, vinárnách, v nočních doupatech — na „domov" sotva má nějaké vzpomínky.

Podíval se na dopis Leontynin. Z toho se na něj cenil krvavý posměch. Nech toho všeho, Arture,

povídá mu, všechno je ztraceno! Artur by bezmála byl zabrečel, tentokrát vztekem. Ne na Leontynu, nýbrž na sebe. Co všechno měl uměti, věděti! Jestli se tomu všemu mohli naučit ti mouřenínové v pisárně (Artur se teď v duchu hanbil, že to slovo Leontyně napsal), mohl se tomu naučit taky on, a hravě. Ale arci, byla to mamá. Připadlo mu teď přikázání: Cti otce svého i matku svou — a bylo mu hořko.

Toho večera, když zavírali pisárnu, stalo se něco tak podivného, co se stalo vůbec po prvé. Když starý pan Drmola zastrčil klíče, přistoupil k němu Artur a řekl skoro pokorně:

„Papá, dovolil bys, abych dnes šel s tebou?"

Pan Drmola vytřeštil oči.

„Kam pak?"

„Do tvé společnosti. Rád bych s tebou poseděl. Rád bych poznal tvé pány, s kterými stoluješ."

Starý pán rozepjal knoflíky svrchníku a natřásl oběma půlemi, jako by mu náhle bylo nesmírné horko. Tato Arturova žádost byla tak neočekávaná a neuvěřitelná. Do dneška se otci a jakékoli jeho společnosti jen vyhýbal. Dnes pojednou chce s ním. A to znamená, že cosi, čeho se starý pán po všechny ty dni obával, že toto cosi dozrává, blíží se a snad již zítra či pozejtří vpadne do jeho pisárny. Jak by se pan Drmola byl zaradoval, kdyby se byl Artur tak před desíti, ba před pěti lety k němu připojoval, jej provázel, jemu naslouchal, z něho vyzvídal, potřebám závodu se přizpů-

soboval. Tehda ne. Až teď, když hrozí nějaká katastrofa, připravuje si otce, aby mu ponenáhlu změkl a nestrhl žádné hromobití, až praskne, co má prasknouti.

Ach, pan Drmola a hromobití! Nezmohl se ani na to, aby řekl synovi:

„No víš, hochu, nestál jsi o tatíkovu společnost až do dneška, a tak tedy se do toho ani dnes nenuť!“

Nebo to by mohl říci vším právem. Vždyť mu bylo nejednou trpko dost, jak jej syn přezíral. Jak o něm věděl jen, když potřeboval peněz.

Taky teď spolkl hořkou slinu a odpověděl synovi:

„Inu, chceš-li, nebráním ti. Ale budeš se mezi námi nudit, Arture. Víš tam není, taková zábava jako, jako — —“

Rád by byl dopověděl: „Jako v klubu,“ — ale pomlčel, aby mu Artur neřekl něco nemilého. Starý pán se omezoval v hovoru se synem dávno na věci nejnezbytnější, aby ho nijak nevydráždil. Byl všelikou jeho znevažující prostořekostí minulou dostatečně otráven.

„Cožpak se musí člověk stále bavit?“ prohodil Artur.

Jakže, Artur již i zábavy se odříká? Zle je! pomyslil si otec.

A tedy šli. A dnes po prvé ztrávil Artur celý večer s otcem, ve společnosti těch starých „papriků“, a dnes po prvé se s ním vracel v noci domů.

Aby tak byli potkali to onehdejší „nočně“ — nedopouštěj pánbůh!

Netušil starý pán, že se zanedlouho dočká překvapení ještě většího, překvapení, které jej mělo ohromiti.

Konečně tedy uplynuly čtyři neděle, lhůta Leontynou stanovená, dlouhé, nekonečné čtyři neděle. Ještě pan Artur vystřídal s Leontynou několik dopisů, v kterých se sice vystříhal všeho, co by jí bylo mohlo zavdati podnět k podobné lekci, jako byla prvá, ale v kterých byl stále naléhavější a vášnivější. Jen Leontyna nepozbývala rozvahy a míry v svých odpovědech a vedla Artura zdaleka, krotila jej a přece zas posilovala. A pak jedné soboty dostal Artur lísteček:

„Vypršelo! Nezměnilo-li se nic ve Vás, můžete dnes promluviti se svým otcem. A podle toho, jak vypadne jeho odpověď, potom taky s mým tatínkem a maminkou.“

Toho večera tedy, když „mouřenínové“ v pisárně uklidili na svých stolech a dali dobrou noc, těšíce se všichni na zítřejší volnou neděli, a když už jen starý sluha Bartoš stál u dveří se všemi klíči v ruce, aby zamkl, až vyjde i starý pán a mladý pán, řekl k němu Artur:

„Můžete jít, Bartoši. Zamknu sám.“

Bartoš s poníženým pozdravem rád se vyklopýtal z pisárny a z domu, Artur zastrčil závorku, aby již nikdo nepovolaný nevnikl, a vrátil se do pokojíku, kde taky starý pán uklízel svůj stůl.

„Co to, že Bartoš odchází?“ otázal se otec.

„Poslal jsem ho, papá, aby se marně nemeškal. Zamknu pak sám. A tebe prosím, milý papá, abys mi dopřál několika minut. Nebudu tě dlouho zdržovati.“

„Co chceš?“

Na tváři páně Drmolově zračila se tíseň, ba, skoro úlek. Nikdy tu nebyl se synem sám. Když se podíval na Artura, uhodl, že nadešla chvíle.

„Co chceš?“ opakoval. A při tom se opřel rukou o stůl, jako by byl hledal pevnou oporu k vyslechnutí všeho, co by byl nejraději neslyšel.

„Nechceš se posadit, papá?“ otázal se Artur, sám stoje před otcem.

„Snad nebudeš dlouho mluvit,“ bránil se otec. „Rád bych — mám ještě nějakou schůzi — oč pak vlastně — —“

Ach, kéž by už byl venku, na vzduchu! Zdálo se mu, že ho zchvátí nějaký úder, jemuž neodolá.

Artur byl pobledlý, rty se mu chvěly.

„Papá, nechci tě dlouho zdržovat, ale běží mi o věc důležitou. Běží takřka o celý můj další život. Nikdy jsem tě zbytečně neobtěžoval, ale dnes, dnes prosím — —“

Artur se odmlčel. Zpozoroval, jak otcova tvář ztuhla, jak se jeho rty pevně svírají. I sebral všechnu odvahu a pokračoval:

„Papá, milý papá, je mi třicet let. Jsem si vědom, že jsem ti mnoho radostí nepřipravil, avšak jsem pevně odhodlán, že svůj další život zařídím

jinak. A až se tvým vedením oblomím, až se vpravím do všeho, budu ti dojista užitečný. Ale k tomu je třeba, abych sám nabyl spokojenosti a klidu. Papá, nelekej se — rád bych se oženil — —"

Teď pan Drmola bez pobízení usedl, na křeslo dopadl. Tu to jest, co na něj čekalo. Tedy ne směnky, ne dluhy — Artur se chce oženit! Ale to jest ještě horší než za několik tisíc směnek! Neboť Artur se patrně musí oženit. Nic jiného panu Drmolovi v tu chvíli nepřipadlo. Artur se musí oženit!

„Arture!"

Jen to pan Drmola zachroptěl, jako by mu byl někdo hrdlo smyčkou zadrhoval, ale náhle vybuchl:

„Arture! Nechal jsem ti všechnu zvůli, bohužel, byl jsem na tebe sláb. Musil jsem pracovati tuhle dole, abych to někam přivedl, aby se rodině dobře vedlo! Tebe si vzala na starost mamá, ale ta byla ještě slabší. A nemoudrá! Vymstívá se to na nás. Ale nenadál jsem se, že s tebou tak daleko dojde. Jiné pomoci ti není? Byl jsem taky mlád, Arture, ale takových spádů jsem neznal! Když jsem já se ucházel — e, co ti mám povídat! To jsou ty tvé zatracené spolky, Arture, tvé ničemné kamarádství, tvé věčné ponocování. — — Ach ne, Arture, nic ti nevyčítám. Ať jsi žil jak žil, v tom už nic nezměním. Ale snad není všechno ztraceno. Snad je přece nějaká pomoc. Půjdeš k našemu advokátovi, všechno mu řekneš, se vším se svěříš,

srovná se to. Stál jsi mnoho peněz, Arture, ale rád položím několik tisíc — deset tisíc, dvacet tisíc — abych tě vykoupil. Pamatuj na rodinu, Arture!"

Artur byl všecek zmaten prudkým výbuchem otcovým. Něco takového neočekával. Ba, ani nechápal, co tu otec mluví. Sotva že se sebral, aby pronesl:

„Právě že myslím na rodinu, papá —"

„Ach, v tom to jest, Arture. Zapletl ses někde — mlč, neříkej mi žádné jméno, nechci nic vědět, nikoho znát. Nevolal jsi mne k tomu dříve, nevolej mne k tomu teď! Ach, výborná slečinka! Políčila si na mladého Drmolu, a pan Artur vlez' do pasti. A teď — slečinka bude chovat — pojďte, pane Arture, abych měla tatínka do matriky. Nu ano, mladý pan Drmola — —"

Starý pán se až zajíkal, jeho tvář skoro modrala. Nesmírným rozčilením se všecek chvěl, podlaha se pod ním vlnila; bylo mu, jako by se bylo nad ním a kolem něho hroutilo vše, co léta budoval. Posud bezúhonný dům Drmolův se řítí a pohřbí jej v svých troskách.

Z Arturových očí vytryskly slzy.

„Ale papá, o čem to mluvíš! Není žádné slečinky, která by chovala, nejedná se o matriku! Ucházím se o dívku z nejlepší rodiny, které se nikdo na světě nesmí dotknouti! Ucházím se o slečnu Sobotovou — —"

„O kterou Sobotovou?"

„O slečnu Leontynu Sobotovou, o dceru tvého

dobrého známého, obchodního přítele, pana Alexandra Soboty — —"

„Arture!"

Pan Drmola to vykřikl, až se skleněné přepažení písárničky zatřáslo, až okno zařinčelo. Rázem se změnil výraz jeho tváře, oči se vypoulily, líce otcovo se rozesmálo jako masopustní škraboška. A starý pán se vymrštil z křesla.

„Arture!" vykřikl po druhé. „Slečnu Leontynu — Alexandra Soboty — slyším dobře? A slečna Leontyna — vezme si tě?"

„Doufám, papá!"

„Ježíšmarjá, Arture, ty chlapče taškářská, tys mi dal! Vždyť jsem myslil, že mě mrtvice raní! A zatím, slečna Leontyna!"

Pan Drmola se sápal po Arturovi, objal ho, přitiskl jej na prsa a po dlouhých letech ulpělo na rtech synových bouřlivé zas první políbení otcovské. Mokré, mlaskavé políbení, až se zuby obou mužů srazily, ale políbení tak radostné. Artur cítil, jak to hrudí otcovou lomcuje, cítil, jak jej starý pán svírá silou, které by se do něho byl nenadál.

„Leontýnu!" volal otec, když se od syna odtrhl. „Leontynu! Tedy ano, hochu, ožeň se, žehnám jí i tobě, hochu. A jí žehnám, nebo se mi zdá, že ona tě obrátila — ta zlatá, dobrá holka, kterou ti může závidět celý svět. Až to uslyší mamá — neví o tom ještě?"

„Ne, papá, a ještě jí nic neříkej. Musím dříve promluvit s panem Sobotou — a s Leontynou."

„Promluv, Arture, promluv — oba promluvíme — ale jen jestli to vydržím, abych mamá nic neřekl. Kdybys věděl, chlapče, čeho jsem se obával — cos mi připravil — ale nic, nic — už se nebojím ničeho — jen se bojím, aby Leontyna neřekla ne! A teď pojď — čert vzal schůzi — nepůjdu nikam, půjdeme spolu. — Leontyna! Bůh tě požehnej, holka drahá, tys nám ho zachránila, vrátila, tys nám ho po druhé přivedla na svět!“

Panu Drmolovi řinulo se z očí, přetékala ústa; hledal kapesní šátek, chopil se kancelářského utěráku, mnul si oči, otíral ústa, chvěl se radostným rozčilením. A teď Artur se obával, aby starého pána neranila mrtvice z radosti. Ale neranila. Za malou chvíli vycházeli oba z pisárny.

XIV.

ARTUR U RODIČŮ LEONTYNINÝCH.

Za všechna minulá léta, jež ztrávil pod střechou otcovskou, nepocítil Artur takové lahody v nitru, jako toho sobotního večera, když po svém vyznání s otcem odcházel. Všecko jeho okolí rázem nabylo jiné, smířlivější, ba důvěrné tvářnosti. Kontoárek starého pána pozbyl své tísnivosti, velká pisárna nevlídné šerosti. Dvojí zacvaknutí v zámku volalo k němu: „Na shledanou v pondělí!“ A železná hruška, svírající těsně dvě mocná ocelová oka veřejí, pravila k němu: „Jdi bez starostí, ochráním bezpečně otcův i tvůj majetek.“ A širokým klenutým průjezdem hučelo dobrácky: „Vraťte se zdrávi!“ Všechny ty mrtvé věci pojednou nabyly řeči, hovořily svým způsobem k Arturovi. A když překročil kamenný práh domovní a když jej otec ujal pod loktem a řekl k němu: „Pojď, hochu, pojď!“ — tu Artura zalilo blahé, ale i zahanbující vědomí, že teprv dnes našel něco, o čem nevěděl, že mu již celých třicet let náleží. Netušil, že v touž

chvíli šlehlo hlavou otcovou, kterak dnes, po rozmluvě se synem, jež započala tak dusivě, jako by měla vésti k nějakému tragickému konci, šťastně nabyl něčeho, co již dlouhá léta pokládal za ztracené. V tento večer přiblížila se k sobě dvě srdce, která se vlastně ve svém tlukotu neměla nikdy rozcházeti.

Otcova paže syna téměř podpírala, jako by jej tím udobřovala za všechna nevlídná slova, která k němu otcova ústa před chvílí pronesla. Jako by jej byla dokonce odprošovala. A tu Artur otcovu ruku stiskl, náhle ji povznesl a políbil.

Až se starý pan Drmola ulekl.

„Co tě to napadá, hochu!"

„Děkuju ti, tatínku, děkuju za všechno."

A pokračoval:

„Ty tedy se mnou souhlasíš? Jsi srozuměn se vším, co jsem ti řekl, tatínku?"

Starý pán se podíval na syna pohledem, jakého Artur nepamatoval, ale neodpověděl hned zpříma na otázku, ze které mu o sluch mile zavadilo toliko jediné slovo — slovo, které z úst Arturových slyšel dnes po prvé.

„Výborně, hochu! Tatínku — tatínku! A při tom zůstaň. Ani nevíš, jak mi chvílemi bylo protivné to mazlivé, kocavé papá. Víš, až se mi někdy zdálo, že ani nejsem otcem jako jiní otcové. Že jsem takovým pouhým papá per prokura, rozumíš? Ale to nám zavedla maminka, již od dětství, a pak při tom zůstalo."

Tu se pan Drmola zarazil a jako by byl nechtěl tuto chvíli vzácného dorozumění pokaliti ani stínem nějaké nevážnosti k choti své a matce, dodal rychle:

„Ovšem to maminka dobře myslila, hochu, toť se ví. Ale nějak se mi to pro nás nehodí. A tak tedy jen mi říkej tatínku, a třeba táto, — zní mi to mnohem srdečněji. — A zdali souhlasím? Jsem-li srozuměn? Což jsem to již neřekl? Kterak bych nebyl! Nic jiného jsem si nepřál. A dávno jsem si toho přál, hochu milý. Byly večery a noci, kdy nemoha spáti, nemyslil jsem na nic jiného, než aby ses šťastně oženil. Což pak mě tu ještě něco čeká? Hochu, vždyť se ponenáhlu schyluje k mé bilanci životní, mé konto se pomaloučku uzavírá, jednoho dne přijde, co přijíti musí, tedy dvě tlusté čáry pod mé saldo — a starý Drmola bude vyřízen, nadobro zúčtován, založen do registratury. A všechno se přenese na nový účet, na tvůj účet! Nemám-li pravdu?“

„Ach, tatínku, o tom teď nemluv, prosím tě. Je tě zde a bude ještě dlouho třeba, a nejvíce tě budu potřebovat já!“

„Nu, dobrá, hochu. Vždyť já neutíkám — ale taky ničemu neuteku, to dobře víš. — A pak, hochu milý... Byla-li někdy chvíle, že mě život mrzel — ačkoli jsem tak hříšných myšlenek neměl často — teď teprv mě neomrzí. Teď bych tu byl rád ještě hodně dlouho s vámi! Ty se oženíš, Dolfa, dá Pánbůh, se provdá, a to snad víš, co mne čeká? Budu dědečkem, hochu — —“

Starý pán umlkl. Artur se podíval úkradmo na otce, viděl, jak pevně sevřel rty, aby se mu neroztřásly, a viděl, jak jeho sivé zraky plavou v horké vláze, jako před chvílí tam v pisárně. V tu chvíli Artur pocítil, jak mu srdce mocně zabušilo, jako by se bylo náhle v hrudi domáhalo většího prostoru. Jakou to krásnou chvíli připravil otci! Zdali je sám hoden tohoto otcovského pohnutí? —

A po tomto večeru přišla neděle. Artur se nemohl dočkati jejího krásného dopoledne, poněvadž doufal — — — Nu ano, doufal, že konečně zas uvidí Leontynu. Zrána byl první na nohou. A toho rána byl prvním kupcem u květináře. Poručil si krásnou kytici, kterou poslal do povědomého domu v třídě Jungmannově. A k ní připojil navštívenku s těmito řádky:

„Dovolíte-liž, Leontyno drahá, abych Vás uviděl zase po mši svaté na témž místě jako posledně?"

Před čtyřmi, před pěti nedělemi nebyl by z úst vypustil ta dvě slova „mše svatá", nadtož aby je byl napsal. Leda snad pro nějakou švandu. Byl by se sám sobě hlasitě zasmál, jako by byli učinili všichni jeho kamarádi z Nějakého klubu. Nebo v té věci byli všichni zajedno, stejného mínění. Ale od oné chvíle, kdy se k němu Leontyna po prvé blížila z kostela, kdy poznal anebo jen zcela neuvědoměle potušil, že jsou věci, k nimž ona přistupuje s úctou a od nichž se vrací s myslí povznesenou a posílenou, již nic takového mu ne-

mohlo býti předmětem úsměšku. Co s ní souvisí, vše mu jest nedotknutelné. Kdyby mu bylo bývalo dáno, aby se o tom hluboko zamyslil, aby někdejšího „sebe" srovnával s dnešním, byl by snad sám nad sebou užasl. Ale té schopnosti ještě neměl. Jeho lehkovážná, vznětlivá povaha přijímala vše tak, jak to samo přicházelo.

Ani odpovědi na svůj dotaz si nevyžadoval. „Kdokoli vám otevře, tomu odevzdejte kytici a hned se ztraťte," nařizoval poslu, „na nic nečekejte!"

Nebo kdyby odpověď — mimo nadání — měla vyznítí záporně, byl by připraven o dvě, o tři hodiny blahé naděje, krásného těšení. O to se nechtěl oloupiti.

A v hodinu, kdy mohl souditi, že Leontyna jest již v kostele, zamířil k pomníku Jungmannovu. Domníval-li se však, že tu klidně vyčká, mýlil se. Plynuly minuty, ubíhala půlhodina smrtelně dlouhá, Artura se zmáhal hrozný nepokoj. Nečeká-liž marně?

A konečně neodolal. Popocházel blíž a blíže k budově, až vnikl do nádvoří, až vstoupil do chrámu. Chtěl se přesvědčiti, je-li tu, koho hledá. Ale jaká snaha pošetilá! Chrám byl naplněn až ke dveřím, v té směsici ztrácela se každá jednotlivá postava. A je-li blízko oltáře, kterak by ji mohl spatřiti?

Chlad kostela, zvuky varhan, které k jeho sluchu doléhaly jako mořský příboj, táhlý zpěv

od oltáře a hlaholivé odpovědi zpěváků na kůru a zas modlitba shromážděné obce — to vše jej až krušilo. Léta již něčeho takového nebyl účasten, a teď jej obestřela tíseň, nepozná-li na něm všechno okolí, že sem nikterak nevstoupil pro pobožnost, ale z příčiny docela jiné. A nakonec — není-li tu Leontyna? Neměl tu stání, musil ven!

Bylo po mši, proud lidí se vyvalil z chrámu, naplnil náměstí. Artur se kryl pomníkem tak, aby každého viděl, ale sám aby nebyl hned zpozorován.

A tu, konečně, tu vychází Leontyna! A její levice třímá několik květů, a ty jsou z kytice, kterou jí ráno poslal. Artur je poznává. Při tomto pohledu vynořila se mu nejasná vzpomínka, že kdesi ve Starém zákoně se děje zmínka o nějakém ptáku, který se — když vody potopy opadaly — vracel do archy Noemovy s olivovou ratolestí... Ach, ano, holubice to byla, šťastný posel, že hněv nebes pominul.

Leontyno, holubice má drahá! zajásalo v něm. Dlouhé neděle ji neviděl, a nikdy se mu nezdála tak krásná jako dnes. A tak vážná se blížila, skoro posvátná.

Spatřila jej, a jako když lehounkými mráčky slunko prosvitne, kmitl jí na tváři jemný, sotva znatelný úsměv.

Artura stálo námahu, aby ji pozdravil, jak byl jejím dnešním zjevem oslněn. A šeptem dodal:

„Děkuji vám, Leontyno drahá, že jste přišla. Již jsem se obával..."

„Bylo tak ujednáno, pane Arture. Čtyři neděle minuly."

„Ano, Leontynko. Dlouhé, nekonečné čtyři neděle. Ale již jsou za mnou, přečkal jsem je — jak se mi stýskalo! Sama jste dojista nikdy takového stesku nepocítila. Doufám, že již nikdy od vás nebudu tak dlouho odloučen."

„Byl jste hodný po všechen ten čas, pane Arture?"

Leontyniny temné zraky utkvěly na Arturovi pronikavým, zpytavým pohledem.

Artur se zarděl, jako by byl uhádal divné, zahanbující podezření. Vzpomněl si na jistý noční výjev.

„Leontyno — —"!

„Tedy byl. Věřím vám. A co jiného mi máte říci?"

„Včera jsem se vyznal svému otci, Leontyno."

„Co vám odpověděl?"

„Je šťasten, že doufám ve spojení s vámi. Blahořečil vám, že jste mu vrátila syna, žehnal vám. Radostí zaslzel, drahá Leontyno! A já jsem našel otce."

„Nikdy jste se o něj neměl připravit, Arture. Ztracená ta léta se vám nevrátí. Ale hlavně jemu se nevrátí."

Artur se zasmušil. Pojednou vzhlédl k dívce.

„Leontyno, oč jsem jej připravil, vy mu nahradíte svou dobrotou. Desateronásobně. Tím, že jeho syna uděláte šťastným. Ach, kdybyste věděla, čeho se obával, jakým podezřením se užíral!"

„Taky to mi povíte, Arture. Ale nyní: kdy hodláte promluviti s mým otcem?“

„Dovolujete mi to, Leontyno?“

„Dovoluji, Arture. A ráda bych věděla určitou chvíli, abych při tom nebyla. Vzdálím se z pisárny — ne, nepřijdu tam vůbec.“

„Zlatá Leontynko! Tedy co nejdříve. Přijdeme třeba zítra.“

„Přijdeme? Kdo ještě? podivila se Leontyna.

Artur se trochu zarazil.

„Otec chce přijíti se mnou.“

„Arture, můj otec dojista by neřekl nic, co by neměl slyšeti váš otec, co by se ho nemile dotklo. Přece však myslím, abyste nejprve promluvil sám, a pak teprve přijďte s tatínkem. Nebo jeho bude třeba, aby byla ujednána také obchodní stránka věci. Chápete, pravda-li, že ani na tu nesmí býti zapomenuto?“

„Sice to nechápu, drahá Leontynko, jako vůbec nechápu nic, co je mimo vás a mne, ale zachovám se po vašem přání a rozkaze. Půjdu k vašemu milému otci, abych požádal za vaši ruku. Kdy to mám udělat?“

Leontyna pohlédla na hodinky v náramku na levici a po kraťoučkém rozmýšlení řekla:

„Otec je doma, maminka tuším také. Chcete-li, můžete k nám jíti hned. Počkám na vás někde.“

Artur se zhrozil, jeho odvaha náhle poklesla.

„Pro Krista pána, Leontynko zlatá! Nejsem na to připraven!“

„K tomu není třeba dlouhých příprav, Arture. Víte dobře, co chcete, a těch několik slov shledáte. Jděte, radím vám. Jsem sice prosta veškeré pověry, ale je neděle — a neděle je šťastný den.“

Usmála se.

„Vždyť nejsem v černých šatech, Leontynko!“

„To již ani není moderní, Arture. Vypadáte velmi elegantně. Jděte. Vaše váhání nesvědčí o veliké srdnatosti. Přála bych si muže různých činů. Měl jste plné čtyři neděle na rozmyšlenou.“

„To je pravda, Leontynko. Uložila jste mi dlouhou karanténu.“

Leontyna se tomu slovu zasmála.

„Nuže?“

Artur sáhl po šátku, otřel čelo, a náhle řekl:

„Jdu tedy, Leontyno.“

A ještě zažebral:

„Aspoň kdybyste mi dala posilu, srdce mé drahé!“ A ukazuje na květy v její ruce: „Aspoň kvítek na cestu. Jsou posvěceny vaší rukou.“

Leontyna vybrala nejhezčí květ ze své kytičky, ponesla jej vzhůru, jako by k němu chtěla přivoněti, sklonila hlavu — a přitiskla květ na rty. Podávajíc jej Arturovi, řekla skoro šeptem:

„Jděte, Arture, a provázej vás Pánbůh. Očekávám vás u vodotrysku na Karlově náměstí.“

Byli v tu chvíli v ulici Spálené, a na rohu Lazarské se rozešli.

Artur se již neobrátil, avšak Leontyna hleděla chvilku za ním.

„Jdi, hochu!“ letělo jí hlavou. „Jsi vlastně na počátku své zkoušky. Kéž taky tu máš za sebou — a kéž taky já! Teprv pak poznám, nezmýlila-li jsem se v tobě.“

Artur zmizel za rohem ulice. Srdce Leontynino se mocně rozbušilo. Rozhlížejíc se po svém okolí a přece nikoho nevidouc, jak byla zaměstnána vlastním nitrem, kráčela volnými kroky vzhůru do sadu na náměstí. Zdálo se jí, že vzduchem cosi ševelí. Vanul mírný vítr, ale dívka to sotva pocítila. A v duchu počítala: „Teď došel k domu — teď kráčí chodbou — teď stoupá do patra — stanul u dveří — Terina mu otvírá...“

A snad právě v tu chvíli Terina po šetrném zazvonění skutečně Arturovi otvírala.

„Jejej!“ zvolala překvapena, a šeptem dodala: „Slečna není doma, šla do kostela — ale teď už je dávno po kostele.“

„Nepřicházím k slečně, Terinko. Ohlaste mě panu Sobotovi.“

„Milostpánovi?“ podivilo se děvče. Ale již tedy Artura pobídla do salonku a chvátala do pokoje pánova.

Za několik okamžiků stál Artur před panem Sobotou. Bylo zřejmo, že domácí pán je překvapen.

„To je návštěva, které jsem se věru nenadál. Mladý pan Drmola! Sedněte, prosím, a čím vám mohu posloužiti?“

„Dovolte, velectěný pane Soboto, abych po-

stál. Nesluší mi seděti při prosbě, kterou vám chci přednésti."

Pan Sobota podíval se zpytavě na Artura, tak zpytavě, až se Artur zakolísal. Zaťal prsty obou rukou, aby se tím ztužil.

„Mluvte, pane Drmolo."

Artur ještě zápasil. Snad přece neměl uposlechnouti slečny Leontyny. Ale pohledu páně Sobotovu se neuhnul. Kdyby tak učinil, je ztracen, tušil to.

„Pane Soboto, přicházím s prosbou, na jejímž splnění závisí štěstí mého života. Žádám vás o ruku slečny Leontyny."

Teď se nezdálo, že pan Sobota jest udiven a překvapen. Svěřila se mu snad jeho choť s návštěvou paní Drmolové? Pověděla mu o jejích námluvách?

Stál posud před Arturem a stále naň pevně hleděl, jako by mu chtěl proniknouti na dno nitra. Konečně jej ujal za ruku, dovedl jej ke křeslu a řekl:

„Nyní snad se můžete posaditi, pane Drmolo."

A když taky sám usedl, započal:

„Žádáte si Leontyny. To jest věc velmi vážná. Ví o tom vaše rodina?"

„Včera jsem se svěřil svému otci, pane Soboto. Naplnilo ho to radostí. Chtěl mě k vám provázet, ale rozhodl jsem se, že vás nejprve požádám sám. Doufám, že mi to nevyložíte ve zlé. Neoslyšíte-li mne, přivedu k vám otce. A prosím, snažně prosím, abyste mne neoslyšel..."

„Opakuji vám, pane Drmolo, že to jest věc velmi vážná. Zmínil jste se o štěstí svého života. Dovolte, abych se vás otázal: soudíte, že i má dcera by s vámi byla šťastna?“

Arturovi se hrdlo stahovalo. Vší silou se překonával, aby mohl odpověděti.

„Drahý pane Soboto, nemám jiné touhy, nemám horoucnější snahy a vůle než učiniti ji šťastnou, spokojenou. Miluji ji nade vše na světě!“

„Pane Arture Drmolo, odpovězte mi upřímně na tuto otázku: ví moje dcera o tom, s jakou žádostí ke mně přicházíte?“

„Ví, pane Soboto.“

„Souhlasila má dcera s tím, abyste tak učinil?“

„Slečna Leontyna mi k tomu dala své svolení.“

Pan Sobota se vzchopil s křesla.

„Pak se mi zdá, pane Drmolo, že vás nemohu odmítnouti. Vychoval jsem svou dceru tak, aby o své budoucnosti dovedla rozhodovati. A musím dodati, že se Leontyna i sama vychovávala. Po tom, co jste mi řekl, soudím, že vás naše Leontyna zná lépe než já. — Dovolíte-li mi, abych oznámil také své choti, co jste mi právě řekl? Abych ji zavolal?“

„Prosím za to, pane Soboto.“

Pan Sobota stiskl knoflík elektrického zvonku a ve dveřích se objevila Terinka.

„Že prosím paní, aby na chvilku přišla.“

Po několika vteřinách vstoupila paní Sobotová.

„Ženuško, uslyšíš velikou novinu. Pan Drmola právě mne požádal za ruku Leontyninu a tato žádost i tebe se týká. Leontyna je s panem Drmolou srozuměna, Leontyna souhlasila, aby k nám se svou žádosti přišel. Ptám se nyní, jak ty odpovíš?"

„Nevím, otče milý, jak jsi panu Arturovi odpověděl, jak mu chceš odpověděti. Cokoli řekneš, ve všem jsem s tebou zajedno."

Pan Sobota se obrátil k Arturovi:

„Pane Drmolo, řekl jsem vám, že proti volbě své dcery nemám námitky, nemá tedy námitky ani má choť. Přes to musím i Leontynu vyslechnouti, promluviti s ní. A podle toho, jakou zprávu vám podá, budu neb nebudu očekávati návštěvu vašeho milého a váženého otce. Jste spokojen?"

„Pane Soboto!" zvolal Artur všecek šťasten. Potom uchvátil ruku paní Sobotové, pokrýval ji polibky a volal zajíkavě:

„Drahá, milostivá paní, jak vám mám děkovat!"

Paní Sobotové zaleskly se slzy v očích.

„Vaším díkem budiž toto, pane Arture: nechť jest naše dcera s vámi šťastna. Jiného pro sebe nežádám — pro ni všechno! Ať je s vámi šťastna tak, jako jsem já byla po všechen život se svým Alexandrem."

Odnímajíc jemně pravici Arturovi, podala ji svému choti. Pan Alexandr Sobota ji políbil.

Hlas paní Sobotové se rozechvíval, když pronášela k Arturovi:

„Pane Arture, zachovejte se i vy k Leontyně po pětadvacíti letech podobně, a budu žehnati té chvíli, kdy jste překročil náš práh.“

O chvíli později Artur kráčel, chvátal, kvapil, ba uháněl třídou Jungmannovou vzhůru do sadu na Karlovo náměstí.

XV.

ARTUR ŽENICHEM. — JAK HO UVÍTALA MAMÁ.

Udychtěn dochvátal Artur do sadu na Karlově náměstí. V tu dobu nebylo tam již mnoho procházečů. Jen jednotliví chodci se ještě trousili po cestách sadových a po chodnících mimo sady. Artur se nemusil ani na hodinky podívat, aby uhodl, že je po poledni, že může být půl jedné. Dvakráte za den uhodneš v Praze bez hodinek a bez věží s hodinami, kolik asi udeřilo. To jest v poledne a k osmé večerní. Do té hodiny se „promenádou" na nejživějších ulicích pražských sotva prodereš. Pražské lidstvo se valí všemi směry jak o nějaké národní slavnosti. O čtvrt hodiny později nejživější ulice pražské i parky vymírají. V tu dobu Praha po starém zvyku sousedsky obědvá a večeří. Chodníky jsou jen pořídku oživeny chodci, z jejichž vzezření snadno poznáš, kdo se do půl jedné pozapomenul někde ve vinárně a teď spěchá, aby svou domácnost nenašel příliš nahnutou, než doběhne;

nebo kdo jest pozván do nějaké rodiny vznešenější, kde obědvají až o jedné, a ten se ubírá kroky slavnostními; rozšiřuje hrudník a nabírá vzduchu plnými plicemi a zas jej jako měchem vydechuje — to proto, aby si pořídil co nejlepší chuť k jídlu a dokonale užil vyčastování u přátel či mecenášů; nebo konečně potkáváš osamělce, kteří nenáležejí ni k prvnímu, ni k druhému druhu opozdilců. To jsou lidé beze vší domácnosti vůbec. Nemají krbu vlastního a nemají nikoho, kdo by je pozval k svému. To jsou strávníci hospodští, kteří denně a již dlouhá léta hledají lepší hospodu, přívětivějšího krčmáře, úslužnějšího pana vrchního, polévky ze silnější káranské vody, křehčí maso, úpravnější moučník. Je neděle, i lámou si hlavu, kam by zašli dnes, neboť právě včera je v posavadním „krmení" cosi dohřálo. Na každém rohu se zastavují nerozhodně, mají-li již zahnouti vpravo či vlevo, a beznadějně se šinou dále. Čím déle budou otáleti, tím vodnatější polévky se jim dostane. Vědí to, a přes to se nemohou odhodlati.

Takových postav minul Artur několik, chvátaje teď za Leontynou, několik to ukázek všech tří druhů nedělních opozdilců, a jeho spěch byl tak nápadný, že se za ním skoro všichni ohlédli, aby viděli, koho to honí. Ale nikde nikdo neutíkal, všady bylo klidno. A tak všichni zvědavci usoudili pevně, že neznámý tento muž nikoho nehoní, nýbrž sám před někým utíká. Pak se rozhlíželi po stihateli, ale ani toho nikde nebylo. A tak všichni šli dále po svých a pan Artur dál ubíhal.

Konečně, konečně spatřil, koho hledal. Tam v hořejší části sadu Leontyna obcházela vodojem s vodotryskem, volně, klidně, zřejmě beze všeho nepokoje a rozčilení. Ani se neohlédla, zdali se Artur již vrací. Artur se musil zastaviti, aby vydechl, a pak mírnějším pochodem docházel. Teď teprv, když zaslechla kroky po písku chroupající, obrátila se.

Zdálo se jí, že Artur přichází příliš brzy. Tak jí ta chvíle utekla, tak byla ponořena v své myšlenky. A proto se otázala:

„Což naši nebyli doma?"

„Byli, drahá Leontyno. Pan otec i paní máti."

„Jak jste pořídil, Arture?"

„Šťastně, Leontynko zlatá. Sice váš pan otec nebyl příliš nadšen, jak mi se zdálo, ale to si vysvětluji tím, že byl překvapen."

„A svolil?"

„Rozhodnutí je zůstaveno vám, drahá Leontyno. Váš tatínek chce s vámi pohovořiti. Na vás to závisí."

„Myslila jsem si to."

„A vy tedy, Leontyno? Co řeknete svému otci, mamince?"

„Kdybych do té chvíle byla nevěděla, jak odpovím, Arture, nebyla bych vás tam poslala. Nuže, odpovím otci i matce, že si pana Artura Drmolu hodlám vzíti. Slyšíte, Arture? Hodlám si vás vzíti. A teď teprv — zdá se mi — je mi jasný

smysl vaší otázky, kterou jste ke mně pronesl, když jste přišel po prvé se svým návrhem a když jste se ptal, vezmu-li si vás nebo chci-li, abyste si vy vzal mne. Dnes vám odpovídám: Leontyna tedy si vezme Artura. Zapamatujte si dobře: Leontyna si vás vezme."

„To je mi všechno jedno, srdíčko drahé! Jen když vás budu mít."

„Snad mne nebudete míti tak hned, jak se domníváte, Arture."

Tato slova zněla tak vážně, že se Artur velmi zarazil. Hned potom však vybuchl:

„Ale Ježíšmarjá, Leontynko drahá, jaképak ještě průtahy? Můj otec souhlasí, váš tatínek a maminka souhlasí, vy souhlasíte — tedy jaké odklady? Myslím, že za šest neděl — a vlastně, poněvadž není žádných překážek — třeba za čtyři neděle může být všechno vyřízeno."

„Počítáte dobře, Arture; a přece na vše nemyslíte. Dejme tomu, že by v tu chvíli, kdy se vrátíme z kostela domů, přišel kdokoli a řekl: Arture, je nezbytno, abyste se ihned, bez meškání vydal na důležitou cestu, která potrvá tři měsíce..."

„Tedy bych nejel!" vyhrkl Artur.

„Opakuji vám, Arture, kdybyste musil jeti..."

„Ale kdo by mě mohl nutiti?"

„Naléhavé okolnosti, Arture. Tak naléhavé, že byste se nesměl vzpírati."

„Není na světě člověka, který by mi to mohl poručiti!"

„On by neporoučel. Ukládal by vám to.“

„Nevím o nikom, kdo by mi v ten den mohl něco podobného uložiti.“

„Což kdybych vám takovou cestu uložila já sama?“

Artur úžasem vyvalil oči, s otevřenými ústy hleděl na dívku.

„Vy byste mě v den sňatku někam poslala?“

„Řekla jsem: dejme tomu, Arture.“

Teď se Artur zasmál.

„Leontynko drahá, tuť by byla lehká pomoc. Vzal bych vás s sebou.“

„Já bych však nešla, Arture, já bych zůstala doma. Musila bych zůstati doma.“

Artur hleděl na Leontynu jak vyjeven.

„Leontynko, teď věru nevím, čí jsem. Nerozumím naprosto ničemu. Dejme tomu, pravíte vy. Na to tedy odpovídám: dejme tomu, že nikdo s takovým nápadem nepřijde, že tedy nikam nepojedu a že zůstanu doma. S vámi. U vás. Nic na světě mne od vás neodloučí. — Ale proč o tom vůbec mluvíme? Jaké to máte přepodivné nápady, drahá Leontynko? Chcete mě škádlit? Ve chvíli, kdy se všecek šťasten vracím od vašich rodičů, kteří proti našemu sňatku nic nenamítají?“

„Není mi do škádlení, Arture. Ale vzpomeňte si, co jste mi slíbil, co jste přisahal, když jsme před pěti, šesti nedělemi stáli na baště pod Černou věží na Hradčanech. Že budete trpělivý.“

„A nedokázal jsem to, Leontynko? Uposlechl

jsem vás ve všem jako děcko. Poručila jste mi: čtyři neděle mne neuvidíš, nepromluvíš se mnou. Nevím, kolikáté je to přikázání v desateru, ale já vás tedy neviděl, nepromluvil s vámi. A teď, když se všecek třesu nedočkavostí, abych si vás odvedl domů, chcete mě poslati na dalekou cestu, na tři měsíce...“

„Právě tato vaše nedočkavost mě jaksi zastrašuje, Arture. Podívejte se na mne. Odhodlala jsem se, svolila jsem, a přece nejsem nedočkavá.“

„Nu ano, Leontynko, jste dívka — — —“

„A ještě něco, Arture, když jste se toho dotkl. Řekl jste: abych si vás odvedl domů. Myslím, že těm slovům rozumím, jak jste je mínil. Arture, vy si mne domů neodvedete. Já si odvedu vás. Neodejdu z domu otcovského. Bude tam dost místa pro naši domácnost.“

„Jak to, Leontyno? S vašimi rodiči — pod jedním stropem? To byste byla stále maminčina Leontynka, a ne má!“

„Než dojde k našemu sňatku, Arture, uprázdní se byt ve třetím patře, menší sice než náš, ale dostatečný. Počítám s tím od té chvíle, kdy jsem se rozhodla pro společný život s vámi.“

„Ale to zůstanete stále maminčina, Leontynko,“ řekl Artur žalostně. „Budete víc u ní než u mne.“

„Nebojte se, Arture; nejsem z rozmazlených. A nebojte se nikterak mé matky. Ano, čtu vám z očí jedno slovo, které jste v svém klubu dojista

nikdy bez úšklebku nepronesli: Tchyně! Ale má matka nikdy nebude tchyní ve smyslu vašich útržků a vtipů. V tom se spolehněte nejenom na ni, ale hlavně na mne. Krom toho, Arture: vy jste doma dvě děti. Odejdete-li z domova, zbude vaší mamince sestřička vaše Dolfinka — ovšem jen do té chvíle, než se taky provdá. Ale zatím jedno dítě jí zbude. Já však jsem samojediná, Kdybych odešla, zpustl by náš dům. Chápete to?"

„Hleďte, Leontynko, jak jste se podřekla. Tedy přece jen chcete, byste měla maminku pod střechou a maminka vás. Budu tam jako pouhý přílepek..."

„Mýlíte se, Arture. Budete pánem své domácnosti, hlavou své rodiny, a to i tehdy, kdyby na vašem domě zavěsili novou firmu Tomáš Drmola a syn, anebo na našem Alexandr Sobota a zeť. Neboť i k tomu někdy dojde. Mé matce stačí vědomí, že mě má na blízku, že žiji o několik schodů výše nad ní. Dojista že budu své rodiče s vámi navštěvovat, jako taky budeme navštěvovat vaši rodinu. Ale ubezpečuji vás, že nikdo z našich se nebude vměšovati v naši domácnost, v náš společný důvěrný život. Otec na to vůbec nemá času a nemluví ani mé matce do domácnosti. Matku pak jsem vychovala v svých zásadách. Neusmívejte se tomu, Arture. Vychovala jsem ji tak. Máte-li však přece obavy, nedůvěřujete-li mé matce ani mně, máte ještě dost času na rozmyšlenou."

Artur teprv po hodné pomlčce řekl:

„Ach, vy líbezná mučitelko! Víte dobře, že si již nic nerozmyslím.“

Leontyna pokračovala:

„Krom toho, Arture, a beze vší zlomyslnosti připomínám vám, kterak jste se vyjádřil tehda na Petříně, mluvě o své sestřičce. Kasal jste se, že svou budoucí domácnost obeženete hlubokým příkopem a přes příkop zřídíte zdvíhací most, aby mi Dolfinka život neotrávila.“

„Jakou vy máte paměť, Leontynko,“ povzdychl Artur. „Ano, to jsem řekl, a nyní se třepetám ve vlastní léčce.“

„Ne tak, Arture! Nemám žádné obavy z vaší milé sestřičky, naopak doufám, že budeme nejlepšími přítelkyněmi. Sestra mého chotě bude i mou sestrou — mně ani vám nebude třeba žádného hlubokého příkopu. Chci býti zadobře s celým světem a hlavně s rodinou svého muže. Nikomu vás nechci odciziti. Především však musíme náležeti sobě. Nuže, Arture, vzpíráte se ještě bydleti se mnou v domě mých rodičů?“

„Ne, drahá Leontyno, již pranic nenamítám. Vidím, že uvažujete zraleji než já. Vidím, že mi nezbývá než podrobiti se vám.“

„Pamatujte si to slovo, Arture! Ještě nějakou chvíli budete se podrobovati vy — a pak po celý život budu podrobená já. Je to náš osud. Věřte mi, že se mi ani nezazdálo, abych se domáhala vlády v domě. Ta náleží muži. Ale ten muž musí mít

rozum, Arture, a musí vládnouti tak, aby žena nepocítila jeho tvrdé ruky. Soudíte, že to dovedete?"

„Doufám, Leontyno, že mě tomu naučíte."

Artur sáhl po pravici Leontynině a poceloval ji. Nedbal toho, zdali ho někdo uvidí, ale v parku bylo dávno jak vymeteno.

„A teď půjdeme domů, Arture. Mohu si pomysliti, jak netrpělivě mě naši očekávají."

„A smím vás ještě dnes viděti, Leontyno? Odpoledne — navečer?"

„Ne, Arture. Dnešní neděle náleží mým rodičům. Je to prvá a jediná neděle svého rázu v celém jejich i mém životě. Budou se mnou hovořit o mé budoucnosti, budou se tázati a musím odpovídat. Sotva si můžete pomyslit, jaký to den jste mým rodičům připravil. Dneškem se počínají se mnou loučiti. Dcera se vdává, v tom je zpravidla cosi radostného. Ale dcera se chystá k odletu z rodného hnízda, v neznámý osud, a v tom je vždy mnoho tesklivého. Můj otec se bude zamýšleti ve všeliké úvahy, maminka se dojista rozpláče — možná, že ani já se tomu neubráním. A potom všichni tři vyjdeme na procházku. Nechte nás dnes, Arture! Za šest neděl budeme choditi spolu."

„Snad za čtyři, Leontynko!" zvolal Artur žadonivě.

„Snad, Arture. Ačkoliv — proč tak násilně zkracovati dobu, která se nám už nikdy nevrátí?"

Artur neodpovídal. V hlavě mu šumělo. Přál

si v duchu, aby mu ta poslední lhůta minula tak rychle, jak Jaromilu celý rok v oné krásné pohádce, jak půl života onomu ovčáku, jenž vstoupil do rozevřené hadí skály.

Byli u domu. Leontyna podala Arturovi ruku.

„Nikdy, nikdy jsem se nevracela se srdcem tak těžkým jako dnes, Arture. Mám cestu před sebou..., jak zní ta dojímavá píseň v Prodané. A kéž bych měla za sebou první setkání s rodiči, Arture! Nebo dojista vědí, že jsem s vámi. Čeká mne dvojí tázavý, pátravý pohled. Jsou pohledy rodičů, před kterými by se dcera nejraději ukryla hluboko pod zemi. Mám pocit, jako bych byla spiklencem proti nim."

„Leontynko!" zatesknil Artur, a tím slovem dívku za ty rozpaky odprošoval.

Leontyna se jemně usmála.

„Ostatně možná, Arture, že taky vás doma čeká dnešní neděle jinak než všechny posavadní. Povíte mi o tom."

A rozloučili se.

Leontyna správně předpovídala.

Když Artur vstoupil do jídelny, ve které bylo dávno k jídlu prostřeno, připadalo mu, jako by přicházel na hostinu pohřební. Tvář starého pana Drmoly — sotvaže syna zočil — pokryla se rozpaky, jež se marně snažil zakrýti čtením novin. U velikých kamen stála Dolfinka, otírajíc nějaký kousek nádobí tak horlivě, jako by na něm byla lpěla krvavá skvrna. A její široce rozevřené zraky

utkvěly na něm skoro výhrůžně: „Já něco vím, Arture, počkej!“ volaly k němu.

Ale nejhorší smutek vanul z paní Drmolové. Seděla zapadlá v křeslo, napolo se v něm ztrácejíc, a chvějící se ruce její ponášely ke zčervenalým očím kapesní šátek, nasáklý slzami, že na něm nebylo s lupínek místečka suchého. A červené oči pořád ještě ronily slzy, brada jí drkotala, koutky úst přetékaly. A panička jen škytala.

Rázem byl Artur osvícen duchem svatým, uhodl, co se stalo. Milý tatínek se nezdržel, jak mu srdce štěstím přetékalo, aby choti své nepověděl včerejší novinu Arturovu.

Bylo tomu tak. Dveře se sice potichu otevřely, noha Arturova vkročila na tlustý koberec, ale paní Drmolová slyšela, spíše tuchou než uchem, a její uplakané, zaplavené oči spatřily syna. Stálo ji trochu namáhání, než vyzdvihla těžiště své podstaty, zakotvené v hloubi křesla a pokročila dva kroky v před.

„Arture!“ zvolala žalostně a vyčítavě. „Arture! A ty mně nic — matce ani slova! Jako by matka neměla být první! Jako bys ty nebyl odjakživa mou první a poslední myšlenkou!“

„Ale to je pěkné uvítání, mamá!“ zvolal Artur. „Co znamená tahle plačtivá scéna?“

Otce Drmolu pálilo sedadlo, jako by pod ním bylo hořelo. Ani se nemohl na Artura podívat. Měl přece jen mlčeti, myslil si teď. Skoro se před synem styděl.

„Ještě se posmívej," lkala matka. „Jako bych to nebyla měla slyšeti první z tvých úst, z úst svého dítěte!"

Artura se zmáhala netrpělivost, skoro nechuť. Měl cosi trpkého na jazyku, ale mlčel. Znal svou matku, a po všem, co dnes předcházelo, po rozmluvě s Leontynou, bránil se v duchu, aby se jí nešetrně nedotkl.

Jednal tak — ač bezděky — zcela prozřetelně. Jeho milá máti náležela k oněm ženám a matkám, které jsou rády nešťastny, stůj co stůj nešťastny. Kterým přímo lahodí, mohou-li se zalévati lítostí samy nad sebou, mají-li sebe menší příčinu, aby nad sebou mohly plakati. A které tím usedavěji dovedou plakati, čím úsilněji jsou chlácholeny. Psychiatrie snad má své označení pro tyto povahy ženské, které svými duševními tykadly dovedou vymakati urážku, kde žádné urážky není, nešetrnost, kde jí nikdo nezamýšlel; které i nevinný žert a dobromyslný vtip dovedou vyložiti v plačtivou stránku a podnítiti v sobě z příčiny nejmalichernější pocit nezvratné a nenapravitelné křivdy, jež na nich byla spáchána. Paní Drmolová byla téměř vyhraněnou povahou toho rázu.

„Tak vidíš, mamá," pravil Artur, líbaje matce ruku, „chystal jsem ti překvapení na dnešek, na neděli, abych ti mohl říci již něco nadobro určitého, a ty takhle!"

„A papá to mohl vědět již ode včíra?" zavzlykla panička.

„S tatínkem jsem arci musil promluviti dříve než s tebou, mamá. Zdali je srozuměn, když se na takovou věc rozbíhám."

„Nu ano, s tatínkem!" žalostnila paní Drmolová. „S tatínkem jste vždycky všichni proti matce. A přece jen matce máš co děkovat, že ti Leontynku vyšlapala, že byla u paní Sobotové, že ti namluvila nevěstu."

Tu by byl Artur po druhé vybuchl, aby matce pověděl, že si Leontynku „vyšlapal" sám, a s jakou obětí, a že mamá v tom nemá žádné zásluhy, ba, že by to byla spíše pokazila, kdyby Leontyna nebyla docela svá. Ale po druhé se opanoval a řekl:

„Nuže, mamá, dnes a teprv teď mohu ti říci, že je Leontynka mou nevěstou. Byl jsem u pana Soboty, mluvil jsem taky s paní Sobotovou — nic nenamítají, nekladou žádných překážek. Všechno rozhodnutí ponechali své dcerušce — a má drahá Leontynka je se mnou srozuměna."

„Tys byl u Sobotů?" vyhrkl tu starý pán, jenž s velikou radostí uvítal vyjádření synovo, které ho vysvobozovalo z trapného postavení, do něhož zabředl, že nedovedl o půl dne déle mlčeti. A v té otázce byla i netajená výčitka.

„Vždyť jsme tam měli jít spolu," dodal.

„Ano, drahý tatínku, a půjdeme tam spolu, zítra či pozejtří, až se mi dostane pokynu od Leontynky. Ale dnes byla konjunktura taková, že jsem k panu Sobotovi musil zatím sám. Všecko ti vysvětlím."

„Nu tak tedy!“ zvolal pan Drmola, jemuž se u srdce ulehčilo. „Všechno je v pořádku, jaképak dále breky, Fínynko!“

Ještě než dořekl, obrátila se paní Drmolová k dceři:

„Podej mi čerstvý šátek, Dolfinko.“

Dolfinka přinesla matce čerstvý, suchý šátek, a jdouc pak mimo Artura, otřela se o něj, skoro do něho vrazila, a řekla jedovatě:

„Jsi ty kus Jidáše, klacku nemanýrná. Dělá, jako by mu byla solí v očích, a zatím se s ní plichtí. To si ještě odneseš!“

Artur, kterému se teď zazdálo, že celý ten rodinný výjev od počátku vypadá jako zkouška na domácí divadlo, byl náhle zachvácen rozpustilostí uspokojeného diváka. Popadl sestru Dolfinu, otočil se s ní, vtiskl jí políbení na tvář a řekl se smíchem:

„Tohle ti posílá Leontynka! Těší se na tebe, má tě už teď velmi ráda. Tak pěkně o tobě mluví, jaké jsi něžné, dobrosrdečné děvčátko. Těší se, jak jí budeš milou švekruší.“

Dolfinka, kterou Artur pořád ještě držel za ramena, odklonila se od něho, zírala na něj udivena, pojednou vyplázla špičku jazyka, popadla bratra za ucho, stáhla je k sobě a všeptala do něho:

„Ty jsi pacholek, Arture! Tohle ti nevěřím. Já ji nikdy ani cítit nemohla, a myslím, že ona mne taky ne. Ale když se ti chce takové opice, vezmi si ji! Ta tě naučí tancovat jako medvěda — a ty budeš jen bručet.“

Artur se díval na sestru s vysoka, potom ji vzal něžně za ucho a šeptal jí v odpověď:

„Jsi ty potvora, sestřičko drahá, ale nedurdi se. Taky na tebe dojde.“

Paní Drmolová zatím byla osušila slzy a teď se otázala:

„A kdy pak se to chcete vzít, Arture?“

„Mamá, co nejdříve!“ odpovídal Artur vesele. „Zítra shledám své dokumenty — musíte mi s tatínkem říci, čeho všeho je k tomu třeba — —“

„Ano, všechno ti řekneme, hochu,“ ozval se pan Drmola, „ale zatím snad abychom jedli. Předěrželi jste mě trochu.“

Paní Drmolová sáhla po knoflíku elektrického zvonku pod lustrem, a za mžik se otevřely dveře jídelny, kuchařka vnášela mísu s polévkou. A za další mžik ozývalo se jídelnou horlivé, labužnické srkání všech čtyř členů rodiny Drmolovic.

XVI.

MALÁ PŘEHÁŇKA RODINNÁ.

Za starých, bývalých okolností byly by obě rodiny sotva dopustily, aby se sňatek Arturův s Leontynou konal tak „překotně“, jak si toho přál ženich. Hlavně by nebyly bývaly srozuměny obě matky. Ale nejhlavněji by se tomu byla bránila paní Fína Drmolová. Nebo ta měla své a docela určité ponětí o svatbách té vrstvy společenské, ke které sama přináležela a která se pokládala skoro za měšťanskou šlechtu. Všechny sňatky v rodinách patricijských musily býti řádně připraveny a náležitým způsobem uvedeny v širší známost. Velmi často rozhodoval spíše zájem rodičů než nadějných čekatelů manželství. Prvou a mnohdy nejdůležitější okolností bývaly podmínky hmotné, majetkové, vzájemné zajištění věna, domů, závodů, dědictví. Láska snoubenců rozuměla se sama sebou. Nerozuměla-li se, však se dostaví. Mladí si přivyknou. O tom byli obapolní rodičové přesvědčeni. O nějakou prudkou vášeň milostnou

ani nestáli. Ohnivé nebo dokonce „bláznivé" zamilování bývalo v těchto rodinách řídkou výjimkou. Romantika neměla v nich místa. Obyčejně zavládal jen chladný rozum, střízlivé výpočty. Teprve když obapolní rodičové pečlivě projednali a umluvili svazek svých dětí, mohl a měl o tom zvěděti svět. Ženichové pak okázale docházeli „do domu", okázale se objevovali se zaslíbenými dcerkami na promenádě, okázale s nimi zasedali v lóžích divadelních, arci vždy v průvodu matek, které se slunily v nastávajícím štěstí svých dětí. Svět měl viděti, obdivovati se a taky — záviděti. A toto vědomí, že mnoho jiných rodin i jednotlivců závidí buď nevěstě neb ženichovi, bylo taky lahodnou stránkou sňatků takto spájených a rozmnožovalo jen blaženost šťastných matek.

A potom další odstavec takové události rodinné: slavné zasnoubení. Navenek jevil se tento rodinný obřad obšírnými oznámkami dvojlistými, jichž se dostávalo vyvoleným rodinám spřízněným a spřáteleným a některým vynikajícím hodnostům. Ale toto oznámení málokdy rozesílal ženich sám jako člověk samostatný. Zpravidla za něj tak činili rodiče jeho i nevěsty. Nemajíce erbů, vypůjčili si aspoň tuto ceremonii, obvyklou kdysi jen u šlechty skutečné. A v lůně nevěstiny domácnosti bylo oslaveno zasnoubení nádhernou hostinou, při které si mladí snoubenci vyměnili drahocenné prsteny s drahokamy. Tím bylo nastávající spojení nadobro zpečetěno, ústup nemožný, roze-

snoubení naprosto vyloučeno. — Ale nejedna vzácná rodina patricijská nepřestávala na tomto výrazu honosivosti, nýbrž napodobila šlechtu i v jiném zvyku. Na týden anebo na dva před svatbou bývala uspořádána výstava nevěstiny výbavy. Kdo chtěl, mohl se tam obdivovati nejenom nádherným toaletám a stříbrným příborům i porculánovému nádobí, ale i drahým, kmentovým a hedvábným spodničkám, košilím a kalhotkám šťastných nevěst. Paničky, které se přišly obdivovat veškeré té nádheře, překypovaly naoko nadšením, v útrobách se jim rozlévala žluč. Dívky poulily oči a srdce se jim chvělo nezkojitelnou touhou a dychtivostí po stejné výbavě, a nejedna stěží potlačovala pláč z lítostí a bolesti, že nikdy nebude míti výstavu podobnou. Mladí štvanci z nejlepších rodin měli v takových výstavách nádobí a prádla vítanou příležitost ke vzácným vtipům, které mohly býti svěřovány sousedovu uchu jen šeptem.

Všechnu tuto svatební předehru prožívala paní Drmolová v duchu dávno, po léta, kdykoli jenom na budoucí sňatek Arturův neb Dolfinčin pomyslila. Měla jí nahraditi mnohou jinou radost života, o které se domýšlela, že jí byla odepřena. A takto, jak vídala, že se dálo v jiných rodinách její vrstvy, myslila si sňatek svého milovaného, jediného Artura, až po tu triumfální jízdu Prahou z kostela, které se nemohla dočkati, po které toužila snad od té chvíle, kdy malého Artura odstavila. Na tyto všechny okázalosti myslila mnohem více než

na všechen další život mladého páru, na jeho štěstí domácí. Proto až užasla, ba zhrozila se, když Artur za večerní rozmluvy s ní a s otcem přednesl svůj program svatební, matce až neuvěřitelně střízlivý, takový, jak mu jej naznačila slečna Leontyna.

„A co paní Sobotová?“ vyhrkla mamá Drmolová.

Paní Sobotová byla jediným jejím útočištěm. Je to taky matka, tedy jediná její spojenka v této věci. Má jedinou dceru a dojista že nedopustí, aby ji vydala z domu takovým způsobem, jako by byla ukradena.

„Mamá, o tom si rozhoduje Leontynka,“ odpověděl Artur neústupně, „a její maminka jistě bude srozuměna se vším, co si ustanoví Leontynka.“

„Ale k tomu já nikdy nesvolím,“ rozhorlila se paní Drmolová. „Toť by byl učiněný válečný sňatek!“

Tu se do věci vložil starý pan Drmola. Ve svém přízemku, v pisárně, ve skladišti na dvoře byl odjakživa pánem neobmezeným, tam se mu panička do ničeho nepletla, nerozumějíc jeho starostem obchodním a neprojevivši nikdy ani trochu snahy a vůle, aby jim porozuměla, aby chápala, co udržovalo její dům a blahobyt rodiny. Nahoře v patře však málokdy pronášel nějaké veto, dobře věda, že by tu házel hrách na stěnu. Dnes však uznal za dobré, aby se ozval.

„Milá Fíninko, jako bys byla zaspala všechno, co se v poslední dobu událo. Nejsou načase zbytečné a vyzývavé ceremonie. Leontynka má pravdu. Hlavní věcí jest, aby oba mladí byli spokojeni a šťastni. Budou-li mít oddavky ráno nebo v poledne, na tom docela nic nesejde, a pojedou-li z kostela tři kilometry nebo sto kroků, to je docela jedno, věř mi! Tentokrát musíš něco slevit."

Mamá Drmolová sotva by dobrovolně byla slevila. Ale tu uslyšela, kterak se ve vzduchu vznáší nový zákon manželský, rozluka manželství, zákonný sňatek občanský — a kdož ví, co všechno ještě může přijíti. Zdálo se, že se na svém křesle zesychá, jak ji to všechno hroutilo, že se propadá, a marně přelétala beznadějnými pohledy s otce na syna, s Artura na Dolfinku. Odnikud jí nekynula podpora a záchrana.

Všeliké toto projednávání sňatku Arturova trvalo několik dní. Paní Drmolová ponenáhlu a vždy až po tuhém odporu se podrobovala, a vždy s bolestným vědomím, že její okolí na ní páše nesmírné násilí. Toliko v jedné věci nakonec nepovolila: to když Artur projevil, že chce míti všechny tři ohlášky najednou.

Tu se hlas paní Drmolové rozechvěl a rozvlnil až k deklamaci tragické rekyně na divadle.

„Ne, Arture, to nikdy nepřipustím. Něco takového se dělává, když někde hoří. Rozumíš mi? Když se ženich má obávati nějakých překážek, neřku-li ostudy; v rodinách, kde je potřeba spěchat

a pak jen aby z kostela vyletěli. Ale v řádných rodinách, Arture, v našich rodinách se prohlašuje třikrát, jak se sluší a patří. Jestli mě taky v tom utisknete, pak si dělejte spánembohem, jak rozumíte — ale pak, Arture, pak bude svatba bez ženichovy matky!"

Artur dobře znal svou mamá, a tedy ani tentokrát nepojímal její pohrůžky vážně. Ale dole v pisárně řekl k němu starý pan Drmola zcela rozšafně a beze všeho nátlaku:

„V tom bych na tvém místě mamince vyhověl. V tom bych ji zbytečně nerozčiloval. Vždyť o nic nepřijdeš, hochu."

Artur šel na potaz k Leontyně. A Leontyna moudře odpověděla:

„Ano, Arture, uposlechněte. Trpkost vaší maminky mohla by se přenést i na mne, na mou rodinu. Ať se nedomnívá, že vás navádím."

A tu se tedy Artur podrobil.

Za projednávání této věci si prostořeká Dolfinka neodpustila jízlivý vtip.

„To je náramně podezřelý spěch, takováhle svatba expres! To vypadá, jako byste spolu byli již hodně daleko..."

„Dolfo! Sestro!" zamručel a zasyčel Artur jako podrážděná šelma. „Nedotýkej se... A Leontyna o tobě tak vlídně mluví!"

„Taky to je mi podezřelé!" vyškvikla Dolfinka, ale tu již couvala ke dveřím. „Takhle se žení a vdávají lidé, kteří se bojí, aby dřív nekřtili..."

A prásk! zabouchla za sebou dveřmi.

Artur sotva věřil svým uším. Znal sice svou milou sestru, ale ještě nevěděl, že jsou sestry, v nichž se pojednou ozve nenávist k milenkám bratří. Které dovedou žárlit na bratra, odcházejícího z domu. A nevěděl, že mu drahá sestřička nemůže odpustiti, že nebyla důvěrnicí jeho lásky k Leontyně, posličkem jeho vzkazů. Jak je do hloubi poraněna, že neměla za mák účastenství na všem, co tu pojednou a na její největší překvapení dozrálo k sňatku.

Všecek zbledlý, až zsinalý zachytil se Artur lenošky, obemkl její opěradlo všemi prsty, jako by se chtěl ukrotiti, aby se nerozběhl za Dolfinkou. Chvíli tak stál, hledě na matku.

„Slyšelas, mamá, co řekla?"

Mamá neodpovídala. Nevěděla, jak by odpověděla.

„A tohle roště má nám jít za družičku, mamá!" řekl hořce.

A potom dodal:

„Tys ji vychovala!"

„Arture! Taky tebe jsem vychovala!" a z těch slov se již vychvíval obvyklý pláč mamá Drmolové, pláč uraženého mateřství. „Co je v tobě a na tobě dobrého, všechno máš ode mne..."

Ale tato slova měla na Artura účinek právě opačný, než jaký matka chtěla vyvolati. Ta slova dopadla naň jako palčivá, žíravá ironie. V uších ještě mu doznívalo nesrdečný, otravný výkřik Dolfin-

čin, a teď, po slovech paní Drmolové, jen mu kmitlo myslí: „To má milá moje sestřička taky od mamá?“

Matce již neodpověděl. Jako by byl hledal, nač by upjal myšlenky, rozhlédl se pokojem, a v tu chvíli se mu zazdálo, že vlastně není doma, nýbrž v nějakém cizím příbytku. Ale vždyť zná všechny ty předměty, kterými tu jest obklopen, zná každý kus nábytku i každý obraz a každou ozdůbku a šarapatku na stěnách, na skříních, na stolcích. Tedy je přece doma.

Je, ale již to není jeho domov. Již je tu pouhým vyhoštěncem. A tu v něm cosi až zalkalo: „Leontyno! Děvče mé zlaté! K tobě, jen k tobě!“

A v tu chvíli jako prudkou vichřicí byl zachvácen žhavou touhou, aby již co nejdřív a navždy byl pod jinou střechou, tam v Jungmannově třídě, ve vlastním příbytku, o kterém byla hovořila Leontyna. U ní a s ní, v nové, posud žádným zlozvukem neporušené domácnosti, nad tichou, nehlučnou domácností jejích rodičů, ve které se dojista nikdy neozval výkřik podobný, jaký zazněl dnes pod tímto stropem. Teď teprve — tak se mu zdálo — chápal její slova, když k němu pronesla: „Já si odvedu vás, Arture.“ Tušila snad podobné výjevy rodinné, když to řekla? Snesl se tu na její hlavu duch prorocký?

Ach, ano, ty moudré, zlaté děvče, odveď si mne, čím dříve, tím lépe! Jako dobrý věrný pes půjdu v tvých stopách. — A ten klacek Artur se v tu chvíli v nitru svém až rozplýval.

Rodiný ten výjev se udál po obědě. Na stole vychládala černá káva, ale Artur se jí nedotkl. Beze slova vyšel do předsíně, chopil se klobouku a šel do pisárny. Přehodil i svrchník přes ruku, aby pro něj večer nemusil nahoru. Nechtěl se tam již s nikým setkati. Dole má otce. V tom jediném teď cítil příbuzné srdce.

O chvíli později přinesla za ním služka šálek horké černé kávy.

„Mladý pán zapomněl pít," povídala. „Milostpaní poručila, abychom vám uvařili čerstvou."

Artura tato pozornost skoro potěšila. Toto poslání mělo jistý účel smiřující. Přes to se nemohl dočkati šesté hodiny, až odejde z pisárny a zamíří k Leontyně. Konečně čas vypršel, Artur vyšel do průjezdu, postál na chvíli, až se rozejde personál, až se otec vydá na svou procházku. Ale než překročil kamenný práh domovní, zadusaly v průjezdě za ním drobné kroky a zaznělo tlumené zvolání:

„Arture!"

Otočil se, tu přicházela shora sestra Dolfinka, s šátečkem v ruce, s očima jak od pláče zarudlýma.

Co to znamená? Artur se beze slova hněvivě obrátil. Pryč, z domu!

„Arture, prosím tě!"

Ta slova se vychvěla z úst Dolfinčiných a z očí jí vytryskly nové slzy.

„Co chce?"

Artur skoro se tak utrhl.

„Arture, bratříčku, pro boha tě prosím! Urazila jsem tě, přenáhlila jsem se, teď to vím. Odpusť mi to!“

„Žes urazila mne, odpouštím ti, ale tys urazila taky Leontynu — —“

„Taky za ni mi odpusť, bratříčku! Ty nevíš — nerozumíš tomu — od té chvíle, co jsi ženichem a Leontyna nevěstou, jsem všecka nesvá. Odejdeš z domu, já tu zůstanu — Arture, ty budeš s Leontynou šťasten, vím to dobře, ale já — — Arture, uhoď mě, natřískej mi, ale nehněvej se na mne!“

„Tedy se nehněvám, slyší to?“

Ale znělo to velmi chladně.

„Ach, Arture, to není pravé odpuštění,“ vzlykala Dolfinka. „Vím, že jdeš k Leontyně, že jí všecko povíš, a já se před ní budu strašně stydět.“

„Ne, Dolfi, něco takového Leontynce neřeknu. Nemohl bych se jí do očí podívat.“

„Ale tedy mi odpusť, bratře, a na důkaz, že mi odpouštíš a že na to zapomeneš, dej mi políbení!“

Dolfinka vzlykala skoro křečovitě.

Tu se tedy Artur sklonil a poceloval sestru na horká, vlhká ústa, kterými se kajicnice na jeho ústa téměř přissála.

„Děkuji ti, Arture,“ jektala Dolfinka. „A řekni taky mamá, žes mi odpustil. Mamá mi hrozně vyčinila. Nevím, co mě to napadlo, věř mi, že nevím. Nevíš, jak mi je u srdce, Leontyna je tak hodná, krásná a vznešená, Leontyna tě nám vezme, a to všecko mě strašně rozbouřilo.“

Dolfinka se chápala ramene Arturova, přimykala se k němu a prosila dále:

„Arture, dovol, abych šla s tebou. Kam jdeš? Nu ano, k Sobotovům. Doprovodím tě až k domu, a pak se vrátím. A přijď pak taky domů, Arture! Již tě nebudeme dlouho mít. A když přijdeš, tedy budu vědět, že se už nehněváš. — Viď, smím jít s tebou?“

„Ale tak tedy šla — jen prosím ji, nebrečela mi po cestě! Aby si lidé kdoví co nemyslili.“

„Vždyť už nepláču, už se směju!“

Ale byl to úsměv ještě velmi plačtivý a Dolfinka stahovala závoj přes tvář, aby zakryla uplakané oči.

XVII.

DOBROU NOC, ARTURE!

Od onoho dne, kdy také starý Drmola navštívil dávného obchodního přítele Alexandra Sobotu, aby požádal o jeho dcerušku pro syna a při tom slavně prohlásil, že mladého manžela hned po sňatku svým učiní veřejným společníkem, směl Artur Leontynu navštěvovati denně. A tohoto dovolení užíval radostně a horlivě, nikdy se nemohl dočkati večera. Přicházel a pobýval v domě Sobotových do deváté večerní, kdy slušnost kázala, aby se poroučel. Na počátku působily mu večerní tyto dýchánky nemalé rozpaky. Malá, tichá, v sebe uzavřená rodina Sobotových a všechno její ovzduší lišilo se nesmírně od někdejší Arturovy bouřlivé společnosti klubovní. Tam rozčilující halas — tuto klidný, mírný, skoro jen polohlasný hovor. Tam řehtavý, bezuzdný smích — zde toliko vlídné usmívání. V klubu jen samá silná, ba nehorázná slova, která se nehodila pro každé ucho a jež bylo nesnadno překonati slovy ještě silnějšími — tuto

každé slovo, které splynulo se rtů hostitelů, bylo přes všechnu nehledanost jako z knihy vybráno. Vše to ukládalo Arturovi neobvyklou zdrželivost. Ani Leontyny samé se tolik neostýchal, ale společnost rodičů ovíjela jeho šíji pouty, na ústa mu připínala zámek. A když hovor chvílemi utichl a nikdo nezačínal, padala na něj tíseň, jaké před tím v žádné společnosti nepocítil. V takové chvíle bývalo mu dusno k zalknutí. Kdyby ještě byl žil myšlením klubovním, kdyby se byl měl vyjádřiti klubovní manýrou, byl by snad večery trávené pod střechou Sobotových posměšně nazval „kostelní pobožností, bohoslužbou za zemřelé" nebo tak nějak. Ale v takové chvíle Artura všechno vtipkování přecházelo. Pociťoval tu, jak uboze jest vyškolen pro podobné prostředí rodinné, neboť z domova toho cviku neměl. Vždyť byl ve vlastní rodině skoro jen hostem. Za těchto večerů, trávených u Sobotů, peskoval se v duchu, že se pro ně za všechen život lépe nepřipravil. A když vzpomenul svých druhů z klubu, kteří mu do nedávna byli vzory společenské konversace a kterých se snažíval dostihnouti, vždy mu proletělo hlavou: „Sem vás posadit, kluci, tu by vám taky vaše nevymáchané huby zamrzaly!"

Paní Sobotová se vždy obírala nějakou ruční prací, pan Sobota skoro vždy dočítal nějaké noviny. Na pohled byli oba pohrouženi v své zaměstnání a zdálo se, že si naprosto nevšímají, o čem skoro jen šeptem hovoří mladí. Přece se však Artur

neubránil pomyšlení, že rodičům neuniká ani slůvka. A když pan Sobota odložil noviny a klidně si pokuřuje, upřel zraky na ženicha, tu teprv Artur byl jako na skřipci. Snad na něj pan Sobota hleděl beze všeho záludu. Arturovi však bylo pokaždé, jako by jej byly ty pohledy pronikaly až do ledví a zpytovaly jeho nitro.

Zdálo se, že Leontyna sleduje Arturovy rozpaky s jistým tajeným potěšením. Ba, z hloubi namáhavého myšlení Arturova zdvíhalo se podezření, že se na nich skoro zlomyslně pase. Ale taky to snad byla jeho pouhá domněnka. Nebo když taková pomlčka trvala déle, povstávala Leontyna a ptávala se Artura:

„Chcete, abych vám zahrála něco nového?"

Leontyna totiž hrála i pěkně na klavír.

A nečekajíc na odpověď, dodávala:

„Tedy pojďte!"

Artur vždy radostně uposlechl, s výrazem neskonalé vděčnosti se vzchopil a kráčel za Leontynou do její komnatky, odkud pak brzy zaznívaly tlumené zvuky klavíru.

Potom se paní Sobotová s úsměvem podívala na chotě, uchopila jej za ruku a řekla k němu v milé vzpomínce:

„Pamatuješ, Alexandře? Bývalo ti před šestadvacíti lety taky tak, vid?"

„Bývalo, bývalo," přisvědčoval pan Sobota, a jeho usměvavé zraky jako by dopovídaly, co ústa zamlčela:

„Bývaly to krásné večery. Kam zapadly!“

Neboť pan Alexandr Sobota, třebaže byl dokonalým obchodníkem, měl i srdce na pravém místě a vděčně i s láskou vzpomínal dob, kdy se o svou milou ženu teprv ucházel.

Zvuky klavíru v pokoji Leontynině ponenáhlu umlkaly, až ztichly docela. Jiná matka by byla tu zbystřila sluch, byla by se po špičkách připlížila ke dveřím, byla by snad za jakoukoli záminkou i vešla. Ale paní Sobotovou nastalé ticho nikdy neznepokojilo. Znala svou dceru, mohla ji nechati s Arturem celé dny, a třeba kdesi na poušti. Byla docela bezpečna.

Na počátku večerních návštěv Arturových, když tak rodiče Sobotovi v jídelně osaměli a v komnatě dceřině zpíval a zvonil a žblunkal klavír, pozoroval pan Sobota chvíli modravý dým svého doutníku a potom se naklonil k choti:

„Špatného jsem o mladém panu Drmolovi neslyšel celkem nic, ale něco zvlášť pěkného taky ne...“

Odmlčel se, čekal na odpověď.

Ruce paní Sobotové se s háčkováním snesly níže. Podívala se na chotě, jak to myslí, a stejně tlumeně odvětila:

„Švarný hoch to je, pan Artur.“

„Švarný, ano. Ale prý hodně veselý kumpán, povídali mi. Prý je duší Nějakého klubu, slyším o něm. A to je trochu divoký klub — však jej znáš.“

„Ach, Sašo," namítla paní omlouvavě, „jsou teď jiné časy."

Pan Sobota pokračoval:

„Pravda, za našich časů nebylo klubů. Žili jsme bez nich, a taky dobře. Na tom by mi konečně nesešlo. Jen aby naše Leontyna nelitovala. To by mi ztrpčovalo život."

Teď ruce paniny sklesly až do klína, háček se vyvlékl z oka. A paní Sobotová řekla vážně:

„Sašo, domníváš se, že jsem o tom o všem nepřemýšlela? Ale věř mi, nebojím se o Leontynu. Spolehni se, že si zavede život po svém. Je to jiné děvče než tisíc ostatních. Artur je do ní všecek blázen. A snad nevíš — od toho dne, kdy se Leontyně po prvé vyjádřil, sedí vedle otce v závodě, už nedivočí, do klubu nechodí; je prý jako vyměněn."

„Jen aby tak setrval!"

„V tom spolehni na Tynku, Sašo. Ta jej udrží v kolejích. A říká se, Sašo, když se mladík vybouří, že je pak z něho nejlepší muž."

„To se sice říká, ženuško, ale platí to jen o málokom. — Já jsem celkem bouřil velmi krotce — a nebouřil jsem ani později."

Paní Sobotová položila háčkování na stůl a pohladila volnou ruku manželovu.

„Ach ano, Sašo. Nemusil být každý muž v mládí bouřilem. A tys jím nebyl nikdy. Doufejme, že taky Artur se umoudří."

Pan Sobota hleděl v hustý obláček dýmu.

„Týna si rozhodla, ponechali jsme jí na vůli. Jak si ustele, tak si lehne."

Klavír ztichl, deska dopadla na klávesy, židle zarachotily. Mladí lidé se vraceli, hovor manželů byl u konce. — —

Tak uběhlo několik těch neděl před svatbou, Artur přicházel, odcházel, a dnes tedy odcházel posledně. Zítra nemá přijíti, tak si Leontyna přála, aby celý zítřejší den byl jen její, aby se v soukromí a jen ve své rodině rozloučila s posavadním životem.

Loučil se s nevěstou v její komnatce. Ponášel střídavě její ruce ke rtům a líbal je vášnivě.

„Leontyno, jak dlouhý mi bude zítřejší den, jaký to bude tesklivý večer, bez vás!"

„Snad se nám bude stýskat oběma, Arture. Ale oba máme rodinu, které ještě náležíme. Krom toho, Arture, u nás bude mnoho roztržitosti. Dcera se vdává, odchází z domova. Co je tu všelikých starostí! Dovedete si to pomysliti? Viděl jste to někdy?"

„Neviděl, zlatá Leontyno. Vdávaly se sestřenice, ale nikdy jsem nestál o ten shon. Vždy jsem přišel až v poslední chvíli, skoro rovnou do kočáru. Když pomyslím, že musím přečkati celou tu výpravu, se všemi tetami vašimi a svými, s nemotornými mládenci a družičkami s husí kůží na loktech a na ramenou — —"

„Čeho všeho jste si všímal, Arture," usmála se Leontyna.

„Jak bych si byl nevšímal, srdce moje! Vždyť je každá zimou v kostele a trémou až fialová. A když pomyslím, že u tabule budu poslouchat všelijaké hloupé vtipy! Že je budu vidět lidem na očích! Jak to přečkám, než budete jen má, docela má!"

„Všecko přečkáte, Arture. I zejtřek, i pozejtřek. A dočkáte se. Uplyne vám den i týden, uplyne měsíc, dva, tři měsíce —"

„Ale co pořád máte s těmi třemi měsíci, Leontynko? Slyším to již po několikáté a nevím, co s tím chcete. Ovšem že uplyne čtvrt léta, taky rok, deset let, pětadvacet — pak bude svatba stříbrná — ale kdo by dnes myslil na takové vzdálenosti! Teď máme před svatbou, první, zelenou, nejkrásnější, jaká kdy byla."

Artur pustil ruce Leontyniny, náhle ji uchopil za oblá ramena a bouřlivě ji přitiskl na hruď. Horký dech z něho sálal. Jeho rozechvělé, planoucí rty hledaly rty nevěstiny. Leontyna se marně snažila vyprostiti, Arturův polibek ulpěl jí na tváři.

„Arture! Kdyby vešla maminka! Je mi z vás úzko. Pojďte, poroučejte se našim a jděte domů! Pozejtří na shledanou — a nezaspěte!"

Arturovy rty se rozčilením jen tetelily, lícní svaly poškubávaly sebou, zraky mu hořely. Usedl, skoro sklesl na židli a sepjal ruce:

„Leontynko drahá, zahrejte ještě na chvilku! Teď nemohu vašim rodičům na oči. Poznali by, uhodli by — — —"

Leontyna usedla, odklopila desku, a její ruce poznovu udeřily nějaký akord. A tu Leontyna sama pocítila, že její prsty pozbyly dřívější jistoty, že se chvějí a namáhavě hledají pravé tóny. Také jí bylo třeba po bouřlivém výbuchu Arturově chvíle na vzpamatování. Nehleděla na Artura, zírala přímo před sebe a zašeptala:

„Ošklivý člověče!"

— — — —

A potom se tedy probudil den oddavek a byl již temný večer svatebního dne. Před spolkovým domem „Domácnosti" v Lazarské ulici stály kočáry, čekající na hosty, aby je rozvezly k domovům. Nahoře v sále dozněly již dávno všechny přípitky, staří pánové a paničky stěží se bránili únavě, mládenci opět a opět přiťukávali družičkám, pronášejíce blábolivě všeliké vtipy, družičky se chychotaly, upíjely, zakuckávaly se, cpaly šátečky do úst a napomínaly své rozjařené sousedy:

„Přestaňte už!"

Ale každé takové napomenutí bylo jen olejem do ohně. —

Dolfinka byla uchvácena roztomilostí své nové, jediné švekruše, nakláněla se k ní už asi po desáté a šeptala jí:

„Teď si budeme stále tykat, viď, Týninko?"

„Ale ovšemže, dítě."

„A máš mne taky ráda, Týninko?"

„Arcižeť mám, dítě. Mám tě dávno ráda."

„Ale Artura máš radši, viď, Týninko?“

„Ty máš nápady, dítě! To je můj choť.“

„Poslouchej Týninko,“ durdila se Dolfinka, „neříkej mi pořád dítě. Třebaže jsem o nějaký rok mladší než ty, nejsem už dávno žádné dítě. Mamá říká, že bych se také již mohla vdávat.“

Její zraky jen jiskřily, hořely.

„Vdej se, Dolfinko, vdej — až přijde ten pravý.“

„Aha, Týninko! Tu to je! Pravý! Ale který je pravý — když je teď tolik levých. Co mi poradíš?“

„Neber si žádného levého, Dolfinko,“ usmála se Leontyna. —

Artur již se několikrát naklonil k Leontyně a šeptem se tázal:

„Ještě nepůjdeme, Leontynko?“

„Ne, Arture. Vždyť bychom rozplašili všecku společnost.“

„Ať si zde zůstanou,“ namítl Artur.

Leontyna měla ujednáno s matkou, že se zdvihne teprv, až tak učiní matka. Leontyna nespěchala.

Konečně se tedy paní Sobotové zdálo, že jest již na čase. Vzchopila se, jen jako by se chtěla podívati do vedlejšího salonu, a podívala se významně na Leontynu.

A za chvíli byla vzhůru celá svatba.

V šatně se Dolfinka přitočila k nevěstě a zašeptala jí do ucha:

„Týninko, zítra je neděle — smím tě navštívit? Třeba až odpůldne, kdybys dopoledne ještě neměla — —“

Leontyna se bezděky otázala:

„Čeho si přeješ, Dolfinko?“

„No víš...“ Dolfinka potápěla nosík do své kytice. „Vdané ženy mohou nám svobodným mnoho povědět, mnoho poradit. Jenže vy vdané děláte vždycky náramné drahoty! Ale přede mnou tajností mít nemusíš. Jsme švakrové. A pak — já už nejsem žádná hloupá žába. Se mnou můžeš mluvit bez okolků — — —“

Leontyna se zarazila. Zpytavými zraky se podívala na malou zvědavou švekruši a váhavě odpovídala:

„Přijď, kdy chceš, Dolfinko. Pro tebe jsem vždycky doma. Ač nepůjdeme-li někam na procházku. Nevím, jak Artur — — Skoro by bylo lépe některý den v týdni.“

Dolfinka myslila, že rozumí.

„Aha, až bude Artur v závodě!“

Leontyna si oddechla.

„Třeba, Dolfinko.“ —

Závoje, šály, pláštíky kmitaly se šatnou. Bílé ruce děvčátek se třepetaly vzduchem. Mladí rytíři pomáhali slečnám při oblékání, někteří s neobratností jen líčenou, aby to trvalo déle. Kterýsi smělejší mládenec, oblékaje své družičce pláštík, políbil ji při tom na šíji. Její vykviknutí v tom rozruchu zaniklo. Staří pánové zapínali svrchníky,

maminky konaly poslední přehlídku mladých kavalírů. Zdali snad by pro jejich dcerušky ten či onen —?

Šatna se prázdnila, zdola se ozýval dusot koní, hrkot kočárů i mlaskavé našlapování širokých kol automobilových. Za chvíli ulice před „Domácností" ztichla, skvělé osvětlení nahoře v sále pohasínalo. A pak se Lazarskou ulicí ozývalo zas jen hučení elektrické tramky, skřípot na zatáčce, ohlušující řinkot zvonců.

V třetím patře domu páně Sobotova očekávala mladé manžely Terinka. Leontynka vlastní službu ještě neměla a zatím ji míti nechtěla. Vyžádala si tak na mamince. Terinka již drahnou chvíli vyhlížela z okna prvého patra do temna ulice. Konečně se zdáli ozval rachot kol, blížil se, před vraty zastavil kočár. A než se v domovní chodbě a ve schodišti rozsvětlilo, Terinka již chvátala vzhůru, do bytu mladých. Otevřela dveře dokořán, všady rozžehla žárovky. Útulný byt nového páru se zaskvěl v plném lesku.

Leontyna vstupovala do předsíně, za ní Artur.

Dvojí „rukulíbám!" zaznělo z Terinčiných úst.

„Dobrý večer," odpovídala Leontyna, udychtěná zlézáním schodů. „Tak pojďte, Terinko, pomůžete mi na chvilku."

Okázala Arturovi na další bílé dveře z předsíně:

„Tam je váš pokoj, Arture. Libo-li..."

Terinka kráčela za mladou paničkou do lož-

nice. Sňala s ní pláštík, odepínala závoj, zula jí bílé střevíčky a navlékla drobné červené trepky.

„Živůtek, milostpaní?“ otázala se, když se jí Leontyna z rukou vyvlékla.

„Děkuji, Terinko. — A je-li všechno v pořádku, můžete jít. Bude vás dole zapotřebí. Možná, že se tam i sama ještě podívám. Nevím. Ale pro všechno — dobrou noc!“

„Pánbůh rač dát šťastnou dobrou noc,“ přála Terinka skoro nábožně, a ve chvilce za ní zapadly dveře předsíně.

Leontyna se zahleděla na dveře, jimiž Terina zmizela, vyšla do předsíně, dosud osvětlené, a slyšela dusání Terinino se schodů, slabší, slabší, až nadobro zaniklo.

Všechno ztichlo a Leontynu až tesklivost pojala. Připadlo jí v tu chvíli, že je celým světem opuštěna a vydána čemusi neznámému všanc.

Vrátila se do ložnice. Usedla v křeslo, ale sotva dosedla, již se zase vzchopila. Rozhlédla se prostorem, v němž bylo vše nové a vkusné, vše jako načechráno, husté bílé záclony až na podlahu, tlusté koberce tlumily každý krok. A tu Leontynu obestřel pocit, že jest v tomto lísavém okolí jak uvězněna.

Kdesi cvakly dveře. Leontyna naslouchala. Sotva mohla cosi jiného slyšeti, ježto i podlaha vedlejšího salonku byla postřena tlustým kobercem, ale tušila, že se kdosi blíží. A jen tak potušila, ozvalo se zaťukání na dveře.

„Již jdu!“ zvolala.

A vyšla do salonku.

Tu stál Artur v domáckém, lehoučkém oděvu z plihé, pestré látky hedvábné, v širokých nohavicích a volné haleně. Halena měla čamarové šňůry i lemování barvy višňové. Bylo to „pyžamo“, noční i ranní roucho, zavedené od několika let z ciziny, nepovědomo, jakého vlastně původu, ale tedy od několika těch let velmi oblíbené všemi Artury. Byla to vymoženost, bez které nebylo lze pomysliti si mladé muže z tak zvaných dobrých rodin.

Leontyna znala to sice již z výkladních skříní, na živém člověku však viděla to dnes po prvé. Dívala se na Artura, který v tom nabýval dvojnásobných rozměrů.

„Co tomu říkáte, Leontynko? Líbí se vám?“

„Na vás se mi všechno líbí, Arture, ačkoli v tom vypadáte jako nějaký indický despota. — Chtěl jste mi říci ještě něco?“

„Ach, Leontynko, co všechno vám ještě chci říci! Totiž co vše bych vám rád řekl! Nevím, dovedu-li vypověděti — —“

A blížil se k Leontyně.

Leontyna vztáhla obě paže jako na obranu.

„Nehněvejte se, Arture, jsem nesmírně unavena. Večer pokročil — je vlastně noc — a má ubohá hlava je po dnešku jako umučena. Spěte blaze, Arture. Dobrou noc!“

Dva kroky, Leontyna se chvatně vrátila do

ložnice, otočila klíčem v zámku, železný jazyk zapadl.

Artur stál v salonku jako přimražen, poule oči nesmírným úžasem.

XVIII.

LEONTYNINA PODMÍNKA. — ARTUROVA ODPOVĚĎ.

Nebyl to jen Artur, který po neočekávaném cvaknutí zámku stál v salonku jako zdřevěnělý. V ložnici stála i Leontyna všecka zaražena. Co učinila, toto náhlé, příkré zamčení dveří, bylo spíše bezděčné než úmyslné. Nezamýšlela tak, nechystala se na to. Její pravice zcela mimovolně sjela na klíč, a když jej ucítila v prstech, otočila jím. Teď si uvědomila, že to, co se stalo, jest pro Artura téměř urážlivé. Byl to nějaký náhlý záchvat strachu, obava okamžiku, která ji k tomu ponukla? Avšak Leontyna, tato dívka pevné povahy, neměla příčiny k obavám. Stála vždy za sebe, byla do té chvíle svá, nezměněná, a takovou zůstane i nadále. Aspoň se tak domýšlela.

Postála na mžik u dveří s dechem zatajeným, naslouchajíc. Kdyby se byl Artur vrhl na dveře, kdyby dokonce byl zalomcoval klikou a vykřikl: „Co to děláte, Leontyno? Odemkněte!“ — sotva

by byla prstem hnula. Ale hluboké ticho, které zavládlo v salonku, naznačovalo jí jasně, co se tam děje. Jako by byla hleděla sklem, viděla tam Artura bez pohnutí, s rukama skleslýma, zírajícího na dveře, za kterými zmizela. V tomto jeho ztrnulém postoji bylo spíše vše na světě — neskonalé překvapení, zahanbení, zdrcení — jenom žádná výbojnost, žádný pokus o násilné, prudké dobývání. Toto Arturovo odevzdání a jeho bezbrannost odzbrojovala i Leontynu. Otočila tedy klíčem nazpět, otevřela dveře. A tu skutečně stál Artur, jak jej v duchu viděla. Se zraky stále na dveře upřenými.

Leontynin hlas lehce se zachvíval, když promluvila:

„Promiňte, Arture! Stalo se to nerado. Vždyť vím, že nejste žádný loupežník, že se od vás nemám čeho obávati..."

Artur povznesl ruce, semkl pevně všech deset prstů, až jejich klouby zbělely, a odpovídal:

„Arciže nejsem loupežník, Leontyno. Neuloupil jsem vás, šla jste za mne dobrovolně, bez donucení. A doufám, že i beze všeho vnitřního odporu. A poněvadž jsme ode dnešního poledne muž a žena, doufám, že mám svaté právo následovati vás..."

Artur se o krok přiblížil.

Leontyna zdvihla ruku.

„Sečkejte, Arture. Jsem vaší chotí před celým světem, pravda; ještě však ne vaší ženou. A o tom

vašem právu musím vám říci slůvko. Neboť taky já mám kus nějakého práva, pravda-li?' '

Artur sklonil hlavu, jako by byl přisvědčoval. Ale hned ji zase povznesl, sepjal ruce a žadonil:

„Leontyno, vysvlékl jsem se z toho obřadného svatebního kabátu. Svlékněte také vy těsné to roucho, v kterém přede mnou stojíte až nedotknutelná, jako posvátná. Smím vám býti nápomocen?"

„Děkuji vám, Arture, posloužím si sama. Ale to nespěchá. Sedněte si, abychom v klidu a rozumně spolu pohovořili. — Tam si sedněte..."

Ukázala na nejvzdálenější křeslo. Sama usedla blíže ložnice.

Usedla, opřela loket o křeslo, hlavu o dlaň, a chvilku hleděla na Artura, který seděl vpřed nakloněn a pln očekávání. Ponenáhlu však její zraky sklouzaly níže, až utkvěly na pestrém koberci. A teprv teď počala hovořiti. Bylo zřejmo, že ještě sama s sebou zápasí, a bylo zřejmo, že se ovládá, aby to, co chce pověděti, pověděla s největším klidem a rozvahou.

„Arture, co vám řeknu, je skoro jako zpověď, ale zpověď jiného rázu, než byla ona, kterou jsem vykonala v kostele před dnešním sňatkem. Zpověď, které by snad nerozuměl žádný zpovědník."

Artur po tomto neočekávaném úvodu vypoulil oči.

„Arture, vyznávám se vám, že od prvé chvíle, kdy jsem vás blíže seznala, pocítila jsem k vám náklonnost, takořka proti vlastní vůli, a dosti jsem

se tomu bránila. A nemohla jsem býti v pochybnosti, co ta náklonnost znamená. Nebylo to bláznivé zamilování, poněvadž jste nevypadal a nechoval se jako rytíř, o jakém jsem snila kdysi jako dětinská čtenářka novel a románů a jaký mi tanul na mysli ještě hodnou chvíli potom, když jsem poznala a byla poučena, že jsem přestala býti dítětem a že jsem dívkou. V tu chvíli, když jsem se rozhlédla životem, pocítila jsem se smutkem až hořkým, že je cosi nenávratně za mnou. A když jsem se pak déle životem rozhlížela, naplnil mě nový smutek, že nikde nevidím rytíře, kterého jsem očekávala. Byli to nesmírně všední, samolibí lidé skoro všichni sobečtí, mnozí cyničtí. A všichni tak mělcí! Probouzela jsem se ze svého snění, až jsem se probudila nadobro. Bylo mi naslouchati jalovým tlachům někdy až k nechutnosti, k odporu. Byla jsem hezká, Arture — to jsem o sobě věděla — a byla jsem dcerou majetné rodiny — o významu toho slova mě stále poučovalo všechno mé okolí. Byla jsem tedy žádoucí nevěstou. — Všelikými oklikami přicházely nabídky na vdavky, dostávalo se mi i vzkazů přímých. Ba nejeden váš vrstevník mě vyzýval k manželství způsobem tak šprýmovným, jako by bylo šlo o podívanou na mikulášský nebo vánoční trh. Byly chvíle, že mě až do hloubi duše urážela duševní poušť takovýchto kandidátů ženitby. Pochopíte, že jsem se nemohla nadchnouti pro nikoho...“

„Ale já, Leontyno," vyrazil ze sebe Artur všecek stísněn, „já snad jsem to tak neudělal!"

„Nevyrušujte mne, Arture. Taky na vás dojde. Po každém takovém nabídnutí, s kterým někdy přicházely paničky nejváženější, i vlastní mé tety, a které se někdy velmi podobalo pouhému obchodnímu vyjednávání, ne-li dohazovačství, ozvala se ve mně výstraha: Kdybys byla chudou švadlenou nebo kontoární písařkou, žádný z těchto pražských synků by ti nenabídl ruku, nevšiml by si tě. Leda pro nějaký dočasný milostný románek. Já však jsem nevyrostla pro žádný takový románek. Tolik jsem o sobě věděla..."

„Ale vždyť já taky nechtěl pouhý milostný románek, Leontyno!" zastenal Artur.

„Konečně, Arture, konečně jsem vzduch kolem sebe vyčistila. Nadějní nápadníci přestali se pokoušeti. Tetičky mi říkávaly: Abys někdy nelitovala, Tynko! Já jsem však věděla, že budu žádoucí nevěstou ještě třeba o několik let později. Nevím, kde se to vědomí vzalo, ale bylo ve mně. Ostatně tu musím vděčně vzpomenouti své někdejší vychovatelky, a spíše učitelky než pouhé vychovatelky, jak se jí v našich rodinách rozumí, a spíše přítelkyně než učitelky. Nebyla to guvernantka obvyklého rázu. Byla to mladá vdova. Ta ke mně říkávala: Neutápějte se ve snech o životě! Z takových snů probouzejí se dívky mnohdy k hořkému, drtivému zklamání. Potkává to právě dívky

vaší vrstvy, vyrůstají-li jako skleníkové květiny. Dívejte se do života otevřenýma očima, pozorujte, naslouchejte a zkoumejte! Neuzavírejte se před nikým, ale chraňte se, abyste své mládí a své ženství nevyplýtvala v jalovém flirtu a v předčasných líbánkách. Chraňte se, aby si vás mladí pánové nebrali do zvyku, jak se říká. Nebo tito mladí pánové nesmlčí ani jediný laskavý pohled, jehož se jim dostane. Kradmý, uloupený polibek není pro ně sladkým tajemstvím, jako milencům staré doby, tajemstvím, jehož by nevyzradili ani na mukách. Naopak, chvástají se každou milostí, které se jim dostalo, nosí je na odiv mezi kamarády jako indiáni skalpy svých obětí a neomaleně vyzrazují styky nejdůvěrnější bez ohledu, že tím poskvrňují pověst dívek a žen, které jim daly, co měly nejsladšího. Byla jsem tedy o všem dokonale poučena, Arture, na vše připravena. Kterak jsem všemu tomu porozuměla teprv později, když jsem zvěděla, jaké bylo mládí této mé učitelky, jaké bylo její manželství a co je předcházelo!"

Leontyna se na chvíli odmlčela, ve vzpomínkách sklonila hlavu. Potom upřela temné zraky na Artura a pokračovala:

„Pak tedy jste na mém obzoru vystoupil vy, Arture. Svým tělesným zjevem jste skoro vyhovoval někdejší mé představě rytíře, s nímž se setkám. Byl jste statný junák. Duchem jste byl arci veliký chlapec. Ale tuto vaši neotesanost jsem přičítala vašemu původu. Byl jste mazlíčkem, a

život ani rodina vám neukládaly žádných povinností. Doufala jsem, že vás věk a snad i žena — milovaná a milující žena umoudří. A tu jsem jednoho dne uslyšela, kterak i vy jste se frivolně vyjádřil o manželství. Kterak jste řekl, že byste ženu poslal třeba za čtvrt léta domů. Toho večera jsem vás hrozně nenáviděla. Tedy i tys takový klacek! řekla jsem u sebe. Tato nenávist však nevytrvala. Vaše úsměvy se podobaly úsměvům nedospělého. nevědomého hocha. A vaše vyjadřování bylo podobné. I řekla jsem si zase: Je to veliký chlapec, ale jeho jádro snad není červivé. A ve mně uzrával jistý úmysl, jak s vámi naložím, přijdete-li pro mne. A vy jste přišel. Tehda jsem si řekla: „Ne, Arture, mne nepošleš za čtvrt léta domů. Ale pošleš-li, pak se tam vrátím, jak jsem k tobě přišla. Nedotknutá, abys vše, co jsi chtěla přinésti jemu, přinesla v plné neporušenosti jinému, tebe hodnějšímu. — Vzpomínáte na má slova pod Černou věží, Arture? Vzpomínáte na svou přísahu? V duchu jsem tu uzavřela odvážnou sázku, sama o sebe. A vy jste přisahal, Arture, pamatujete?"

Artur se opřel oběma rukama o křeslo, chtěl se vzchopiti. Leontyna jej pokyvem ruky zadržela.

„Seďte, Arture! A odpovězte: Přisahal, jste či nepřisahal?"

Jako by se mu bylo nedostávalo dechu, odpovídal Artur:

„Pamatuji se, Leontyno, přisahal jsem. Vynutila jste to na mně. Ale nevěděl jsem, nač při-

sahám. Domnívám se, že se přísaha má týkala všeho, co již minulo, co máme za sebou...“

„Ne tak, Arture. K tomu nebylo třeba slibu tak vážného. Přisahal jste mi poslušenství a trpělivost. — Vaše zkouška teprv nastává. Nesmím dopustiti, abyste se mne nasytil — abyste se mne přesytil. Žily a žijí krásnější ženy, které byly svými muži zklamány a opuštěny, když je tito mužové vyssáli jako broskev, jako hrozen vína. Jsem vaší chotí, ale vaší ženou v pravém toho slova smyslu budu až za čtvrt roku — shledáte-li ještě pak, že beze mne nemůžete žíti. — Své lůžko máte připraveno v svém pokoji, Arture.“

„Leontyno!“

Artur vykřikl a spíše vyjekl tak hlasem chraptivým. Na jeho tváři se odráželo neskonalé uleknutí, ale také výraz bolesti, jako by byl utrpěl náhlé bodnutí do prsou neb úder do hlavy. Jeho tvář rázem pozbyla vší hezkosti a nabyla výrazu zděšení, jako by byl spatřil strašlivou příšeru.

A vykřiknuv jediné to slovo, vymrštil se s křesla.

Skoro se obávajíc útoku, vzchopila se taky Leontyna. Znepokojena hleděla na Artura, couvala k ložnici.

Artur však stál.

„Nebojte se ničeho, Leontyno!“ řekl chraptivým, zdrsnělým hlasem. „Nejsem žádný apač. Tolik víry přece ve mne můžete míti, že se na vás nedopustím žádného násilí. — A to tedy jste vy,

moje Leontyna, má láska, má naděje! — Moje Leontyna, za kterou jsem děkoval osudu, že ji postavil na cestu mého života. — Ale když jste mi chtěla toto říci, Leontyno, proč jste to neudělala předevčírem, když jsem u vás byl naposled? Mohli jsme pak nalhati vašim rodičům, že jsme se rozmyslili, že odkládáme svatbu o čtvrt léta. — Pro koho jsme to připravili divadlo dnešních oddavek v kostele, při kterých jsme vyměnili prsteny?"

Arturův hlas se lámal, skřípal. V očích jej pálilo, hrdlu hrozilo zalknutí nesmírnou bolestí.

„Leontyno!" vyjekl Artur po druhé, jako by se chtěl ubrániti, aby nesmírným pohnutím neoněměl. „Víte, co znamená noc, jako je tato dnešní? Víte, že všichni účastníci svatební hostiny na nás vzpomínají? Že naše matky posud bdí? Že vaše milá máti hledí do temna a že se jí na rtech zachvívá modlitba za vás? A že dojista i moje ubohá matka, která mne — bohužel! — ve své zpozdilosti nedovedla vychovati, jak mě vychovati měla — že taky moje matka se modlí mateřskou modlitbu, poslední před usnutím, a že snad pohnutím pláče, domnívajíc se, jak jsem v tuto chvíli šťasten? A zítra se na mne podívá drahý můj otec, a já mu budu čísti v očích: Šťastný, šťastný hochu! A všechno to bude lživé, Leontyno, i vaše i mé zraky budou lháti, neboť vy mě právě v tuto chvíli zapuzujete za dveře jako psa, Leontyno, — ano, jako psa, jen aby ohlídal váš práh, a pravíte ke mně: Máš

ustláno ve svém pokoji! Což myslíte, že mohu spáti, Leontyno? Já vyhoštěnec, který jsem dnes ráno navždy odešel ze svého posavadního domova a nemám teď domova žádného?"

Artur se zajikl a zaťal zuby do rtů, sklopil hlavu. A tu jeho zamžené zraky padly na pyžamo, ve kterém si nyní připadal jako strakatá maškara do reduty. Až se před Leontynou zastyděl.

„Promiňte, Leontyno, že jsem se před vámi objevil v těchto nedbalkách. Domníval jsem se, že již mám právo setřásti posavadní etiketu, když chci obejmouti svou ženu. Nevarovala jste mne včas. Odpusťte mi tento prohřešek proti dobrému mravu...!"

Artur přitiskl obě dlaně na oči, otočil se a skoro se potácel do svého pokoje.

Leontyna všecka zmatena hleděla za ním. Co vše tohoto večera ze sebe vychrlil, překvapilo ji a vyvracelo z dosavadní rovnováhy. V tu chvíli nebyl to její poddajný Artur, jakým byl až do dneška. To mluvil Artur docela jiný, jí posud neznámý. Snad očekávala prosby, přemlouvání, a byla připravena, že se bude brániti; Artur však se jí nedotýká, odříká se a zanechává ji tu zahanbenu. Zahanbenu a poraněnu! Výčitka lži ji poranila. Na to nepomyslila, toho se nenadála.

Teď vzpomněla, že před chvíli řekla k Terině: „Snad se podívám ještě dolů." Řekla to snad v tuše, že ji Artur bude bouřlivě obléhati, svého práva se neústupně domáhati. A nedovedla domysliti. Vždyť

ani pak by nemohla dolů. Co by řekla Terině? Kterak by ji uvítala matka?

Leontyna hleděla na dveře, které se za Arturem zavřely. Mrtvé ticho bylo za nimi. Má jít a zavolat: „Ještě slovo, Arture?“ Ale co mu pak řekne? Již mu nemá co povědětí.

Leontyna usedla zase v křeslo, opřela hlavu do dlaní. Ve spáncích jí bušilo, v očích pálilo. Taky ona dnes nebude spáti...

Sotva tak seděla dlouho, když zaslechla, že se dveře do salonku potichu otevřely. Snad se jí to jen zdá? Snad přece usnula?

I vzhlédla a spatřila Artura v salonku. Byl všecek oděn, jak byl oděn před chvílí, když ji z „Domácnosti“ do tohoto nového domova přiváděl. Toliko myrtová větvička byla vyvléknuta z jeho fraku pod svrchníkem. V ruce držel cylindr a hůlku.

Leontyna vytřeštila naň zraky.

„Co to znamená, Arture?“

„To znamená, drahá Leontyno, že vám jdu říci dobrou noc, než odejdu.“

Leontyně se zdálo, že se v ní srdce zastavilo.

„Arture — — vy odcházíte! Kam chcete odejít?“

Leontyna se vzchopila.

„Ještě sám nevím, Leontyno,“ odpovídal mdlým hlasem.

„Jakže, vy odcházíte! V tuto noc, Arture?“

Leontynu přepadalo zděšení.

„Nezbývá mi nic jiného, Leontyno. Po všem, co jste mi řekla, po vašem odmítnutí nemohu jinak. Či jste se domnívala, že s vámi mohu zůstati pod jednou střechou? — Pravda, domů nemohu," na tváři Arturově se objevil trpký úsměv. „Ale nějaké přístřeší se pro mne najde. Mám ještě několik dobrých přátel — a možno, že se podívám do klubu... Býval jsem tam nejednou do rána, přečkám tak i dnešní noc."

„Pozbyl jste rozumu, Arture? Co řeknete domovníkovi dole?"

„Aby mi otevřel dům, Leontyno. Nic jiného."

„Ale co si pomyslí?"

Na Arturově tváři se teď objevil zvláštní, skoro kousavý úsměv.

„Nevím, čím se váš domovník v myšlenkách obírá. Snad mu bude trochu podivné, že právě dnes ještě odcházím — sotva — že mě před půlhodinou s vámi do domu vpustil."

„Arture," vydechla Leontyna, „to byste mohl učiniti — mně, své Leontyně? Zahanbiti mne takto před člověkem, který ví — — —"

„Vidíte, Leontyno, taky tento člověk ví, kde mám ztráviti dnešní noc. Celý dům to ví, celý svět, jen vy to nechcete věděti. Ale upokojte se! Bude-li se tuze diviti, zeptá-li se dokonce, svěřím se mu, že mám od vás na tři měsíce dovolenou. Pak pochopí vše."

„Arture!" vykřikla Leontyna rozhořčena.

A tu se Arturovi zdálo, že pod sebou nabývá

pevné půdy. Rozhořčený výkřik Leontynin jej v tom utvrzoval.

Leontyniny zraky jen sršely. Ale zdálo se, že se tímto projevem vybíjí její poslední síla. Pojednou zakryla tvář, sklonila hlavu, celé její štíhlé tělo se zachvělo. Leontyna zaštkala.

Tu Artur odhodil cylindr a hůlku, přistoupil k mladé ženě, měkce, něžně ji objal, přivinul ji na prsa a šeptal:

„Zbavte se té myšlenky, že by mi kdy připadlo zapuditi vás, odloučiti se od vás. Vždyť se vám to stává utkvělou domněnkou, Leontyno zlatá, a to je chorobný stav duševní. A při tom při všem jste zapomněla na něco, máte chybu ve výpočtech. Kdybyste i setrvala při své tříměsíčné karenční lhůtě — což jste nepomyslila, že pak přijdou další tři měsíce, ve kterých bych se vás mohl stejně nasytiti a přesytiti? A že byste pak byla se svou aritmetikou právě tam, kde jste dnes? Byl jsem hloupý hoch, ano, byl jsem hloupý kluk, lituji nesmírně svého tlachu, který vás tak urazil — hořce jsem jej odpykal a odpykávám. Vaše vedení mě vzpamatovalo, nepoznala jste to? I dnes ještě ve mně vidíte toho pitomého Artura z minulosti?“

Artur neslyšel, toliko z chvějných nárazů poznal, jak mu Leontyna na prsou tiše pláče. Ale tu taky již ucítil její pokus, aby se z jeho objetí vyprostila. I povolil, Leontyna se vyvinula a s hlavou stále sklopenou, s tváří rukama zakrytou mířila do ložnice.

Artur zhluboka vydechl a hledě za dívkou, pronesl tiše:

„Tedy dobrou noc, Leontyno!"

Tu se Leontyna na samém prahu zastavila. Aniž se pak ohlédla, řekla nyvě, lítostivě:

„Neopouštějte mne, Arture! Neodcházejte!"

„Poslouchám vás, dítě drahé. Setrvám, pokud jen mou přítomnost snesete."

Artura ponoukalo, aby prudce vskočil za mladou chotí do ložnice, ale ovládl se vší mocí a těžce dosedl na křeslo, na němž dříve seděla Leontyna. Snad se mu ještě zjeví. Nesmírným rozčilením vzdouvala se mu hruď, v hrdle mu prahlo.

Dveře ložnice se za Leontynou přivřely, ale nedovřely. Míjela chvíle, která se mu zdála hodinou. Rozpálená hlava Arturova byla těžší a těžší, ponenáhlu klesala do dlaní, lokty se opřely o kolena. Neviděl a neslyšel. Bylo mu, jako by v hluboké tmě mimo něj plynul všechen jeho posavadní život až do dnešního poledne, kdy poklekl podle Leontyny v kostele, až po dnešní večer, kdy s ní přicházel v nový domov, až po tu chvíli, kdy byl tak neočekávaně odražen.

Neviděl a neslyšel, až se mu pojednou zazdálo, že se po tlustém koberci blíží kroky. A teď zaznělo kdesi vysoko nad ním:

„Arture!"

Artur vzhlédl.

Před ním, nad ním stála Leontyna, prosta svatebního úboru, v lehounkém rouše nočním,

které v bohatých záhybech obestíralo její postavu jako bílá pěna, z níž svítily jen její paže a lokty. Ty paže obemkly jeho šíji, hlava Leontynina se sklonila.

„Arture! Chlapče milý! Kdybys věděl, jak jsem tě od prvé chvíle měla ráda!“

Artur se zachvěl, objal bouřlivě štíhlé boky ženiny a prudkými polibky zasypal horké, vlhké rty Leontyniny.

„Leontyno! Duše má! Zlá, nemilosrdná, drahá, milovaná ženo má! Jsi má?“

Leontyna zavřela oči, sklonila se a zašeptala: „Jdi, Arture, oblékni zase své pyžamo...“

Jako ve snách kráčel Artur do svého pokoje.

Dům páně Sobotův dávno utonul v tmách. Z jeho komínů dávno se již nekouřilo, ve všech krbech vyhaslo. Ale na novém domácím krbu mladé dvojice v třetím patře neviditelní skřítkové rozžehli té noci prvý plamen horoucího štěstí manželského, který má Arturovi a Leontyně svítiti na dlouhá léta společného života.

OBSAH

I. Námluvy 11
II. Pan Artur v předsíni 23
III. Pan Artur na skřipci 31
IV. Arturovo první polepšení a jeho přísaha 45
V. Artur se ospravedlňuje 57
VI. Pan Artur jde domů 67
VII. Zasáhnouti hodlá maminka Arturova 79
VIII. S Arturem dojista něco není v pořádku 94
IX. Mamá na námluvách. — Pan Artur po první práci 109
X. Nové setkání se slečnou Leontynou 125
XI. Artur se v Leontyně bezmála nevyzná 140
XII. Malá noční mezihra 154
XIII. Artur promluvil s otcem 166
XIV. Artur u rodičů Leontyniných 185
XV. Artur ženichem. — Jak ho uvítala mamá . . . 199
XVI. Malá přeháňka rodinná 214
XVII. Dobrou noc, Arture! 225
XVIII. Leontynina podmínka. — Arturova odpověď . . 239

POSLEDNÍ NOVINKY

Topičových Bílých Knih

Wolfgang Amadeus Mozart v dopisech

Vybral a přeložil Frant. Bartoš.

Každý Čech zná a miluje Mozartovu hudbu, ale jeho lidskou tvář poznáváme až z jeho vlastních listů a ty jsou jedinečně pontavé a krásné.

Cena Kč 25.—, váz. v plátně Kč 35.—.

Sigfrid Siwertz:

Selambové, lovci peněz

Napínavý, mistrný román velkého švédského autora, který je doma zván »švédským Thomasem Mannem«.

Cena Kč 46.—, váz. v plátně Kč 56.—.

E. Q. Kolbenheyer:

Amor Dei

Mohutný obraz ze života filosofa Spinozy, Rembrandta a pohnuté, ale slavné doby nizozemských dějin. Autor letos poctěn literární cenou města Frankfurtu.

Cena Kč 38.—, váz. v plátně Kč 48.—.

Roger Martin du Gard:

Rodina Thibaultů. V. díl: Léto 1914

Dílo vyznamenané Nobelovou cenou pro literaturu 1937.

Po delším odmlčení dovršuje třemi svazky autor svůj monumentální román. Dílo nesmírně aktuální tím, že je nejdramatičtější výzvou k míru, jaká může býti.

Cena Kč 34.—, váz. v plátně Kč 44.—.

U všech knihkupců.

TOPIČOVA EDICE

Jos. Mělník

BINDING [illegible] NOV 3 1972

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PG
5038
H45
1905
dil 45

Herrmann, Ignát
Sebrané spisy